

LIPTOVSKÝ ONDREJ

územný plán obce

TEXTOVÁ ČASŤ

Objednávateľ:
Spracovateľ:

obec Liptovský Ondrej
Ing. arch. Vlasta Cukorová, Atelier C, Liptovský Hrádok

OKTÓBER 2024

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV :

Hlavný riešiteľ :	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Urbanizmus :	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Ochrana prírody, tvorba krajiny :	Ing. Peter Gažík
Životné prostredie, výroba :	Ing. arch. Vlasta Cukorová Ing. Peter Gažík
Demografia :	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Občianska vybavenosť, Rekreácia a cestovný ruch :	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Doprava :	Ing. Miloš Gontko
Elektrická energia, telekomunikácie :	Pavol Kubáň
Plyn :	Ing. Vojtech Suchý
Vodné hospodárstvo :	Ing. Juraj Vavro
Zábery plôch LP, PP :	Ing. arch. Anna Cukorová

OBSTARÁVATEĽ ÚPN-O:

Obec Liptovská Porúbka, prostredníctvom odborne spôsobilej osoby podľa § 2 a) Zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov

Ing. Igor Kmeť, OSO ÚPP a ÚPD, reg. č. 425

SPRACOVATEĽ ÚPN-O:

Atelier C, Liptovský Hrádok

Ing. arch. Vlasta Cukorová, autorizovaný architekt, reg. č. 0444

OBSAH :**ZÁKLADNÉ ÚDAJE**

A) Hlavné ciele územného plánu obce.....	8
B) Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu	8
C) Údaje o súlade riešenia územia so zadaním	9
C.1. Chronológia spracovania a prerokovania jednotlivých etáp UPD.....	9
C.2. Zhodnotenie súladu riešenia so zadaním.	9

RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

A) Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis..	11
A.1. Vymedzenie riešeného územia	11
A.2. Všeobecná charakteristika územia.....	11
A.2.1. GEOMORFOLOGICKÉ ČLENENIE, FYZICKO-GEOGRAFICKÉ TVAR A RELIÉF ÚZEMIA.....	11
A.2.2. GEOLOGICKÉ A INŽINIERSKO-GEOLOGICKÉ POMERY	11
A.2.3. HYDROLOGICKÉ A HYDROGEOLOGICKÉ POMERY	11
A.2.4. PÔDNE POMERY	12
A.2.5. KLIMATICKÉ POMERY	14
A.2.6. RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO	14
A.2.7. SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA.....	16
B) VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚPD VYŠŠIEHO STUPŇA	20
B.1. Závazné regulatívy ÚPN-VÚC Žilinského kraja	20
B.2. Verejnoprospešné stavby	23
C) ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE	24
C.1. Demografická charakteristika	24
C.1.1. Základné demografické ukazovatele a vývoj počtu obyvateľov	24
C.1.2. Pohyb obyvateľov v obci	25
C.1.3. Štruktúra obyvateľov v obci	25
C.2. Vzdelanostná štruktúra a ekonomická aktivita obyvateľstva	27
C.2.1. Vzdelanostná štruktúra v obci	27
C.2.2. Ekonomická aktivita v obci	28
C.3. Domový a bytový fond	31
C.4. demografická prognóza	32
D) RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA.....	33
D.1. Začlenenie obce do systému osídlenia	33
D.2. Väzby obce na okolité územie	33
D.3. Riešenie záujmového územia	35
E) NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	35
E.1. História a kultúrne hodnoty prostredia	35
E.2. Stanovenie základnej urbanistickej koncepcie a kompozície obce	38
E.2.1. PRIESTOROVÁ CHARAKTERISTIKA	38
E.2.2. FUNKČNÉ ČLENENIE A ORGANIZÁCIA ÚZEMIA	39
E.2.3. ZÁKLADNÁ URBANISTICKÁ KONCEPCIA A KOMPOZÍCIA OBCE....	39
F) NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE	40
G) NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA, VÝROBY A REKREÁCIE.....	40

G.1.	Bývanie	40
G.2.	Sociálna infraštruktúra a Občianske vybavenie	41
	G.2..1. KONCEPCIA ROZVOJA SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY V OBCI....	41
	G.2..2. KONCEPCIA ROZVOJA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI V OBCI	42
G.3.	Výroba	44
	G.3..1. KONCEPCIA ROZVOJA HOSPODÁRSKEJ ZÁKLADNE.....	44
	G.3..2. POĽNOHOSPODÁRSTVO	44
	G.3..3. LESNÉ HOSPODÁRSTVO	44
	G.3..4. INÁ VÝROBA	45
G.4.	Rekreácia a cestovný ruch	45
	G.4..1. VÝCHODISKOVÁ ZÁKLADŇA.....	45
	G.4..2. CHARAKTERISTIKA.....	46
	G.4..3. POTENCIÁL.....	47
	G.4..4. KONCEPCIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU, REKREÁCIE A ŠPORTU V OBCI	47
	G.4..5. UBYTOVACIE A STRAVOVACIE KAPACITY V OBCI	47
	G.4..6. ŠPORTOVO-REKREAČNÉ MOŽNOSTI.....	46
	H) VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	48
	I) VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ	48
I.1.	Ochranné pásma	48
I.2.	Chránené územia	49
	J) NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI	49
J.1.	Obrana štátu a civilná ochrana obyvateľstva	49
J.2.	Požiarna ochrana	50
J.3.	Ochrana pred povodňami	50
	K) NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚSES A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ	51
K.1.	Ochrana prírody	51
	K.1..1. ÚZEMNÁ OCHRANA PRÍRODY	51
	K.1..2. DRUHOVÁ OCHRANA PRÍRODY	51
K.2.	Návrh MÚSES	52
	K.2..1. PRIEMET KOSTRY EKOLOGICKEJ STABILITY KRAJINY	52
	EXISTUJÚCE PRVKY ÚSES :	52
	K.2..2. NAVRHOVANÉ PRVKY ÚSES	52
K.3.	Návrh ekostabilizačných opatrení	57
	K.3..1. DEFINOVANIE KONFLIKTNÝCH UZLOV A ODPORÚČANIA NA ICH RIEŠENIE	59
	K.3..2. NÁVRH ZÁSAD EKOLOGICKÉHO HOSPODÁRENIA V KRAJINE.....	59
	L) NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA	59
L.1.	Doprava	59
	L.1..1. ŠIRŠIE DOPRAVNÉ VZŤAHY	59
	L.1..2. CESTNÁ DOPRAVA	59
	L.1..3. NEMOTOROVÁ DOPRAVA V OBCI.....	61
	L.1..4. ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA	62
	L.1..5. PREPRAVNÉ VZŤAHY A DOPRAVNÉ UZLY.....	62
	L.1..6. OCHRANNÉ PÁSMA DOPRAVNÝCH TRÁS	62
	L.1..7. VPLYV DOPRAVY NA RIEŠENIE ÚPN-O	62
L.2.	Vodné hospodárstvo	62
	L.2..1. ODTOKOVÉ POMERY	62
	L.2..2. ZÁSOBOVANIE PITNOU A ÚŽITKOVOU VODOU	63
	L.2..3. ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD	64
L.3.	Zásobovanie elektrickou energiou	65
	L.3..1. SPOLOČNÉ ELEKTROTECHNICKÉ ÚDAJE.....	65
	L.3..2. VN SÚSTAVA	65

	L.3.3. NN SÚSTAVA	65
	L.3.4. ENERGETICKÁ BILANCIA	66
	L.3.5. VONKAJŠIE OSVETLENIE	66
	L.3.6. OCHRANNÉ PÁSMA	67
L.4.	Zásobovanie zemným plynom	67
	L.4.1. STAV ODBERATEĽOV ZEMNÉHO PLYNU	67
	L.4.2. JESTVUJÚCI STAV PLYNÁRENSKÝCH ZARIADENÍ	Chyba! Záložka nie je definovaná.
	L.4.3. RIEŠENIE PLYNOFIKÁCIE	68
	L.4.4. OCHRANNÉ A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA	69
L.5.	Slaboprúdové rozvody	70
	L.5.1. DIALKOVÉ KÁBLE	70
	L.5.2. TELEFÓNNE VEDENIE	70
	L.5.3. MIESTNY ROZHLAS	70
	L.5.4. MOBILNÉ RÁDIOTELEFÓNNE SIETE	70
	M) KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	71
M.1.	Zásady funkčného využívania územia vo vzťahu k ekologickej únosnosti.	71
M.2.	Návrh opatrení na elimináciu alebo obmedzenie stresových prvkov v krajine	72
M.3.	Zložky životného prostredia.....	72
	M.3.1. OVZDUŠIE	72
	M.3.2. VODA	73
	M.3.3. PÔDA	74
	M.3.4. BIOTA	77
M.4.	Faktory ovplyvňujúce životné prostredie.....	77
	M.4.1. DOPRAVA	77
	M.4.2. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	78
	M.4.3. URBANISTICKÁ ZÁSTAVBA	79
	M.4.4. VEGETÁCIA ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	80
	M.4.5. ADAPTAČNÉ OPATRENIA NA ZMIERNENIE NEPRIAZNIVÝCH DÔSLEDKOV ZMENY KLÍMY	80
	N) VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	80
	O) VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU	81
	P) VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA PLÔCH POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNEJ PÔDY	81
P.1.	Vyhodnotenie záberov lesnej pôdy	81
P.2.	Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde	81
	Q) HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA	85

ZÁVÄZNÁ ČASŤ ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

	A) ZÁSADY A REGULATÍVY PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA.....	877
A.1.	Regulatívy urbanistickej kompozície zastavanej časti obce	877
A.2.	Určenie funkčných priestorovo homogénnych jednotiek.....	877
	A.2.1. NÁVRH FUNKČNÝCH A PRIESTOROVÝCH REGULATÍVOV PRE ZASTAVANÚ ČASŤ OBCE	877
	A.2.2. NÁVRH FUNKČNÝCH A PRIESTOROVÝCH REGULATÍVOV MIMO ZASTAVANEJ ČASTI OBCE.....	888
	A.2.3. JESTVUJÚCE LIMITY	888
	A.2.4. NAVRHOVANÉ LIMITY PRE FUNKČNÉ VYUŽITIE PLÔCH BÝVANIA REKREÁCIE	889
	B) URČENIE PODMIENOK NA VYUŽITIE JEDNOTLIVÝCH PLÔCH	889
B.1.	návrh priestorových regulatívov.....	889

B.1..1. REGULATÍVY PRIESTOROVÉ PLATNÉ NA VŠETKÝCH ZASTAVANÝCH PLOCHÁCH	889
B.1..2. PRIESTOROVÉ REGULATÍVY PLATNÉ NA URBANIZOVANÝCH PLOCHÁCH V ZASTAVANEJ ČASTI OBCE A V KRAJINE	90
C) ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA OBČIANSKEHO VYBAVENIA ÚZEMIA, REKREÁCIE A VÝROBY	100
C.1. Občianska vybavenosť	100
C.2. Rekreácia a cestovný ruch.....	100
C.3. Výroba v zastavanom území obce	100
C.4. Výroba v území mimo zastavaného územia obce.....	101
D) ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA	101
D.1. Doprava	101
D.1..1. JESTVUJÚCE LIMITY :	101
D.1..2. REGULATÍVY PRE CESTNÚ DOPRAVU :	101
D.1..3. REGULATÍVY PRE STATICKÚ DOPRAVU :	101
D.1..4. REGULATÍVY PRE PEŠIU DOPRAVU :	102
D.1..5. REGULATÍVY PRE HROMADNÚ DOPRAVU	102
D.2. Regulatívy vodného hospodárstva.....	102
D.2..1. VODNÉ TOKY A VODNÉ ZDROJE.....	102
D.2..2. ZÁSOBOVANIE PITNOU A ÚŽITKOVOU VODOU	103
D.2..3. ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD	104
D.2..4. OCHRANNÉ PÁSMA	104
D.3. Regulatívy elektrickej energie.....	105
D.3..1. VYSOKÉ NAPÄTIE VN A VVN.....	105
D.3..2. TRAFOSTANICE	105
D.3..3. NÍZKE NAPÄTIE	105
D.3..4. VEREJNÉ OSVETLENIE	105
D.3..5. NETRADIČNÉ DRUHY ENERGIE	105
D.3..6. OCHRANNÉ PÁSMA	106
D.4. Regulatívy zásobovania zemným plynom.....	106
D.4..1. OCHRANNÉ A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA	106
D.4..2. ODSUPOVÉ VZDIALENOSTI	107
D.5. Slaboprúdové rozvody	107
D.5..1. TELEFÓNNE SIETE	107
D.5..2. TV SIETE KÁBLOVÉ	107
D.5..3. MIESTNY ROZHLAS	107
D.5..4. OCHRANNÉ PÁSMA VEDENÍ SLABOPRÚDU	107
E) ZÁSADY A REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNO-HISTORICKÝCH HODNÔT, OCHRANY A VYUŽÍVANIA PRÍRODNÝCH ZDROJOV, OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, ÚSES.....	108
E.1. Regulatívy ochrany kultúrnohistorických hodnôt.....	108
E.2. Regulatívy ochrany prírody a tvorby krajiny.....	108
E.2..1. POŽIADAVKY OCHRANY PRÍRODY Z PRÁVNEHO HĽADISKA	108
E.2..2. REGULATÍVY PLATNÉ NA JEDNOTLIVÝCH PLOCHÁCH OBCE MIMO JEJ SÚČASNÉHO A NAVRHOVANÉHO ZASTAVANÉHO ÚZEMIA	109
E.3. Regulatívy ÚSES.....	115
E.4. regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov	116
E.4..1. POŽIADAVKY OCHRANY LESNÉHO FONDU	116
E.4..2. POŽIADAVKY OCHRANY A VYUŽÍVANIA POLNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY	116
F) ZÁSADY A REGULATÍVY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	117
F.1. Ovzdušie.....	117
F.2. Voda.....	117
F.3. Pôda.....	117

F.4.	Odpadové hospodárstvo.....	118
F.5.	Urbanistická zástavba	118
F.6.	Vegetácia.....	118
F.7.	Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.....	119
F.8.	Iné ustanovenia.....	119
	G) VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	120
	H) VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ	120
H.1.	Ochranné pásma.....	120
H.2.	Chránené územia	121
	I) PLOCHY PRE VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY, NA VYKONANIE DELENIA A SCELENIA POZEMKOV, NA ASANÁCIU A CHRÁNENÉ ČASTI KRAJINY	121
I.1.	Plochy pre verejnoprospešné stavby.....	121
I.2.	Plochy na vykonanie scelenia a delenia pozemkov	122
I.3.	Plochy na asanáciu	122
I.4.	Plochy na chránené časti krajiny.....	122
	J) URČENIE ČASTÍ OBCE, KDE JE POTREBNÉ OBSTARÁŤ UPN-Z ...	122
	K) ZOZNAM VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB.....	122
	L) SCHÉMA ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ RIEŠENIA A VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB	123

DOPLŇUJÚCE ÚDAJE – sú včlenené prostredníctvom tabuliek a grafov do jednotlivých kapitol.

DOKLADOVÁ ČASŤ – Dokladová časť tvorí samostatnú prílohu

ZOZNAM VÝKRESOV GRAFICKEJ ČASTI :

1. VÝKRES ŠIRŠÍCH VZŤAHOV	M 1:50 000
2. KOMPLEXNÝ VÝKRES PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA	M 1:5000
3. VEREJNÉ DOPRAVNÉ VYBAVENIE	M 1:5000
4. VEREJNÉ TECHNICKÉ VYBAVENIE	
a VODNÉ HOSPODÁRSTVO	M 1:5000
b ENERGIE - silnoprúd, slaboprúd, plyn	M 1:5000
5. OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY vrátane prvkov ÚSES	M 1:10 000
6. VÝKRES VYHODNOTENIA DÔSLEDKOV STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE	M 1:5000

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A) HLAVNÉ CIELE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Hlavné ciele územného plánu obce (UPN-O) Liptovský Ondrej boli stanovené v Zadaní z r.2024 a schválené v obecnom zastupiteľstve dňa 27.03.2024 uznesením č. 14/2024.

Obec má spracovaný svoj rozvoj v rámci dokumentácie „Spoločný program rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2030“ (sprac MAS Horný Liptov, 2023).

Liptovský Ondrej v roku 2030

V Liptovskom Ondreji je materská škola, futbalové ihriská. Obec má tri stavebné obvody. Občania sa starajú o zeleň, ktorá zmenila vzhľad ulíc, sú tu oddychové plochy s lavičkami. Aj chatári sa zapájajú do života obce a udržiavajú prostredie čisté. Knižnica je priestorom pre prácu s mladými čitateľmi, zaujímavými formami práce si tu budujú vzťah ku knihám, rozvíjajú sa sociálne kontakty. Obec podporuje kultúru a nové formy komunikácie, podporuje krúžky a prispieva deťom na voľnočasové aktivity. Liptovský Ondrej je kultúrno-administratívne a turisticko-informačné centrum pre mikroregión. Spolupráca medzi obcami je výborná, spolu sú jednotní a silní. Spoločnou propagáciou a vytváraním pracovných príležitostí v oblasti agroturistiky, predaja z dvora, rozvojom ubytovania na súkromí a služieb ekonomika v obci i v celom regióne rastie.

Niektoré požiadavky z vízie - napr. *tri stavebné obvody, oddychové plochy s lavičkami* – sú už sčasti naplnené. Ambíciou UPN-O Liptovský Ondrej je poskytnúť kvalitný nástroj na dosiahnutie tých častí vízie, ktoré sú realizovateľné.

Táto vízia je premietnutá do hlavných cieľov rozvoja územia a zároveň na základe vykonaných prieskumov a rozborov je doplnená :

- pripraviť územie pre stavebné obvody
- doplniť chýbajúcu infraštruktúru služieb v rámci rozvoja rekreácie a cestovného ruchu
- podporovať postupné využívanie hospodárskeho dvora v južnej časti obce na funkciu nezávadnej výroby a služieb v obci a tým podporovať rozvoj a zamestnanosť v obci
- rozvíjať priestorové usporiadanie jednotlivých funkčných plôch v obci tak, aby vzťahy a väzby týchto plôch boli prehľadné, jasné a zrozumiteľné pre občanov i návštevníkov obce
- jednotlivými návrhmi dobudovania a rekonštrukcie potrebnej infraštruktúry a rozvojových plôch neporušiť identitu obce
- zabezpečiť syntézu ochrany prírody, hospodárskych aktivít a prosperity obce
- zveľaďovať atraktivitu územia vo väzbe na širšie okolie

B) VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU

Obec nemá doteraz spracovanú územnoplánovaciu dokumentáciu. V r. 2012 bol spracovaný v obci Projekt pozemkových úprav.

Potreba územnoplánovacej dokumentácie sa stala pre obec čoraz naliehavejšou a tak v r. 2023 pristúpila k začatiu obstarávania územného plánu obce (UPN-O) Liptovský Ondrej.

C) ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

C.1. CHRONOLÓGIA JEDNOTLIVÝCH ETÁP OBSTARÁVANIA UPD.

Oznámenie o začatí obstarávania Územného plánu obce Liptovský Ondrej bolo v obci zverejnené spôsobom v mieste obvyklým – vyvesením oznamu na úradnej tabuli obce Liptovský Ondrej pred budovou obecného úradu od 5.4.2023 do 12.5.2023 a uverejnením oznamu na webovej stránke obce www.liptovskyondrej.sk.

Prieskumy a rozbor pre Územný plán obce Liptovský Ondrej vrátane Krajinnoeekologického plánu boli spracované v r. 2023.

Dňa 14.03.2024 bolo vydané súhlasné stanovisko Okresným úradom Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky, odd. územného plánovania podľa §-u 20 ods.5 a 6 Stavebného zákona pod číslom OU-ZA-OVBP1-2024/023911-004 na základe posúdenia návrhu zadania a postupu jeho obstarania a prerokovania.

Zadanie pre spracovanie UPN-O Liptovský Ondrej bolo schválené obecným zastupiteľstvom dňa 27.03.2024 uznesením č. 14/2024.

C.2. ZHODNOTENIE SÚLADU RIEŠENIA SO ZADANÍM.

Riešenie návrhu UPN-O Liptovský Ondrej je v súlade so schváleným Zadaním.

RIEŠENIE ÚPN-O

A) VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

A.1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešeným územím je celý kataster obce Liptovský Ondrej (veľkosť katastra 469 ha) s počtom obyvateľov 669 k 16.05.2023 podľa údajov získaných z obecného úradu .

Obec sa nachádza v Žilinskom kraji v okrese Liptovský Mikuláš. Kataster obce na severe hraničí s obcou Kónská, na západe s mestom Liptovský Mikuláš a obcou Veterná Poruba, na východe s obcami Jakubovany a Jamník a na juhu s obcou Beňadiková.

A.2. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

A.2..1. GEOMORFOLOGICKÉ ČLENENIE, TVAR A RELIÉF ÚZEMIA

Územie katastra patrí podľa geomorfologického členenia Slovenska (Atlas krajiny SR, 2002) do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Fatransko-Tatranskej, celku Podtatranská kotlina, podcelku Liptovská kotlina a časti Smrečianska pahorkatina.

Z morfoštruktúrneho hľadiska sa jedná o reliéf reliéf kotlinových pahorkatín s negatívnymi morfoštruktúrami a depresiami dolín a vrásovo-blokovou fatransko-tatranskou morfoštruktúrou. Z morfoskulptúrneho hľadiska ide prevažne o reliéf eróznodenulačný miestami aj akumuláčno-erózný.

Najvyššie miesto v katastri má nadmorskú výšku 865 m (SV hranica katastra smerom na Veternú Porubu), najnižšie okolo 655 m (potok Trnovec na južnej hranici katastra). Vážený priemer nadmorských výšok katastra je 750 m. Stred obce leží v nadmorskej výške približne 680 m.

A.2..2. GEOLOGICKÉ A INŽINIERSKO-GEOLOGICKÉ POMERY

Geologické podložie katastra tvoria sedimenty vnútrokarpatského paleogénu (eocén, oligocén, priabon) a kvartérne sedimenty pleistocénu až holocénu, fluvialne a eluviálno-deluviálne. Vyskytujú sa tu pieskovce, vápnité pieskovce, ílovce a slieňovce.

Inžiniersko-geologické rajóny sú zastúpené nasledovne:

V rajóne flyšoidných hornín (Sf) zaberá väčšinu územia katastra. V horninovom prostredí sa striedajú ílovce, prachovce, slieňovce, pieskovce so zlepenkami alebo karbonátmi vo vrstvách, ktoré sú priepustné až nepriepustné. Je tu premenlivá agresivita podzemných vôd. Reliéf tvoria prevažne mierne až stredné svahy a ploché chrbty, strmé svahy sú na masívoch s prevahou pieskovcov. Vyskytujú sa tu plytké povrchové zosuvy a hlboké zvetrávanie hornín. Pre miestne účely možno využiť len horninové komplexy s prevahou pieskovcov (lomový kameň, štrk). Zhoršené podmienky pre výstavbu vyplývajú z intenzívneho zvetrávania, namrzania hornín a výskytu zosuvov. Pre ukládanie odpadov je možné využiť stabilné horninové masívy s prevahou ílovcovo-prachovcových hornín.

Rajón náplavov terasovitých stupňov (T) v severnej časti katastra má horninové prostredie hlinitých a piesčitých štrkov. Tieto sú obyčajne stmelené a uľahnuté. Podzemná voda je obyčajne pri báze terasy, hrúbka zvodneného horizontu je 2-5 metrov. Reliéf tvorí zvyčajne terénny stupeň. Je tu pomerne intenzívna výmoloňová erózia a na okrajoch terás časté zosuvy, z čoho vyplýva znížený stupeň stability pre výstavbu. Štrky sú vhodné na použitie do násypov, málo vhodné až

nevhodné do betónov. Územie je málo vhodné pre ukladanie odpadov - možnosť znečistenia podzemných vôd.

Rajón údolných riečnych náplavov (F) v okolí nivy vodných tokov, hlavne potoka Trnovec má horninové prostredie štrky a piesky, na ktorom sú obyčajne hlinité, ílovité a piesčité sedimenty. Hladina podzemnej vody je obyčajne 2-4 metre hlboko. U podzemných vôd je častá agresivita rôzneho typu. Reliéf sa vyznačuje prehĺbeninami s výskytom rašelinísk. Vyskytuje sa tu bočná erózia a podmáčanie územia. Podmienky pre výstavbu sú zhoršené vysokou hladinou podzemnej vody a nízkou konzistenciou povrchových polôh jemnozrnných zemín prípadne neúnosnými organickými sedimentmi. Územie je nevhodné pre ukladanie tuhých odpadov - ľahké znečistenie podzemných vôd.

A.2.3. HYDROLOGICKÉ A HYDROGEOLOGICKÉ POMERY

Z hydrologického hľadiska územie spadá do stredohorskej oblasti so snehovo-dažďovým typom režimu odtoku. Akumulácia tu prebieha v mesiacoch november až marec, zvýšená vodnosť je koncom jesene a začiatkom zimy, najvyššie prietoky sú v apríli a najnižšie v septembri – októbri.

Katastrálne územie obce Liptovský Ondrej patrí z hydrologického hľadiska do povodia rieky Váh, číslo 4-21-02. Územie je odvodňované potokom Brestovina s prítokom Konský potok. Na východnej strane katastra vteká potok Trnovec, ktorý preberá tieto toky smerom nadol. Na západnej hranici katastra tečie potok Stošianka, ktorý sa neskôr vlieva do Váhu. V zastavanom území obce v období zvýšených prietokov sa na sútoku miestnych potokov môže vytvárať povodňové ohrozenie.

Z hydrogeologického hľadiska sa jedná o rajón QP 016 Paleogén a kvartér západnej a strednej časti Liptovskej kotliny s obmedzenou puklinovou priepustnosťou. V zložení prevládajú treťohorné pieskovcovo-ílovcové súvrstvia. Využiteľné zásoby podzemných vôd sú 0,2 – 0,49 ls-1.km². Výdatnosť prameňov kolíše v spojitosti s plytkým obehom podzemných vôd a poukazuje na ich priamu závislosť od zrážok.

A.2.4. PÔDNE POMERY

Pôdnymi typmi v katastri sú najmä hnedé pôdy a hnedé pôdy kyslé, oglejené, glejové a podzolované na flyšových sedimentoch. Menší výskyt majú nívne pôdy, glejové pôdy na aluviálnych sedimentoch a rendziny.

Podľa novej klasifikácie VUPOP sa jedná najmä o kambizeme pseudoglejové nasýtené, kambizeme podzolové, kambizeme modálne kyslé a pri vodných tokoch fluvizeme glejové

Pôdne druhy sú prevažne hlinité a ílovito-hlinité, stredne ťažké až ľahké, stredne až slabo skeletnaté. Najlepšou bonitou v katastri je bonita 6.

Prehľad pôd podľa BPEJ v poľnohospodárskej časti katastra udáva nasledovná tabuľka (chránené BPEJ v katastri sú označené v poslednom stĺpci):

BPEJ	popis	zrornosť	Bonitná skupina	Chránená pôda v katastri
1006042	NP na nekarbonátových aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - typické, ľahké	6	A
1063212	Hnedé pôdy na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	7	A
1063245	Hnedé pôdy na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	7	A
1063412	Hnedé pôdy na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	7	A
1063442	Hnedé pôdy na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	7	A

1064443	Hnedé pôdy na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - typické	8	
1065212	HP, HPi na svahovinách a zahľinených štrkopieskoch	stredne ťažké - ľahké, typické	6	A
1065242	HP, HPi na svahovinách a zahľinených štrkopieskoch	stredne ťažké - ľahké, typické	6	A
1065442	HP, HPi na svahovinách a zahľinených štrkopieskoch	stredne ťažké - ľahké, typické	7	
1065443	HP, HPi na svahovinách a zahľinených štrkopieskoch	stredne ťažké - ľahké, typické	7	
1066212	HP kyslé a HP podzolované na flyšových sedimentoch	ľahké až stredne ťažké	6	A
1068242	HPa, HPp na svahovinách a zahľinených štrkopieskoch	stredne ťažké až ľahké	7	A
1069445	HP oglejené na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	7	
1079462	HP plytké na rozličených substrátoch	stredne ťažké - ľahké, typické	8	
1082683	HP na výrazných svahoch na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké, typické	9	
1082685	HP na výrazných svahoch na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké, typické	9	
1082882	HP na výrazných svahoch na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké, typické	9	
1082883	HP na výrazných svahoch na flyšových sedimentoch	stredne ťažké - ľahké, typické	9	
1083682	HP na výrazných svahoch svahových hĺn	stredne ťažké až ľahké	9	
1083685	HP na výrazných svahoch svahových hĺn	stredne ťažké až ľahké	9	
1087442	Rendziny a rendziny hnedé na vápencoch a dolomitoch	stredne ťažké - ľahké, typické	8	
1089212	HP oglejené a HP kyslé oglejené na rôznych substrátoch	stredne ťažké - ľahké, typické	7	
1089245	HP oglejené a HP kyslé oglejené na rôznych substrátoch	stredne ťažké - ľahké, typické	7	
1092882	Rendziny a rendziny hnedé na výrazných svahoch vápencov a dolomitov	stredne ťažké - ľahké, typické	9	
1092883	Rendziny a rendziny hnedé na výrazných svahoch vápencov a dolomitov	stredne ťažké - ľahké, typické	9	

Kataster obce z hľadiska využívania územia je členený nasledovne (Štatistický úrad SR, 2022):

Celková výmera územia v m ²						
spolu	v tom					
	poľnohospodárska pôda	nepoľnohosp. pôda	v tom			
			lesný pozemok	vodná plocha	zast. plocha a nádvorie	ostatná plocha

4 688 627	3 442 611	1 246 016	180 118	44 705	319 086	702 107
-----------	-----------	-----------	---------	--------	---------	---------

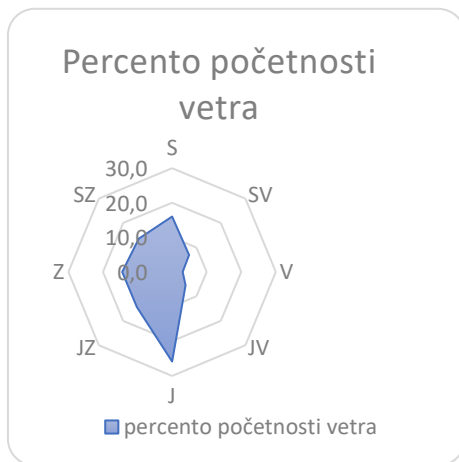
A.2..5. KLIMATICKÉ POMERY

Podľa Atlasu krajiny Slovenskej republiky (2002) sa územie katastra nachádza v chladnej klimatickej oblasti (C), a okrsku C1 mierne chladnom, veľmi vlhkom, s júlovou teplotou 12-16°C.

Klimaticko-geografickým typom územia je typ s kotlinovou mierne chladnou až chladnou klímou s veľkou inverziou teplôt a horskou klímou s malou inverziou teplôt.

Časť smerov vetra v % z Liptovského Mikuláša je v nasledovnej tabuľke:

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
16,1	6,9	3,1	5,5	25,9	14,4	14,5	13,6

Priemerné mesačné a ročné teploty zo stanice v Liptovskom Mikulášu (najbližší údaj):

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
-4,9	-3,1	1,5	7,0	12,2	15,5	17,2	16,3	12,8	7,5	2,7	-1,4	6,9
Priemerný úhrn zrážok podľa zrážkomernej stanice v Liptovskom Mikulášu:												
37	35	41	45	71	93	101	85	58	53	50	42	711
Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou v Liptovskom Mikulášu:												
24,4	21,7	9,4	1,8	0,1	-	-	-	-	0,4	4,4	14,1	76,3

Ďalšie vybrané základné klimatické charakteristiky:

- priemerný počet dní s hmlou 38,1
- priemerný počet jasných dní 42,9
- priemerný počet zamračených dní 140,6
- priemerná oblačnosť 64%

A.2..6. RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Fytogeograficky (Futák, 1980) patrí riešené územie do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu flóry vnútrokarpatských kotlín (Intercarpaticum) a okresu 26a Podtatranské kotliny – Liptovská kotlina, pričom celkovo leží územie v Holarktickej oblasti, eurosibírskej podoblasti a stredoeurópskej provincii.

Z **geobotanického hľadiska** (Michalko a kol., 1986) sa v riešenom území nachádzajú nasledovné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

Lužné lesy podhorské a horské (AI), ležiace v nive Váhu, sú pokračovaním nížinných krov na alúviách a údolných nivách na stredných a horských tokoch riek zväčša v extrémnejších klimatických podmienkach. Pôdy sú štrkovité až kamenisté, zriedkavo piesočnaté. Krovinnú vrstvu

tvoria vrba trojtyčinková, v. purpurová, v. košíkárka, v. krehká, miestne aj vrba sivá. Vtrúsený vo vyšších polohách môže byť smrek a zemolez čierny.

Dubovo-hrabové lesy lipové (CP) tvoria malé fragmenty z okruhu spoločenstiev Carpinion. Zmienené ochudobnené fragmenty predmetného zväzu sa vyznačujú tým, že v stromovom poschodí chýba hrab, pôvodne však boli zastúpené lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*), čremcha strapcovitá (*Prunus padus* subsp. *padus*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Dnes aj tieto dreviny sú v zmienenej lokalite pomerne vzácne a sú nahradené smrekom, resp. v poslednom období bukom a udržiavajú s skôr mimo súvislého lesa. Z ostatných drevín možno považovať za pôvodné Liesku obyčajnú (*Corylus avellana*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylostewn*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), trnku (*Prunus spinosa*), bršlen európsky (*Eonymus europaea*), kalinu obyčajnú (*Viburnum opulus*), hloh (*Crataegus* sp.), hrušku planú (*Pyrus pyraester*). Z bylinných syntaxonomických druhov zväzu Carpinion je to najmä hviezdica veľkokvetá (*Stellaria holostea*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), kokorík mnohokvetý (*Polygonatum multiflorum*), lipkavec Schultesov (*Galium schultesii*), hrachor jarný (*Lathyrus vernus*). Z teplomilnejších druhov nájdeme na skalkách napr. luskáč lekársky (*Vincetoxicum hirundinaria*), šalviu lepkavú (*Salvia glutinosa*) a pod. výskyt fragmentov spoločenstiev zväzu Carpinion určite do značnej miery podmieňuje vápencový podklad výbežku bradlového pásma. Dnes sú fragmenty dubohrabín zastúpené plášťovými spoločenstvami a krovinami a pokrývajú hlbšie pôdy v okolí vápencových skaliek. Časť pôvodného predpokladaného rozsahu zväzu zaberá dnes umelá smrečina, resp. vysádzaná bučina, časť zostala odlesnená a je premenená na lúky alebo polia.

Jedľové a jedľovo-smrekové lesy (Abietion, Vaccinio-Abietion) (PA) sa vyskytujú na nenasýtených až podzolovaných kamenistých hnedozemiach, najčastejšie na kyslých horninách. Táto jednotka sa vyskytuje v bezbukovom geografickom variante. V pôvodnom zložení mala prevahu jedľa biela, primiešaný bol smrek obyčajný, vtrúsený smrekovec opadavý a borovica sosna, z listnáčov jarabina vtáčia, javor horský, jelša sivá a výnimočne buk lesný. Vo fytoocenózach sú významné *Clematis alpina*, *Valeriana tripteris*, *Cirsium erisithales*. *Poa stiriaca*, *Carex alba*. Sú to najčastejšie produkčné lesy s funkciou pôdoochrannou. Porasty sú viacmenej jednovrstvové. Prírodná obnova nebýva najlepšia, v katastri sa vyskytujú len v pozmenenej forme v lokalite Brestoviny.

Dubové nátržníkové lesy (Qp) ležia zväčša na neogénnych útvaroch budovaných štrkami a piesočnatým materiálom. Rozšírené sú najmä vo vnútrokarpatských kotlinách. Pôdy sú illimerizované alebo hnedozeme illimerizované, ťažké, ílovité, mierne kyslé a oglejené. Vytvárajú sa na sprašových a ílovitých podložiach. Floristicky sú veľmi bohaté. Prevládal tu dub letný a vyskytoval sa dub zimný, smrekovec, borovica, smrek, breza a osika. V krovinnom podrade je krušina jelšová, lieska, trnka, hloh, šípka. V katastri sa nachádzali len na JZ okraji a v súčasnosti sú premenené na ornú pôdu.

Z **hľadiska živočíšnych regiónov** patrí územie do regiónu Západných Karpát. Hlavné živočíšne biotopy sú biotop lúk a pasienkov, lesa, nelesnej drevinovej vegetácie stromovej a krovinnej, polí – agrocenóz, vodných tokov a sprievodnej vegetácie, podmäčianých lokalít a urbanizovaných priestorov územia obce.

Zo zoogeografického hľadiska – terestrický biocyklus – leží územie katastra v Palearktiskej (západopaleoarktiskej) oblasti, eurosibirskej podoblasti, provincii listnatých lesov podkarpatského úseku. V rámci limnického biocyklu patrí územie do Pontokaspickej provincie a hornovážskeho okresu.

Faunu otvorených biotopov tvoria predovšetkým druhy, ktoré sa dokázali adaptovať na zmenené ekologické podmienky človekom v minulosti odlesnených biotopov. Z obojživelníkov (Amphibia) sa vyskytujú ropucha zelená (*Bufo viridis*) a príbuzná ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*). Plazy (Reptilia) zastupuje jašterica bystrá (*Lacerta agilis*). Lúčne spoločenstvá obsadzuje slepúch lámavý (*Anguis fragilis*). Na výslunných lokalitách sa zdržiava užovka hladká (*Coronella austriaca*). Z kurovitých vtákov prítomná kurovitá prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a veľmi vzácna jarabica poľná (*Perdix perdix*). Poľné kultúry sú hniezdiskami druhov ako škvránok poľný (*Alauda arvensis*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*), strnádka žltá (*Emberiza citrinella*). Dravé vtáky zastupuje sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*) ale aj orol skalný

(*Aquila chrysaetos*). Sovy (Strigiformes) reprezentuje myšiarka ušatá (*Asio otus*). Ľudské sídla a technické stavby osídľujú hemisynantropné alebo synantropné druhy ako lastovička obyčajná (*Hirundo rustica*), sýkorka veľká (*Parus major*), drozd čvíkotavý (*Turdus pilaris*) a ďalšie.

Agrocenózy (lúky a obhospodarované polia) obývajú cicavce ako zajac poľný (*Lepus europaeus*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*). Na lúčnych spoločenstvách sa pridružuje hryzec vodný (*Arvicola terrestris*) alebo krt podzemný (*Talpa europaea*). Z lasicovitých mäsožravcov sa tu vyskytuje lasica myšožravá (*Mustela nivalis*). Veľké bylinožravce reprezentujú druhy ako srnec lesný (*Capreolus capreolus*) a všežravce diviak lesný (*Sus scrofa*). Nielen v zimnom období tu vyhľadáva potravné zdroje aj jeleň lesný (*Cervus elaphus*). Väčšie mäsožravce zastupuje pomerne často líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), vlk dravý (*Canis lupus*) ale aj medveď hnedý (*Ursus arctos*).

Z poľovného hľadiska patrí územie do jelenej chovateľskej oblasti J XXVI Vysoké Tatry. Vedľajšou zverou je zver srnčia a diviacia. Celé územie je v poľovnom revíri Baranec.

Z rybárskeho hľadiska patria toky na území katastra do pásma lososového – pstruhového, lovného revíru č. 3-4400-4-1 Trnovec. Hlavné lovné ryby sú: pstruh potočný a dúhový, lipeň obyčajný, sivoň americký. Z bielych rýb je to jalec hlavatý, podustva obyčajná, nosál obyčajný, ostriež obyčajný, belica obyčajná a mrena obyčajná.

A.2..7. SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

A.2..7..1. Lesná vegetácia

Lesy obce Liptovský Ondrej sú zastúpené len minimálne a to v priestore Brestovina len v menšej skupine porastov a osamoteného porastu uprostred lúky Osikovec. Celkom zaberajú okolo 3,8% výmery katastra. Využívané sú ako hospodárske lesy. Z lesníckeho hľadiska sa jedná o kyslé smrečiny s jedľou (*Piceetum abietinum*). Z lesných typov, ktoré podrobne charakterizujú stanovište je zastúpený typ čučoriedkových smrečín s jedľou nižšieho vegetačného stupňa s diferenciálnymi druhmi *Luzula nemorosa*, *Deschampsia flexuosa*, *Vaccinium myrtillus* a *Oxalis acetosella*.

Drevinové zloženie tvorí dominantný smrek obyčajný s okolo 80% zastúpením a k nemu sa pridávajú dreviny jelša sivá, jaseň štíhly, smrekovec opadavý, breza, topoľ, vrbica biela a krehká, čerešňa vtáčia a ďalšie. Pri obnove lesných porastov sa znižuje zastúpenie smreka do 50%, významne sa zavádza jedľa, smrekovec a buk, menej javor horský čím sa zvyšuje zastúpenie listnáčov na úkor ihličnanov ako reakcia na klimatické zmeny.

A.2..7..2. Nelesná drevinová vegetácia (NDV)

Na území katastra sa nachádzajú viaceré druhy plôch NDV. Viaceré majú charakter lesa resp. riedkolesa a v niektorých prevládajú kroviny. Najväčšie plochy NDV sú v priestore terénneho zárezu Brestovina, menšie sú v južnej časti katastra nad družstvom. Inou významnou zložkou NDV v katastri sú porasty krovín popri vodných tokoch, ktoré sa miestami rozširujú na väčšie plochy. Kroviny v ostatnej poľnohospodárskej krajine sú tu prakticky len fragmentovite okolo niektorých úsekov poľných ciest.

Podrobnejšiu charakteristiku preberáme z **MÚSESu** spracovaného v rámci PPÚ Liptovský Ondrej:

Brehové porasty vodných tokov sú vyvinuté pozdĺž koryta potoku Brestovina nad obcou a na svojom severnom okraji a nadväzujú na smrekové lesné porasty. Šírka porastu je 3-6 m – v závislosti od reliéfu. V krovinnom brehovom poraste dominujú vrby (*S. alba*, *S. fragilis*, *S. eleagnos*) s prímiesou bazy čiernej (*Sambucus nigra*). Brehové porasty Konského potoka sú mimo zastavené územia obce pomerne dobre zachované a nefragmentované. Línia brehových porastov má šírku 5-20 m. V stromovej etáži dominujú vrby (*S. alba*, *S. fragilis*, *S. caprea*), jaseň štíhly

(*Fraxinus excelsior*) a jelša sivá, j. lepkavá (*Alnus incana*, *A. glutinosa*). Vtrúsene sa vyskytuje krušina jelšová (*Frangula alnus*) a čremcha obyčajná (*Padus avium*). Vzrastlé a nefragmentované brehovú porasty potoka Trnovec južne od zastavaného územia obce sú budované vrbami (*S. alba*, *S. fragilis*), jaseňom štíhlym (*Fraxinus excelsior*) a jelšou sivou (*Alnus incana*). Pre krovinnú etáž brehovú porastov sú okrem zmladených drevín typické aj druhy: baza čierna (*Sambucus nigra*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), slivka trnková (*Prunus spinosa*), zemolez (*Lonicera* sp.), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), hloh jednosmenný (*Crataegus monogyna* agg.) a iné. V bylinnej etáži prevládajú hygrofilné a nitrofilné druhy: pŕhlava dvojdomá (*Urtica dioica*), kostihoj lekársky (*Symphytum officinale*), lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), trst' obyčajná (*Phragmites australis*), iskerník plazivý (*Ranunculus repens*), hluchavka purpurová (*Lamium purpureum*), jarmanka väčšia (*Astrantia major*), čerkáč peniažtekový (*Lysimachia nummularia*), nezábudka (*Myosotis* sp.), deväťsil hybridný (*Petasites hybridus*), záružlie močiarné (*Caltha palustris*) a iné. Jedná sa tu o **jaseňovo – jelšové podhorské lužné lesy**, v lokalitách okolo Konského potoka a potoka Trnovec ich môžeme zaradiť do **biotopu Ls 1.3**.

Remízky, medze a plošné zárasty nezamokrených terénnych depresíí vznikli na bývalých hranách pozemkov, na starých kamenných haldách (kamenice na lúkach a pasienkoch), zarastaním nevyužívaných plôch v odlesnených častiach riešeného katastra roztrúsene v celom katastri. Sú budované najmä druhmi, kde dominuje slivka trnková (*Prunus spinosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), primiešané sú ostružina malinová (*Rubus idaeus*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*); smrek obyčajný (*Picea abies*), buk lesný (*Fagus sylvatica*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor poľný (*Acer campestre*), bršlen bradavičnatý (*Euonymus verrucosus*), vŕba rakyta (*Salix caprea*). V porastoch najmä na bývalých hranách pozemkov je častý výskyt ovocných stromov – najmä slivky a čerešne. Jedná sa o **biotop Kr7 - Trnkové a lieskové kroviny**.

Porasty borievky obyčajnej sa nachádzajú na okraji lesa v lokalite Osikovec – Javorové. Vzhľadom na dlhodobú absenciu využívania TTP v týchto lokalitách, plochy s prirodzenými sukcesnými rozvoľnenými porastmi borievky obyčajnej na opustených mezofilných v minulosti spásaných lúkach, sa postupne stávajú súčasťou smrekového lesného porastu s ktorým hraničia. Porasty borievky všeobecne tvoria významné biotopy pre zoocenózy, sú dôkazom historického využívania krajiny človekom. Jedná sa o **biotop Kr3**, ktoré však vzhľadom na zárasť náletovými drevinami (viac ako 30%) a plošne malý rozsah nemožno zaradiť medzi biotopy národného významu, navyše sa v lokalite obnovuje pasenie hovädzím dobytkom, ktoré má vplyv aj na zvýšenú eróziu pôdy v miestach koncentrovaného priehonu dobytky.

A.2..7..3. Trvalé trávne porasty

Trvalé trávne porasty boli v **MÚSESe** rozdelené na 3 základné skupiny:

- trvalé trávne porasty vlhkých lúk
- trvalé trávne porasty podhorských a mezofilných lúk
- trvalé trávne porasty intenzifikované (neprirodzeného zloženia)

Pre potreby **MÚSES** boli tieto skupiny TTP detailnejšie rozčlenené podľa stupňa ich využívania a intenzifikácie na:

1. Opustené trvalé trávne porasty s NDV

1a. Opustené trvalé trávne porasty vlhkých lúk s NDV

Nachádzame ich na 2 plochách v lokalite Brestoviny – Osikovec. Jedná sa dlhodobo neužívané porasty ostrovčekov vysokobylinných porastov na vlhkých lúkach (Lk5) a podmáčaných lúk horských a podhorských oblastí (Lk6) viazané na zamokrené lokality. Na oboch lokalitách výskytu v k.ú. sa jedná o lokality s povrchovým zamokrením – v lokalite Osikovec sa jedná o zamokrenie z malých svahových pramenísk, v Lokalite Brestoviny sa jedná o zamokrené alúvium vodného toku. Z vysokobylinných druhov sa vyskytujú: *Filipendula ulmaria*, *Geranium palustre*, *Epilobium hirsutum*, *Aegopodium podagraria*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Lythrum salicaria*, *Mentha longifolia*, *Cirsium oleraceum*, *Cirsium rivulare*, *Crepis paludosa*,... Zaznamenaný bol aj výskyt tráv: *Carex caespitosa*, *Alopecurus pratensis*, *Festuca rubra*, *Holcus lanatus*, *Deschampsia caespitosa*,

Calamagrostis villosa, *Juncus* sp.. Z typických druhov aj: *Alchemilla* sp., *Equisetum palustre*, či zákonom chránený zraniteľný druh *Dactylorhiza majalis*. Porasty TTP podliehajú zarastaniu sukcesnou drevinovou vegetáciou – najmä vrbami (*Salix cinerea*, *S. caprea*, *S. eleagnos*), slivkou trnkovou, brezou a ostružinou malinou.

Porasty v lokalite Brestoviny je možné klasifikovať ako **biotopy národného významu Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí**.

1b. Opustené trvalé trávne porasty podhorských a mezofilných lúk s NDV

Jedná sa o fragmenty nevyužívaných porastov v lokalite Osikovec – Javorové v mozaike s porastmi borievky obyčajnej a smrekových lesných porastov. Zachovali sa fragmenty v minulosti spásaných mezofilných nízkosteblových porastov, na okrajoch veľkobrekovej ornej pôdy (oddelené poľnou cestou), ktoré neboli v minulosti scelovaním pozemkov a rekultiváciou premenené na plochy ornej pôdy. Porasty silne zarastené NDV (nad 50%) – borievka obyčajná, ruža, slivka trnková, vřba rakyta a cca 40 r. vzrastlé smrek. Výskyt druhov: *Agrostis capillaris*, *Festuca rubra*, *Poa pratensis*, *Poa annua*, *Anthoxanthum odoratum*, *Briza media*, *Luzula campestris*, *Plantago major*, *Cruciata glabra*, *Carlina acaulis*, *Hypericum maculatum*, *Campanula patula*, *Rhinanthus minor*, *Primula elatior*, *Polygala vulgaris*, *Euphrasia rostkoviana*, ... Porasty svojím zložením patria do **biotopu Lk 3(b) Mezofilné pasienky a spásané lúky**, avšak vzhľadom na zárasť náletovými drevinami 5-20% a plošne malý rozsah nemožno ich zaradiť medzi biotopy národného významu.

2. Polointenzívne využívané trvalé trávne porasty podhorských a mezofilných lúk

Pre hospodárske účely polointenzívne využívané porasty podhorských kosných lúk a mezofilných podhorských lúk v lokalitách Zábiez, Kostolné, Nárožie, Pod stránami, Povrázky, Kúrie,... Porasty majú poloprirodzený charakter. Časť lúk je kosená, časť je kosená a prepásaná. TTP v lokalitách Pod stránami, Kruh, Štandlovské sú najmä pasiené. Najmä kosené porasty majú vzhľadom na svoju vysokú biodiverzitu významnú ekostabilizačnú hodnotu. Zaznamenaný výskyt druhov: *Ranunculus acris*, *Arrhenatherum elatius*, *Phleum pratense*, *Agrostis capillaris*, *Luzula campestris*, *Dactylis glomerata*, *Festuca rubra*, *Achillea millefolium*, *Alchemilla* sp., *Agrimonia eupatoria*, *Campanula patula*, *Capsella bursa-pastoris*, *Crepis biennis*, *Galium mollugo*, *Glechoma hederacea*, *Heracleum sphondylium*, *Veronica hederacea*, *Jacea* sp., *Leucanthemum vulgare* agg., *Leontodon hispidus*, *Lotus coniculatus*, *Pimpinella saxifraga*, *Plantago lanceolata*, *Plantago media*, *Ranunculus acris*, *Taraxacum* sp., *Thymus pulegioides*, *Tragopogon orientalis*, *Trifolium repens*, *Trifolium pratense*, *Vicia* sp.

3. Intenzívne využívané trvalé trávne porasty s neprirodzeným zložením (intenzifikované porasty)

Jedná sa porasty TTP v lokalitách Dlhé, Hrnčiarky ako aj na TTP na ornej pôde, kde dochádza k obnove porastov – napr. lokalita Javorový. Druhovým zložením sa jedná o druhovo výrazne chudobnejšie porasty TTP s vysokým podielom krmovinársky žiaducich druhov.

A.2..7..4. Orná pôda a trvalé kultúry

Orná pôda v katastri je zastúpená na ploche okolo 20%. Obrábaná je väčšinou veľkoplošným spôsobom, maloplošne sú obhospodarované polia najmä v blízkosti zastavaného územia obce. Vyššie a strmšie polohy prešli postupne na kultúry lúk a pasienkov.

V agrocenózach rastúcich na obhospodarovaných poliach sa pestujú plodiny v rôznych osevných postupoch – prevažujú obilniny, zemiaky, krmoviny. Biotická hodnota je nízka, výskyt iných ako cieľových rastlín sa označuje ako zaburinenie a je redukovaný herbicídmi.

A.2..7..5. Špeciálne štruktúry

Medzi tieto štruktúry sa môžu zaradiť aj menšie plochy ale s výrazným významom pre biodiverzitu krajiny. V katastri sem patria plochy mokradného charakteru, ktorých charakteristika je dostatočne vystihnutá v **MÚSESe** :

V lokalite Brestoviny na severnom okraji katastra sa v mozaike s chudobnými podhorskými a horskými lúkami ostrovčekovite nachádzajú zvyšky podmáčaných lúk horských a podhorských

oblastí (Lk6) s vegetáciou vysokých ostríc. V lokalite Močiariky na S okraji centrálnej časti katastra sa na exponovanom svahu nachádza svahové pramenisko. Lokalita s porastom krovinej vegetácie, otvorené plochy s výskytom druhov vysokobylinných spoločenstiev podzv. Filipendulenion ako napr. *Filipendula ulmaria*, *Geranium palustre*, *Aeogopodium podagraria*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Cirsium oleraceum*, *Caltha palustris* či *Mentha longifolia*. Jedná sa o maloplošný výskyt biotopu Lk5. Lokalitu však vzhľadom na plošne malý rozsah nemožno zaradiť medzi biotopy národného významu.

A.2..7..6. Vodné toky

Vodné toky sú špecifickým biotopom a javom dôležitým pre hygienu krajiny. Najvýznamnejšími tokmi sú Brestovina, Konský potok a Trnovec, ktorý zberá ich vody a v Beňadikovej sa vlieva do Váhu. Časť tokov je rybársky využívaná ako lovný lososovo-pstruhový revír. Väčšinou sa jedná o neregulované toky, s výnimkou intravilánu obce, kde je na niektorých miestach vykonaná regulácia aj z dôvodu protipovodňových opatrení. Sprievodná vegetácia je rôzneho vzrastu a hustoty, v regulovaných častiach miestami úplne chýba. Biotopy sprievodnej vegetácie tvoria pozostatky horských lužných lesov, vlhkých a podmáčaných lúk a ich prechodných štádií. Zaujímavé je svahové pramenisko v lokalite Močiariky na severnom okraji katastra.

A.2..7..7. Vegetácia v obci

Stromová vegetácia verejnej zelene v obci nie je výrazne zastúpená vzhľadom k zastavanosti územia a neprítomnosti prvkov ako centrálny priestor vhodný pre verejnú zeleň väčších rozmerov. Hlavné osi verejnej zelene sa tiahnu popri vodných tokoch, avšak miestami je táto zeleň úplne neprítomná. Zastúpená je tu prevažne jelša sivá, vrby – krehká, rakyta, purpurová, čremcha. Rastie tu však aj osika, smrek, jaseň, javor a viaceré kroviny. Stromovú vegetáciu v obci dopĺňajú vysoké stromy okolo cintorína a ovocné a okrasné stromy v záhradách obyvateľov

A.2..7..8. Sídelné a technické prvky (antropogénne prvky)

V rámci katastra obce sa nachádzajú samosprávne, školské, kultúrne, cirkevné, športové, obytné, rekreačné a poľnohospodárske objekty.

AGRIA a.s. obhospodaruje cca 4812 ha pôdy na Liptove od približne 2700 vlastníkov v 19 katastrach. Poľnohospodársky subjekt je zameraný hlavne na výrobu krmovín v rámci rastlinnej výroby. V živočíšnej výrobe je zameraný na chov hovädzieho dobytku. AGRIA a. s. v súčasnosti chová v obci Liptovský Ondrej 208 ks hovädzieho dobytku. Hlavný hospodársky dvor fy AGRIA a. s. Liptovský Ondrej je situovaný v západo-južnej časti obce a je orientovaný na živočíšnu aj rastlinnú výrobu. V minulosti chovali aj ovce – v súčasnosti ovčín situovaný v blízkosti centra obce nie je využívaný na svoj pôvodný účel – nachádza sa tu stolárska dielňa.

Agrofarma Baranec obhospodaruje v katastri obce cca 200 ha poľnohospodárskej pôdy – lúk a pasienkov, chová 500 ks oviec a 50 ks hovädzieho dobytku. Hospodársky dvor Agrofarmy Baranec je situovaný v stredo-západnej časti obce

Navrhované ochranné pásmo hospodárskeho dvora Agria podľa počtu hospodárskych zvierat a prevládajúcich smerov vetra je nasledovné :

pásmo v smere	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
pásmo v metroch	265	147	148	139	165	71	32	56

Navrhované ochranné pásmo hospodárskeho dvora Agrofarmy Baranec podľa počtu hospodárskych zvierat a prevládajúcich smerov vetra je nasledovné:

pásmo v smere	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
pásmo v metroch	337	188	189	177	210	90	40	72

B) VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚPD VYŠŠIEHO STUPŇA

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre toto územie je Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC Žilinského kraja, sprac. Združenie „VÚC Žilina“, 09/1998) v znení Zmien a doplnkov č. 1 – 5. Posledné Zmeny a doplnky č.5 (ZaD č. 5) ÚPN VÚC Žilinského kraja (sprac. Ing. arch. Peter Krajč a kol., január 2018), vyhlásené VZN ŽSK č. 49/2018 boli schválené Zastupiteľstvom ŽSK dňa 19. marca 2018 Uznesením 5/4 a nadobudli účinnosť 15. dňom od vyvesenia na úradnej tabuli ŽSK.

B.1. ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ÚPN-VÚC ŽILINSKÉHO KRAJA

Záväzné regulatívy platného ÚPN VÚC Žilinského kraja týkajúce sa katastra obce Liptovský Ondrej sú po jeho poslednej aktualizácii nasledovné:

1. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA, OSÍDLENIA A ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY

- 1.17 napomáhať rozvoju vidieckeho priestoru a náprave vzťahu medzi mestom a vidiekom na základe nového partnerstva, založeného na vyššej integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka nasledovnými opatreniami :
  - 1.17.1 vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,
  - 1.17.2 podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
  - 1.17.3 zachovať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie,
  - 1.17.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,
- 1.20 rešpektovať existenciu pamiatkovo chránených historických sídelných a krajinných štruktúr, a to najmä lokalít svetového kultúrneho dedičstva, archeologických nálezov, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón, areálov historickej zelene a národných kultúrnych pamiatok, lokalít tvoriacich charakteristické panorámy chránených území, národnú sústavu chránených území v príslušnej kategórii a stupni ochrany a medzinárodne chránených území (ramsarské lokality, lokality NATURA),
- 1.21 ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce; v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútro sídelnú a vnútroareálovú zeleň.

3. V OBLASTI ROZVOJA REKREÁCIE, TURISTIKY, CESTOVNÉHO RUCHU A KÚPEĽNÍCTVA

- 3.11 podporovať aktivity súvisiace s rozvojom vidieckeho turizmu v podhorských oblastiach...
- 3.14 podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás nadväzujúcich na navrhované cyklomagistrály.

4. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA EKOLOGICKÝCH ASPEKTOV, OCHRANY PÔDNEHO FONDU, OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY A OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

- 4.1 rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja a ich funkčný význam v kategóriách
  - 4.1.3 biocentrá regionálneho významu podľa schváleného územného plánu,
- 4.3 dodržiavať pri hospodárskom využívaní území, začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky
  - 4.3.2 pre lesné ekosystémy, vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane lesov v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia,
  - 4.3.3 pre poľnohospodárske ekosystémy, vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane poľnohospodárskej pôdy v kategóriách podporujúce a zabezpečujúce ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
- 4.4 zachovať prirodzený charakter vodných tokov, zaradených medzi biokoridory, chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi,
- 4.5 zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami - trávne porasty, stromová a krovinná vegetácia a vylúčiť všetky aktivity, ohrozujúce prirodzený vývoj (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládky odpadov a pod.),
- 4.6 stabilizovať spodnú hranicu lesov a zvýšiť ich biodiverzitu ako ekotónovú zónu les - bezlesie,
- 4.7 podporovať extenzívne leso-pasienkárске využívanie podhorských častí, s cieľom zachovania krajinársky a ekologicky hodnotných území s rozptýlenou vegetáciou,
- 4.8 zachovať územné časti s typickou rázovitosťou krajinnej štruktúry daného regiónu (Kysuce, Orava, Liptov, Turiec),
  - 4.8.1 ak nie je schválená ÚPD obce, tak chrániť pred optickým znehodnotením stavebnou činnosťou lokality, tvoriace charakteristické krajinné panorámy,
  - 4.8.2 preveriť pri každom navrhovanom veľkoplošnom zábere, líniom zábere krajiny, alebo inom technickom diele :
    - a) dopad navrhovaných stavieb na okolitú krajinu - krajinný obraz (harmónia, kompozícia, vyváženosť, mierkovitosť),
    - b) dopad navrhovaných stavieb na zmenu krajinnej panorámy miesta alebo línie,
    - c) bezprostredný dopad a mieru devastácie lokálnych krajinných scenérií, alebo ich zmenu,
    - d) prínos možných vizuálnych vnemov z krajinného obrazu priamo z navrhovaných diel (diaľnice),
    - e) dopad na psychologické pôsobenie navrhovaných stavieb v krajine,
    - f) dopad na biodiverzitu, prvky ÚSES a biotopy chránených druhov,
- 4.9 zabezpečiť revitalizáciu regulovaných tokov s doplnením sprievodnej zelene,
- 4.10 prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť a nezasahovať do bezcestných území v rámci chránených území s 3. a vyšším stupňom ochrany prírody.
- 4.11 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory, pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov a pod.),
- 4.12 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu; osobitne chrániť ornú pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, ornú pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia, ako aj poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vykonané osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti,
- 4.19 zabezpečiť ochranu prirodzených ekosystémov podporou rozvoja komplexnej vybavenosti (vrátane zvyšovania lôžkových kapacít v OP NP) a taktiež rozvojom obcí v podhorských oblastiach s dôrazom na vyzdvihnutie miestnych zvláštností a folklóru; uvedenú vybavenosť riešiť komplexne s dôrazom na limity prírodných zdrojov,

5. V OBLASTI ROZVOJA NADRADENEJ DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

5.3 infraštruktúra cestnej dopravy

- 5.3.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry diaľnic až ciest III. triedy - definovanú pasportom Slovenskej správy ciest „Miestopisný priebeh cestných komunikácií“ - ohraničenú jej ochrannými pásmami mimo zastavaného územia a cestnými pozemkami v rámci zastavaného územia kraja,

6. V OBLASTI VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

- 6.5 podporovať rozvoj miestnych vodovodov v obciach a ich miestnych častiach s nedostatočným zásobovaním pitnou vodou, mimo dosahu SKV a v obciach bez verejného vodovodu,
- 6.6. zabezpečiť rozvoj verejných kanalizácií v súlade s vecnými požiadavkami smernice 91/271/EHS (trasponovanými do zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách), vrátane časového harmonogramu, s cieľom vytvoriť podmienky pre zabezpečenie dobrého stavu vôd do roku 2015. To znamená :
- 6.6.3. ak je v aglomeráciách s veľkosťou pod 2 000 EO vybudovaná stoková sieť, alebo sa aglomerácia nachádza v území vyžadujúcu zvýšenú ochranu podzemných vôd, povrchových vôd, prírodných liečivých vôd a prírodných minerálnych vôd, zabezpečiť primeranú úroveň čistenia komunálnych odpadových vôd alebo splaškových odpadových vôd tak, aby bola zabezpečená požadovaná miera ochrany recipienta; opatrenia budú realizované priebežne v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,
- 6.6.4. zabezpečiť realizáciu opatrení pre zmiernenie negatívneho dopadu odľahčovania a odvádzania vôd z povrchového odtoku na ekosystém recipienta,
- 6.6.5. vylúčiť vypúšťanie čistiarenskeho kalu a obsahu žúmp do povrchových vôd a podzemných vôd,
- 6.7 prednostne zabezpečiť výstavbu týchto stavieb :
- 6.7.3 pre aglomerácie menej ako 2 000 EO :
- d) Jakubovany, dobudovanie kanalizácie v obci Jakubovany a rekonštrukcia ČOV Liptovský Ondrej,
- 6.8 podporovať rozvoj kanalizácií a ČOV v obciach a miestnych častiach, ktoré nie je možné riešiť formou skupinových kanalizácií,
- 6.13 na ochranu územia pred povodňami po dohode s ochranou prírody:
- 6.13.2 vytvoriť podmienky účasti obcí na riešení povodňovej ochrany v zmysle Organizačnej smernice č. 5/2008 Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. Žilina a možnosti financovania v rámci Operačného programu Životné prostredie, Prioritná os 2 „Ochrana pred povodňami“, operačný cieľ : 2.1. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami,
- 6.13.4 komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach tokov opatreniami, ktorých výsledkom bude zvýšenie retenčného účinku pôdy, spomalenie a vyrovnanie odtoku vody z povodia a zníženie erózneho účinku vody v súlade s opatreniami Plánu manažmentu čiastkového povodia Váh; úpravy tokov realizovať tak, aby nedochádzalo k napriameniam tokov,
- 6.13.5 rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia a zamedziť výstavbu v okolí vodných tokov a v území ohrozovanom povodňami,
- 6.13.6 rešpektovať preventívne protipovodňové opatrenia navrhované v pláne manažmentu povodňového rizika,
- 6.14 rešpektovať pásma ochrany verejných vodovodov, verejných kanalizácií a vodohospodárskych stavieb.

7. V OBLASTI NADRADENEJ ENERGETICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

- 7.1 zohľadniť ekonomické a ekologické hľadiská pri zabezpečení územia energiami a vytvárať efektívne diverzifikované systémy energetického zásobovania kraja,
- 7.7 podporovať rozvoj plynifikácie územia kraja, chrániť koridory existujúcich a navrhovaných plynovodov a plynárenských zariadení,
- 7.11 vytvoriť územné podmienky pre realizáciu plynárenských zariadení, prípadne ich rekonštrukciu a pri využívaní územia chrániť vybudované plynárenské zariadenia predpísanými ochrannými pásmami,
- 7.13 vytvárať priaznivé podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,
- 7.14 podporovať a presadzovať v regióne ŽSK s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, MVE a pod.) pre potreby obyvateľstva a služieb pri zohľadnení miestnych podmienok,
- 7.15 znižovať energetickú náročnosť objektov (budov) z hľadiska tepelných strát.

8. V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

- 8.1 zabezpečiť postupnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadov a starých enviromentálnych záťaží do roku 2015,
- 8.2 sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability a v územiach, kde bezprostredne ohrozujú zložky životného prostredia,
- 8.4 zneškodňovanie nevyužitých komunálnych odpadov riešiť prednostne na zabezpečených regionálnych skládkach odpadov obcí, určených v ÚPD,

Poznámka :

Návrhový rok 2015 uvedený v záväznej časti platného Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja sa nahrádza návrhovým rokom 2025 v celom rozsahu záväznej časti. Výhľadový rok sa posúva po roku 2025.

11. V OBLASTI PÔŠŤ

- 11.3. skvalitňovať poštové služby v kraji realizáciou nasledovných úloh a cieľov :
  - c) rozšírenie poštových služieb na vybraných poštách v kraji, optimalizovanie komerčnej činnosti na poštách z hľadiska záujmu zákazníkov, pokračovať v skvalitňovaní služieb poskytovaných Poštovou bankou a.s.,

B.2. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Z platného ÚPN-VÚC Žilina Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou záväzných regulatívov v katastri obce Kráľova Lehota sú tieto :

3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

- 3.1 vodohospodárske stavby
  - 3.1.3 kanalizácie a čistiarne odpadových vôd a s nimi súvisiace stavby :
    - 3.1.3.3 pre aglomerácie menej ako 2 000 EO :
      - d) Jakubovany, dobudovanie kanalizácie v obci Jakubovany a rekonštrukcia ČOV Liptovský Ondrej,
    - 3.1.6 ochrana územia pred povodňami :
    - 3.1.11 preventívne protipovodňové opatrenia v povodiach drobných tokov,

C) ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

C.1. DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

C.1..1. Základné demografické ukazovatele a vývoj počtu obyvateľov

Obec Liptovský Ondrej patrí administratívne do okresu Liptovský Mikuláš Žilinského samosprávneho kraja. Celková výmera katastra obce je 469 ha (4,69 km²).

Pri počte obyvateľov 627 (SOBD 2021) hustota zaľudnenia obyvateľov na 1 km² predstavovala v obci - **134 obyvateľov**, čo bolo o 80 obyvateľov/km² viac ako mal vtedy okres Liptovský Mikuláš (54 obyvateľov na km²), o 33 obyvateľov/km² viac ako mal Žilinský kraj (101 obyvateľov na km²) a o 23 obyvateľov/km² viac ako malo Slovensko (111 obyvateľov na km²), ktoré sa považuje za priemerne zaľudnenú krajinu.

Tab. č. 1: Historický vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 1869 - 2021 (zdroje : *Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Štatistický úrad SR*)

	obyvateľov k 31.12.	oproti predchádz. obdobiu	obdobie =100%	
1869	353			
1880	325	-28	92,0	92,0
1890	320	-5	98,5	90,6
1900	303	-17	94,7	85,8
1910	317	+14	104,6	89,8
1921	308	-9	97,2	87,3
1930	267	-41	86,7	75,6
1940	281	+14	105,2	79,6
1948	367	+86	130,6	104,0
1961	336	-31	91,6	95,2
1970	367	+31	109,2	104,0
1980	464	+97	126,4	131,4
1991	401	-63	86,4	113,6
2001	572	+171	142,6	162,0
2011	600	+28	104,9	170,0
2021	627	+27	104,5	177,6
*2023	669	+42	106,7	189,5

Poznámka :

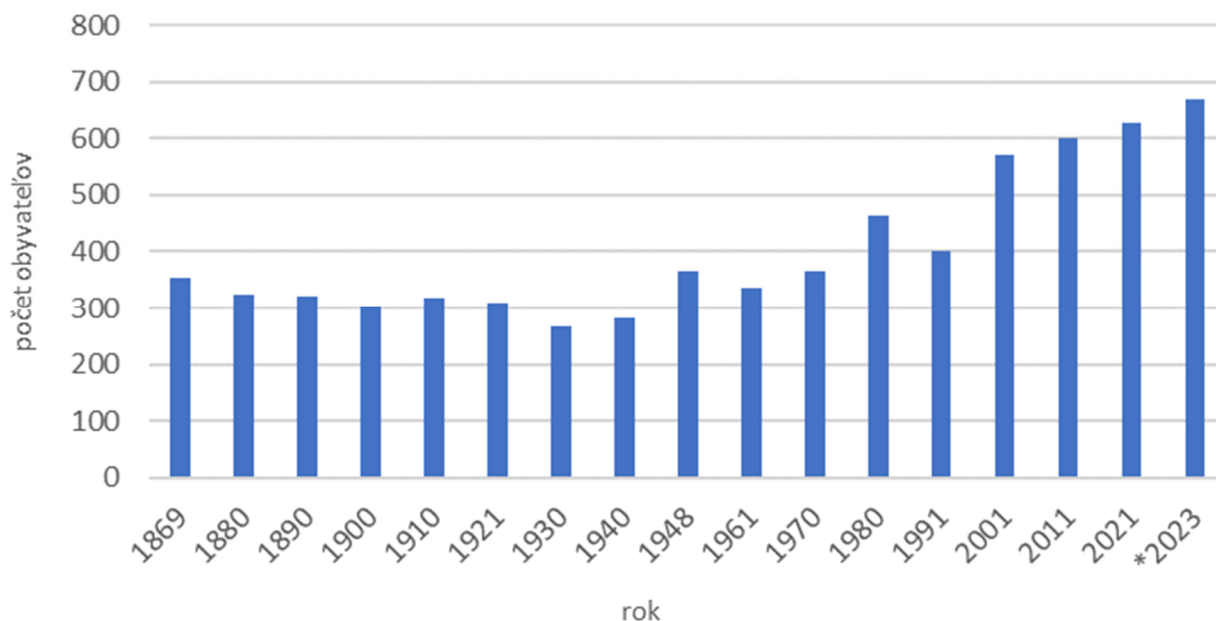
*údaj získaný z Obecného úradu ku dňu 16.05.2023

Od začiatku sčítania obyvateľov roku 1869 do r. 1930 počet obyvateľov pozvoľna klesal na úroveň 267 obyv. Od tohto roku začal s občasnými výkyvmi stúpať a odvtedy sa viac ako zdvojnásobil.

V r. 1869 – 1970 sa počet obyvateľov pohyboval v rozmedzí od 260 do 370 obyvateľov až v r. 1980 stúpol na 464 obyv. V r. 1991 je zaznamenaný pokles na 401 obyv., čo môže byť spôsobené odchodom niektorých obyvateľov aj v súvislosti s nežnou revolúciou a následným otvorením hraníc bývalého Československa. V r. 2001 stúpol počet obyvateľov na 572 a od r. 2011 počet obyvateľov naďalej stúpa.

V súčasnosti k dátumu 16.05.2023 má 669 obyvateľov.

Graf č. I: Vývoj počtu obyvateľov obce Liptovský Ondrej (r. 1869 – 2023)

C.1..2. Pohyb obyvateľov v obci

Pri skúmaní prirodzeného pohybu môžeme konštatovať, že prevládala v skúmaných rokoch (2011-2021) natalita nad mortalitou, čo znamená prirodzený prírastok oproti začiatku roku 2011 na konci r. 2021 o 1 obyv.

Čo sa týka migračného pohybu obyvateľov ten predstavoval za sledované obdobie prírastok 53 obyvateľov.

Celkový prírastok v obci je na konci r. 2021 oproti začiatku roku 2011 54 obyvateľov, t.j. +9%.

Tab. č. 2: Pohyb obyvateľstva obce Liptovský Ondrej v r.2011 - 2021 (zdroj Komunitný plán sociálnych služieb obce Liptovský Ondrej na obdobie rokov 2020-2025 a www.statistics.sk)

rok	Stav k 1. 1.	Živonarodení	Zomrelí	Prírodný prírastok (-úbytok)	Prisťahovalí	Vystažovalí	Prírastok (-úbytok) sťahovaním	Celkový prírastok (-úbytok)	Stav ku koncu obdobia
2011	597	7	8	-1	19	3	16	15	612
2012	612	9	8	1	10	5	5	6	618
2013	618	8	6	2	12	19	-7	-5	613
2014	613	3	4	-1	1	14	-13	-14	599
2015	599	7	5	-2	24	13	11	13	612
2016	612	8	7	1	15	12	3	4	616
2017	616	4	5	-1	16	17	-1	-2	614
2018	614	4	7	-3	17	11	6	3	617
2019	617	6	7	-1	5	6	-1	-2	615
2020	615	10	5	5	21	11	10	15	630
2021	630	6	9	-3	27	3	24	21	651

C.1..3. Štruktúra obyvateľov v obci

Pohlavie a vek patria medzi základné biologické znaky obyvateľstva.

Vývoj štruktúry obyvateľstva podľa pohlavia dokumentuje tabuľka č. 3. V roku 2011 bol podiel žien na celkovom počte obyvateľov 51,14%, v roku 2021 to bolo 51,70%. Počet žien prevláda vo

všetkých rokoch a to aj z dôvodu, že sa ženy dožívajú vyššieho veku než muži. Dokumentuje to aj tabuľka č. 4 (4a).

Veková štruktúra obyvateľov obce Liptovský Ondrej v roku 2011, rozčlenená na predproduktívny vek (16,50%), produktívny vek (71,57%) a poproduktívny vek (11,93%) charakterizuje vysoký podiel obyvateľstva v predproduktívnom a produktívnom veku, čo predstavuje mladnutie populácie v obci – index starnutia je 72,28. V roku 2021 sú však už tieto čísla nepriaznivejšie: predproduktívny vek (14,66%), produktívny vek (70,48%) a poproduktívny vek (14,66%) poukazuje na opačný trend v obci. Index starnutia sa podstatne zhoršil a má hodnotu 100,00.

Priemerný vek obyvateľov obce Liptovský Ondrej bolo v r. 2021 **40,5 rokov**, pričom z tabuľky č. 4a môžeme vyčítať, že postupne dochádza k vyrovnaniu priemerného veku u mužov a žien.

Tab. č. 3: Indexy vekového zloženia trvale bývajúceho obyvateľstva v obci Liptovský Ondrej za roky 2011-2021 (zdroj www.statistics.sk)

4a: Priemerný vek obyvateľa (rok)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	38,41	38,40	38,93	39,74	39,75	39,91	40,31	40,72	41,04	41,24	40,5
Muži	38,05	37,90	38,82	39,69	39,63	39,95	40,48	40,67	40,66	40,96	40,22
Ženy	38,75	38,89	39,03	39,79	39,86	39,86	40,16	40,76	41,40	41,51	40,76

4b: Podiel osôb v predproduktívnom veku (Percento)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	16,50	16,83	15,66	15,53	15,52	15,75	14,50	14,59	13,82	13,65	14,66
Muži	15,72	15,51	13,95	13,56	13,67	13,86	12,79	13,33	13,29	13,55	14,70
Ženy	17,25	18,10	17,31	17,43	17,31	17,57	16,09	15,77	14,33	13,75	14,63

4c: Podiel osôb v produktívnom veku (Percento)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	71,57	71,20	72,27	71,45	71,73	70,78	71,66	70,66	71,38	71,43	70,48
Muži	74,48	74,19	74,42	74,00	76,09	75,58	76,00	76,61	76,74	74,59	74,58
Ženy	68,69	67,94	67,95	66,45	67,63	66,13	67,51	67,51	68,47	68,75	68,06

4d: Podiel osôb v poproduktívnom veku (Percento)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	11,93	11,97	12,07	13,02	12,75	13,47	13,84	14,75	14,80	14,92	14,66
Muži	9,70	9,90	9,30	9,83	10,33	10,56	11,11	12,67	12,29	12,26	11,82
Ženy	14,06	13,97	14,74	16,12	15,06	16,29	16,40	16,72	17,20	17,50	17,31

4e: Index starnutia (Percento)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	72,28	71,15	77,08	83,87	82,11	85,57	95,51	101,11	107,06	109,30	100,00
Muži	61,70	63,83	66,67	72,50	75,61	76,19	86,84	95,00	92,50	90,48	80,43
Ženy	81,48	77,19	85,19	92,45	87,04	92,73	101,96	106,00	120,00	127,27	118,37

Poznámka :

Index starnutia - počet osôb v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku. Zvyčajne sa vyjadruje v percentách.

Zo sčítania obyvateľov v r. 2021 vyplýva, že v produktívnom veku (15 - 64 rokov) sa v obci nachádza 70,48% obyvateľov, čo je vysoko nadpriemerné číslo.

Obyvateľstvo obce Liptovský Ondrej môžeme charakterizovať z hľadiska národnostnej štruktúry ako homogénny typ, nakoľko slovenská národnosť sa pohybuje dlhodobo nad 90% obyvateľov.

Tab. č. 4: Bývajúce obyvateľstvo podľa národností v r. 2011 v absolútnych číslach a v % (zdroj Komunitný plán sociálnych služieb obce Liptovský Ondrej na obdobie rokov 2020-2025 a www.statistics.sk)

Národnosť	muži	ženy	Spolu	Spolu v %
Slovenská	290	298	588	98,00
Česká	2	2	4	0,67
Nemecká	0	1	1	0,17
Poľská	1	0	1	0,17
Moravská	0	1	1	0,17
Iná	0	1	1	0,17
Nezistená	2	2	4	0,67
Spolu	295	305	600	100

V roku 2021 pri sčítaní obyvateľov sa 312 veriacich obyvateľov (49,76%) prihlásilo k veriacim evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. K rímskokatolíckej cirkvi sa prihlásilo 116 obyvateľov (18,5%). Bez náboženského vyznania sa prezentovalo 181 (28,87%) obyvateľov, zvyšok 18 obyvateľov (2,87%) patril k iným vyznaniam, resp. nebolo ich vyznanie zistené.

Tab. č. 5: Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania v % (SODB 2021)

Náboženské vyznanie / cirkev	Spolu	Spolu v %
Rímskokatolícka cirkev	116	18,5
Gréckokatolícka cirkev	2	0,32
Starokatolícka cirkev	1	0,16
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	312	49,76
Evanjelická cirkev metodistická	3	0,48
Budhizmus	1	0,16
Islam	1	0,16
Ostatné kresťanské cirkvi	2	0,32
Pohanstvo a prírodné duchovno	1	0,16
Bez vyznania	181	28,87
Ad hoc hnutia	2	0,32
Nezistené	5	0,8
Spolu	627	100,00

C.2. VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA

C.2.1. Vzdelanostná štruktúra v obci

Vzdelanostná úroveň obyvateľov obce Liptovský Ondrej bola skúmaná na základe sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021. Z výsledkov bolo zistené, že najviac bola zastúpená skupina osôb so stredným odborným (učňovským) vzdelaním bez maturity (29,82%). Nasleduje úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou (23,60%) a potom vysokoškolské vzdelanie (17,22%).

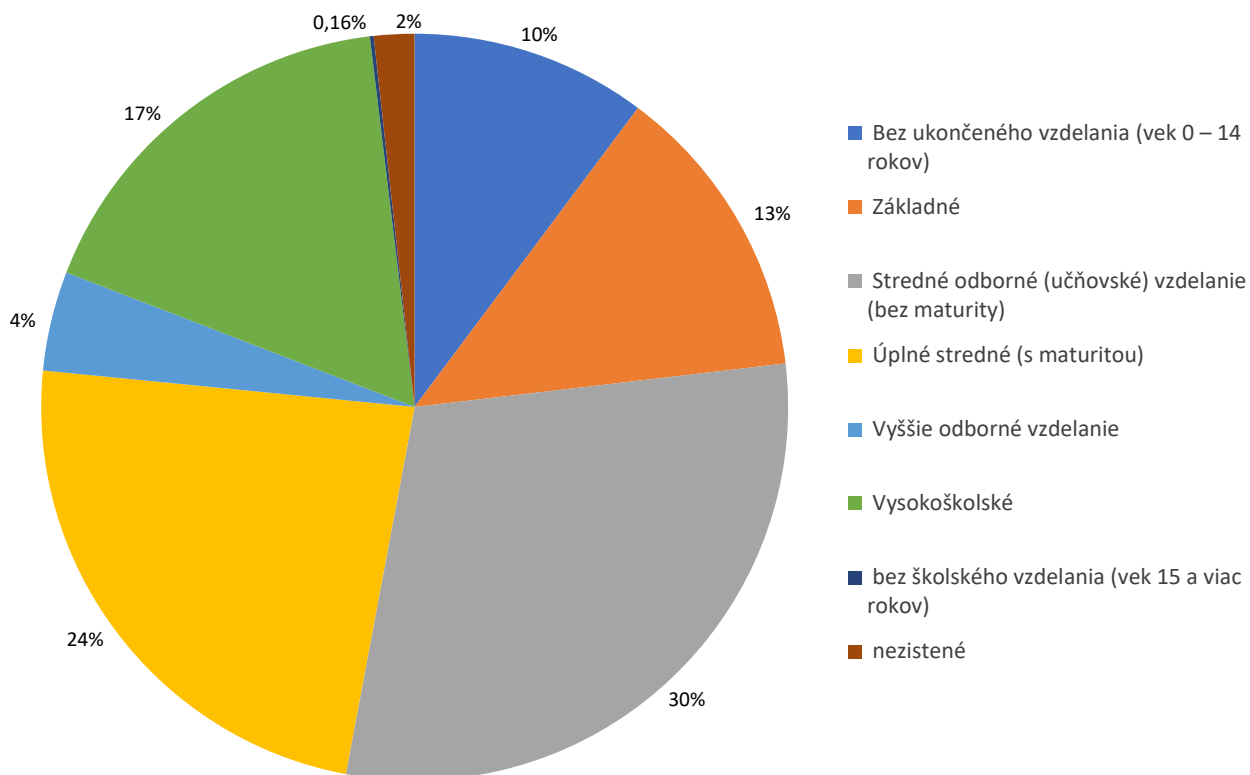
Môžeme konštatovať, že vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v Liptovskom Ondreji je mierne nepriaznivá, ale zodpovedá veľkostnej skupine obce.

Tab. č. 6: Bývajúce obyvateľstvo podľa vzdelania (SODB 2021)

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Spolu	Spolu v %
Bez ukončeného vzdelania (vek 0 – 14 rokov)	64	10,21
Základné	81	12,92
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	187	29,82

Úplné stredné (s maturitou)	148	23,60
Vyššie odborné vzdelanie	27	4,31
Vysokoškolské	108	17,22
bez školského vzdelania (vek 15 a viac rokov)	1	0,16
nezistené	11	1,75

Graf č. 2: Vzdelanostná úroveň obyvateľov obce Liptovský Ondrej (SODB 2021)

C.2..2. Ekonomická aktivita v obci

Podľa tabuľky č. 10 môžeme vidieť, že väčšina odchádzajúceho obyvateľstva sú ekonomicky aktívny obyvatelia (vrátane osôb v poproduktívnom veku) odchádzajúci za prácou mimo obce Liptovský Ondrej. Spolu je to 274 obyvateľov (75,1% zo všetkého odchádzajúceho obyvateľstva). Prichádzajúce ekonomicky aktívne osoby za prácou do obce Liptovský Ondrej (vrátane osôb v poproduktívnom veku) sú v počte 79.

Tab. č. 7: Dochádzka (obyvateľstvo **odchádzajúce**) podľa pohlavia, vekových skupín (0 - 14, 15 - 64, 65+) a súčasnej ekonomickej aktivity k 1.1.2021 v obci (SODB 2021)

Pohlavie	Ekonomické vekové skupiny	Súčasná ekonomickej aktivity	abs.
Spolu			365
muž	predproduktívny vek (0-14 rokov)	žiak základnej školy	21
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	pracujúci (okrem dôchodcov)	147
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	pracujúci dôchodca	11
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	žiak strednej školy	12
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	študent vysokej školy	3
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	žiak základnej školy	1
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	dôverné	2
muž	poproduktívny vek (65 a viac rokov)	pracujúci dôchodca	4
žena	predproduktívny vek (0-14 rokov)	žiak základnej školy	19
žena	produktívny vek (15-64 rokov)	pracujúci (okrem dôchodcov)	107

žena	produktívny vek (15-64 rokov)	pracujúci dôchodca	9
žena	produktívny vek (15-64 rokov)	žiak strednej školy	17
žena	produktívny vek (15-64 rokov)	študent vysokej školy	8
žena	produktívny vek (15-64 rokov)	žiak základnej školy	1
žena	produktívny vek (15-64 rokov)	nezistené	3

Tab. č. 8: Dochádzka (obyvateľstvo **prichádzajúce**) podľa pohlavia, vekových skupín (0 - 14, 15 - 64, 65+) a súčasnej ekonomickej aktivity k 1.1.2021 v obci (SODB 2021)

Pohlavie	Ekonomické vekové skupiny	Súčasná ekonomická aktivita	abs.
Spolu			79
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	pracujúci (okrem dôchodcov)	47
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	pracujúci dôchodca	4
muž	produktívny vek (15-64 rokov)	dôverné	1
muž	poproduktívny vek (65 a viac rokov)	pracujúci dôchodca	1
žena	produktívny vek (15-64 rokov)	pracujúci (okrem dôchodcov)	22
žena	produktívny vek (15-64 rokov)	pracujúci dôchodca	3
žena	poproduktívny vek (65 a viac rokov)	pracujúci dôchodca	1

Počet obyvateľov v produktívnom veku je 442 (70,48% z celkového počtu obyvateľov). Na celkovom počte obyvateľov obce Liptovský Ondrej sa v r. 2021 podieľalo ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) 53,11%. Celkový počet EAO podľa sčítania z roku 2021 je 333 obyvateľov, ktorí predstavovali 75,34 % z 442 obyvateľov produktívneho veku.

Štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa odvetvového hospodárstva (SODB 2021) v obci Liptovský Ondrej potvrdzuje, že najviac obyvateľstva EAO pracuje vo výrobe (27,33%), nasleduje odvetvie obchodu (11,11%) a poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov (9,31%). Stavebníctvo a ubytovacie resp. stravovacie služby sú zastúpené rovnako (obe 5,71%). 4,8% EAO je zastúpené v odborných, vedeckých a technických činnostiach.

Obec je charakterizovaná ako čisto vidiecky typ osídlenia, čo sa prejavuje hlavne v malých pracovných príležitostiach. Za prácou odchádza 274 obyvateľov, čo predstavuje 75,1% z EAO.

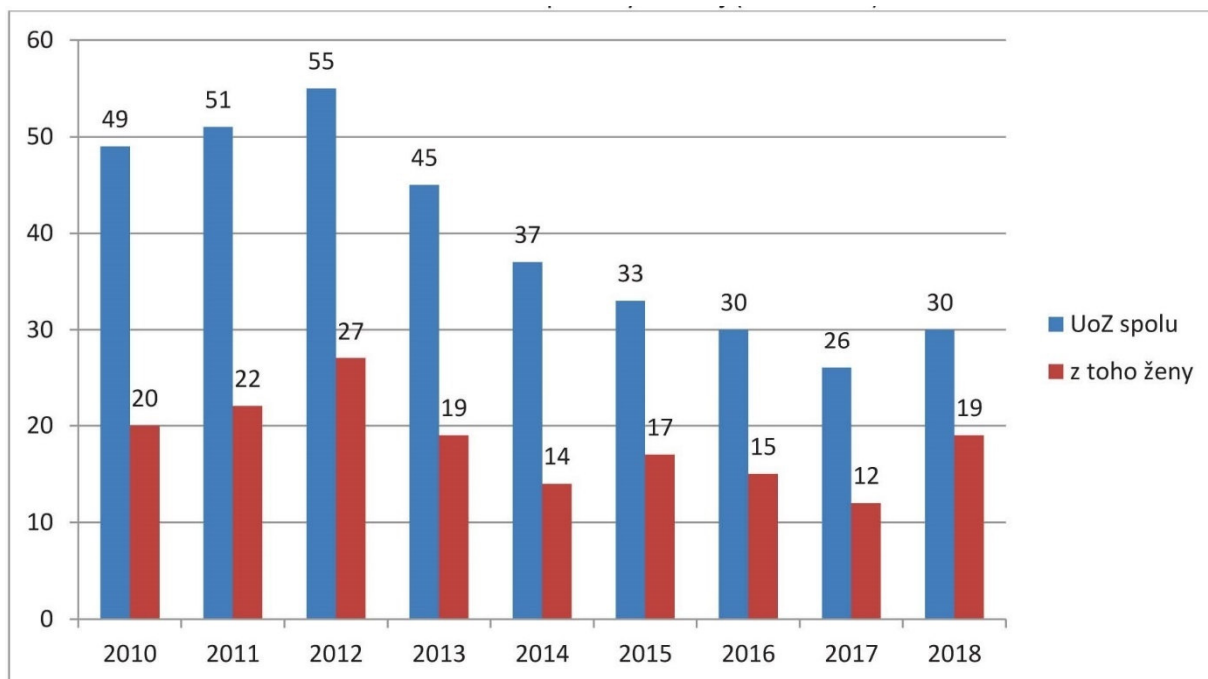
Tab. č. 9: Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa odvetvia ekonomickej činnosti (SODB 2021)

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby	
	Spolu abs.	Spolu %
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	31	9,31
Priemyselná výroba	91	27,33
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	3	0,9
Stavebníctvo	19	5,71
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	37	11,11
Doprava a skladovanie	11	3,3
Ubytovacie a stravovacie služby	19	5,71
Informácie a komunikácia	9	2,7
Finančné a poisťovacie činnosti	2	0,6
Činnosti v oblasti nehnuteľností	3	0,9
Odborné, vedecké a technické činnosti	16	4,8
Administratívne a podporné služby	6	1,8

Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	13	3,9
Vzdelávanie	12	3,6
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	14	4,2
Umenie, zábava a rekreácia	8	2,4
Ostatné činnosti	5	1,5
Nezistené	34	10,21
Spolu	333	100

C.2..3. Nezamestnanosť v obci

Graf. č. 3: Uchádzači o zamestnanie – obec Liptovský Ondrej (2010-2018) (zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb obce Liptovský Ondrej na obdobie rokov 2020-2025) :

V obci Liptovský Ondrej bolo najviac uchádzačov o zamestnanie v sledovanom období v roku 2012. Počet uchádzačov stúpala od roku 2008 až do roku 2012. Pokles počtu uchádzačov o zamestnanie zaznamenala obec od roku 2013 do konca roku 2017. Najviac UoZ žien bolo v obci v rokoch 2012, 2011, 2010, 2013 a 2018.

Tab. č. 10: Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie - obec Liptovský Ondrej (zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb obce Liptovský Ondrej na obdobie rokov 2020-2025) :

	2015	2016	2017	2018	2019
a) absolvent školy	0	0	0	0	1
b) občan starší ako 50 rokov veku	7	10	7	6	7
c) dlhodobo nezamestnaný občan	15	14	10	9	8
d) občan - vzdelanie nižšie ako str. odb.	4	4	4	1	4
e) občan - 12 kal. mes. nemal pravidelne plat. zam.	19	18	14	15	11
f) štátny príslušník tretej krajiny – azyl/doplňková ochrana	0	0	0	0	0
g) osamelý občan – starostlivosť o odkázanú osobu/starajúci sa o dieťa	0	1	1	0	0
h) občan so zdravotným postihnutím	3	3	2	3	1
Spolu:	48	50	38	34	32

Poznámka: Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie môžu byť evidovaní vo viacerých kategóriách súčasne.

Počet nezamestnaných v Liptovskom Ondreji v súčasnosti nie je známy.

C.3. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

Pre obec Liptovský Ondrej je charakteristický bytový fond v rodinných domoch. Vychádzajúc zo sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021, predstavoval celkový domový fond určený na bývanie v obci 198 domových jednotiek, z toho rodinných domov je 164 (82,83%). 23 domov je z rokov do r. 1945. Asi dve tretiny (107) domov sú postavené po II. sv. vojne do r. 1980. V r. 1981 - 2000 bolo postavených 20 domov. 44 domov je postavených po r. 2000. Nezistené obdobie výstavby je pri 4 domoch.

Tab. č. 11: Domy (SODB 2021)

spolu	domy															
	podľa typu					podľa formy vlastníctva					podľa obdobia výstavby					
	z toho					z toho					z toho					
	rodinné domy	bytové domy	Ostatné budovy na bývanie	núdzový objekt, neurčený na bývanie	neskolaudovaný rodinný dom	Fyzické osoby	cirkev	obce	Zahraničný vlastník	Kombinácia vlastníkov	nezistené	do roku 1945	1946 - 1980	1981 - 2000	2001a neskôr	nezistené
198	164	7	23	2	2	177	1	1	1	10	8	23	107	20	44	4

187 (94,44%) domov je napojených vodovodnou prípojkou na verejnú vodovodnú sieť. 182 domov (91,92%) je pripojených na verejnú kanalizačnú sieť, 5 domov má domovú čističku odpadových vôd, 2 domy žumpu, pri 4-och domoch nie je odkanalizovanie zistené a 5 domov je bez kanalizácie.

Na plynovodnú sieť v obci je napojených 129 domov (65,15%), 65 domov (32,83%) nie je napojených a pri 4-och domoch táto skutočnosť nie je zistená.

V obci je 234 bytových jednotiek, z toho 197 (84,19%) je trvale obývaných podľa obývanosti na trvalý pobyt a 37 (15,81%) je neobývaných.

Úroveň bývania a vybavenosti domácností v obci Liptovský Ondrej je dobrá. Kvalita bývania sa určuje ukazovateľmi ako napríklad počtom obytných miestností, vybavenosť bytov ústredným kúrením, napojením na verejné siete a pod. o starostlivosti svedčí aj množstvo obnovených starších domov v počte 126 (SODB 2021).

Tab. č. 12: Byty (SODB 2021)

spolu	Štruktúra bytov podľa formy vlastníctva						podľa počtu obytných miestností						podľa splachovacieho záchodu			
	vlastné byty v byt. domoch	byty vo vlast. rodin. domoch	obecné byty	Služobné byty	iné	nezistené	1	2	3	4	5+	nezistené	splachovací záchod v byte	splachovací záchod mimo bytu	bez splachovacieho záchoda	nezistený
234	26	175	16	2	10	5	0	36	64	47	83	4	221	3	6	4

Štruktúra bytov podľa zásobovania vodou					Štruktúra bytov podľa kúpeľne			
vodovod v byte zo spoločného zdroja	vodovod v byte z vlastného zdroja	vodovod mimo bytu	bez vodovodu	nezistené	vaňa alebo sprchovací kút v byte	nachádza sa na chodbe domu, spoločná	bez vane alebo sprchovacieho kúta	nezistené
219	7	1	3	4	222	2	6	4

spolu	Štruktúra bytov podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie							Štruktúra bytov podľa typu kúrenia						
	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny	nezistené	ústredné kúrenie diaľkové	ústredné kúrenie lokálne	etážové kúrenie	samostatné vykurovacie teleso	iný	bez kúrenia	nezistený
234	141	27	1	49	11	1	4	7	164	2	45	11	1	4

C.4. DEMOGRAFICKÁ PROGNOZA

Obec Liptovský Ondrej patrí medzi menšie obce podľa počtu obyvateľov. Vzhľadom k tomu, že jej kataster je malý (469 ha), je tu nadpriemerná hustota obyvateľov - 134 obyvateľov/km² (SODB 2021). Celý okres Liptovský Mikuláš, kam obec Liptovský Ondrej patrí, mal v r. 2021 54 obyv./km², Žilinský kraj 101 obyv./km² a celé Slovensko 111 obyv./km².

Obec leží v blízkosti okresného mesta Liptovský Mikuláš, ktoré je vzdialené od obce 9 km a tiež leží v blízkosti mesta Liptovský Hrádok (centrum Horného Liptova), ktoré je vzdialené od obce 10 km, cez obec Jamník 8,5 km. Do krajského mesta Žilina je vzdialenosť 98 km.

Obec je napojená na nadradenú cestnú sieť (cesta I/18) prostredníctvom cesty III/2338, ktorá sa napája na štátnu cestu I. triedy I/18 v katastri obce Beňadiková, ktorá je paralelná s hlavným severným dopravným koridorom diaľnice D1 na trase Žilina – Liptovský Mikuláš – Poprad – Prešov – Košice ako nadregionálny cestný ťah E-50 medzinárodnej európskej cestnej siete. Na diaľnicu D1 je napojenie prostredníctvom cesty III. triedy III/2340 medzi obcami Uhorská Ves a Liptovský Ján. Dostupnosť tohto napojenia z centra obce Liptovský Ondrej je cca 5,5 km.

V blízkosti katastra obce prechádza I. hlavný železničný vnútroštátny ťah SD č.180 Žilina – Košice s medzinárodným významom, ktorý tvorí elektrifikovaná dvojkoľajná trať. Najbližšia železničná stanica je v meste Liptovský Hrádok, vo vzdialenosti cca 8,6 km z centra obce cez obec Jamník, k železničnej stanici v Lipt. Mikuláši je to cca 11 km.

Od najbližšieho letiska Poprad je obec vzdialená cca 55 km.

Z demografického pohľadu je obec pomerne stabilná, so silnou majoritou obyvateľov slovenskej národnosti, z náboženského pohľadu je obec evanjelicko-katolícka. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva je primeraná veľkosti obce, index starnutia sa za posledných 10 rokov zhoršil o takmer 30%, čo je varovný signál pre obec. Podiel osôb v predproduktívnom veku je sa za posledných 10 rokov znížil o 2%. Podiel osôb v poproduktívnom veku narástol o 3,5%, čo môže byť zapríčinené posunom doby dožitia.

Základné demografické ukazovatele obce sú zväčša zodpovedajúce veľkosti obce. Od roku 1961 do r. 2021 počet obyvateľov postupne stúpil z 336 až na 627 obyvateľov a tento trend naďalej pokračuje. V tomto roku dosiahla obec Liptovský Ondrej 669 obyvateľov, čo je takmer dvojnásobok od r.1961.

Blízkosť miest Liptovský Hrádok a Liptovský Mikuláš vytvára priaznivé podmienky pre zamestnanosť obyvateľstva, ako aj školské vzdelanie.

Poloha v podhorí Západných Tatier predurčuje Liptovský Ondrej byť vstupnou bránou pre rôzne turistické výlety. Na obec nadväzuje priamo obec Jakubovany, z ktorej vedie modrá turistická trasa na Holý vrch nad obcou, kde nadväzuje na žltú turistickú trasu vedúcu po hrebeni na Baranec a ďalej do Žiarskeho sedla, odkiaľ nadväzuje na širokú škálu turistických trás Západných Tatier a Roháčov. V podhorí križuje modrá turistická trasa červenú „Tatranskú magistrálu“, ktorá vedie od Jaloveckej doliny Západných Tatier, cez Štrbské pleso, Hrebienok... až po Veľké Biele pleso v Belianskych Tatrách.

Obec môže byť vstupnou bránou aj pre cykloturistiku. Nadväzuje na sieť miestnych cyklotrás. Obcou prechádza zelená, modrá a žltá cyklotrasa, ktoré sú naviazané na Podtatranskú cyklomagistrálu (červená cyklotrasa).

Možnosti ubytovania návštevníci nájdu v súkromných apartmánoch a penziónoch. V obci je predajňa potravín, pošta, knižnica, futbalové aj multifunkčné ihrisko. Zrekonštruovaný kultúrny dom je zázemím pre čulý spoločenský život v obci.

Všeobecný trend na Slovensku je pokles počtu obyvateľov prirodzeným pohybom (t. j. počet úmrtí je väčší ako počet pôrodov). Od roku 1991 však počet obyvateľov tejto obce stúpa. Veľmi dôležité sú migračné stimuly (vytváranie bytových, ekonomických, ekologických a sociálnych podmienok), ktoré zabezpečia primeraný nárast počtu obyvateľov obce.

Navrhované stavebné pozemky pre bývanie v obci Liptovský Ondrej predpokladajú :

- nárast rodinných domov (RD) o cca 120, pri obložnosti 3,0 obyv./rodinný dom je to nárast obyvateľov v RD o **360**
- výstavbu bytov s počtom bytov cca $5 \times 8 + 1 \times 6 = 46$, pri obložnosti 3,0 obyv./byt je to nárast obyvateľov o **138 obyv.** v bytových domoch

Spolu je nárast cca **+500** obyvateľov.

D) RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

D.1. ZAČLENENIE OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

Politicko-hospodárskym, kultúrno-spoločenským a administratívno-správnym centrom okresu je mesto Liptovský Mikuláš (vzdialené od obce cca 9 km) – centrum druhej skupiny v sídelnej štruktúre Žilinského kraja (Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001). Ďalším sídlom s vyššou vybavenosťou v blízkosti obce je mesto Liptovský Hrádok (vzdialené cca 10 km) - centrum regionálneho významu tretej skupiny. Obidve tieto mestá poskytujú a budú poskytovať obci Liptovský Ondrej vyššiu vybavenosť a služby nadmiestneho významu.

D.1..1. VÄZBY OBCE NA OKOLITÉ ÚZEMIE

Doprava :

Z hľadiska širších dopravných vzťahov je záujmové územie napojené na nadradenú cestnú sieť (cesta I/18) prostredníctvom cesty III/2338, ktorá sa napája na štátnu cestu I. triedy I/18 v katastri obce Beňadiková, ktorá je paralelná s hlavným severným dopravným koridorom diaľnice D1 na trase Žilina – Liptovský Mikuláš – Poprad – Prešov – Košice ako nadregionálny cestný ťah E-50 medzinárodnej európskej cestnej siete. Na diaľnicu D1 je napojenie prostredníctvom cesty III. triedy III/2340 medzi obcami Uhorská Ves a Liptovský Ján. Dostupnosť tohto napojenia z centra obce Liptovský Ondrej je cca 5,5 km.

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec priame autobusové spojenie s okresným mestom Liptovský Mikuláš a s mestom Liptovský Hrádok.

V blízkosti katastra obce prechádza I. hlavný železničný vnútroštátny ťah SD č.180 Žilina – Košice s medzinárodným významom, ktorý tvorí elektrifikovaná dvojkolejná trať. Najbližšia železničná stanica je v meste Liptovský Hrádok, vo vzdialenosti cca 8,6 km z centra obce cez obec Jamník, k železničnej stanici v Lipt. Mikuláši je to cca 11 km.

Od najbližšieho letiska Poprad je obec vzdialená cca 55 km.

Z nemotorovej dopravy je významná blízka Podtatranská cyklomagistrála, na ktorú nadväzuje sieť miestnych cyklotrás prechádzajúcich cez obec.

Voda :

Zásobovanie obce pitnou vodou je zo zdroja v katastrálnom území obce Jamník.

Obec Liptovský Ondrej je odkanalizovaná do čističky odpadových vôd (ČOV) v správe Liptovskej vodárenskej spoločnosti, ktorá je umiestnená južne od hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho družstva.

Elektrická energia :

Záujmové územie obce je zásobované elektrickou energiou 22kV vonkajším vedením č. 266 z transformovne 110/22 kV Závažná Poruba.

Plyn :

Južnou časťou katastra obce prechádza VTL plynovod DN 500, PN 6,3 MPa.

Zdrojom plynu pre obec Liptovský Ondrej je VTL prípojka DN 100, PN 6,3 MPa cez spoločnú regulačnú stanicu pre obce Liptovský Ondrej, Jakubany a Jamník o výkone 500 m³/hod,

V k. ú. Liptovský Ondrej sa nachádza anódové uzemnenie, na ktoré sa vzťahuje ochranné (OP) a bezpečnostné pásmo (BP).

Telekomunikácie :

Cez obec neprechádza trasa diaľkového kábla.

Miestna telekomunikačná sieť (MTS) L. Ondrej je napojená káblom MTS popri ceste III/2338 z južnej strany od obce Beňadiková.

V katastri obce je v severovýchodnej časti umiestnený mobilný vysielateľ ORANGE. Ďalší mobilný vysielateľ TELEKOM je umiestnený v blízkosti ale už v katastri obce Jakubovany.

D.1..2. VZÁJOMNÁ POLOHA OBCE A VYMEDZENÝCH ŠPECIFICKÝCH ÚZEMÍ

Kataster obce spadá do povodia rieky Váh.

Od komplexu Aquapark Tatralandia, významného centra cestovného ruchu s celoročným využitím a s mnohými atrakciami na využitie voľného času, je vzdialená 14 km. Ďalším komplexom s termálnou teplou vodou je Thermal park Bešeňová vo vzdialenosti 28 km. Významné stredisko zimných športov Jasná v Demänovskej doline je vo vzdialenosti 30 km cez Liptovský Mikuláš. Jaskyne v Demänovskej doline od 20 do 27 km. Od najbližšieho letiska Poprad a mesta Poprad je

obec vzdialená 55 km, od Žiliny 98 km a od Bratislavy 295 km. Obec leží vo vzdialenosti iba 7,5 km od diaľnice D1. Má preto z hľadiska prístupu veľmi výhodnú polohu.

D.2. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA

Územný plán obce Liptovský Ondrej rieši územie len v rámci katastra obce, rešpektuje zároveň dané väzby uvedené v kapitole D.1.

Funkčné využívanie územia v rámci katastra obce v zásade ostáva nemenné – t. j. prevažuje tu poľnohospodárstvo, je tu bývanie, sčasti lesné hospodárstvo. Výroba, skladové hospodárstvo a rekreácia sa tu nachádza len minimálne. V návrhu je snaha podporiť rozvoj obce doplnením funkcie bývania a vybavenosti v samotnej obci.

Riešenie záujmového územia zahŕňa:

- rozvoj obce v nadväznosti na jej zastavanú časť
- návrh potrebnej dopravnej a technickej infraštruktúry v navrhovaných rozvojových plochách
- zohľadnenie Biocentra regionálneho významu Brestovina spolu s územím biotopov národného významu
- rešpektovanie pôdneho fondu a jeho bonitu za predpokladu, že neprevýši verejný záujem v prospech inej funkcie, ktorú vzhľadom k dispozícii obce nie je možné umiestniť inak
- rešpektovanie ochranných pásiem všetkých druhov
- rešpektovanie priebehu nadradených inžinierskych sietí prechádzajúcich cez územie
- realizovanie protipovodňových opatrení a opatrení zabraňujúcich erózii pôdneho fondu

Územný plán nerieši územie mimo katastra obce.

E) NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

E.1. HISTÓRIA A KULTÚRNE HODNOTY PROSTREDIA

(zdroj: webová stránka obce, Spoločný program rozvoja obcí Horného Liptova do r. 2022 (r. 2015, sprac. MAS Horný Liptov), Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (r. 1977, sprac. Encyklopedický ústav SAV))

Starobylá obec Liptovský Ondrej leží v Liptovskej kotline pod vrchom Baranec v Západných Tatrách nad sútokom Kónského potoka a Trnovca. Obec s farou sa spomína od roku 1332 a 1352 ako S. Andreas v majetkovom spore medzi Bohumírovými potomkami. Územie Liptovského Ondreja, Jakubovian a Kónskej patrilo do polovice 12. storočia k rozsiahlemu kráľovskému majetku nazývanému "Mogyarfalu" (Uhorská Ves), ktorý slúžil ako hraničná základňa pre vojensko-strážnu posádku, ktorá strážila hranice utvárajúceho sa Uhorska. Obec sa vyvinula v chotári Uhorskej Vsi v prvej polovici 13. storočia. Patrila zemianskej rodine Andreánskych.

Časť územia vlastnil Detrich, syn Polka, ktorý bol v príbuzenskom vzťahu s comesom Bohumírom, prapredkom zemianskych rodov Pongrácovcov, Svätajánskych, Podturňanských, Smrečianskych a Trstianskych. Na konci 13. storočia dal Vavrinec starší, syn Detricha, postaviť na svojom území kostol okolo ktorého vznikla dedina s menom patróna kostola - Svätý Ondrej.

V prvých písomných zmienkach sa obec spomína ako „S. Andreas“, v r. 1380 ako „Zentandreas“. V listine z roku 1480 sa uvádza slovenský názov „Swaty Ondreg“, v latinskej podobe „Sanctus Andreas“, na začiatku 16. storočia už aj v maďarskej podobe ako „Zenth

Andras". V r. 1773 mala obec názov „Swatý Ondrej“, od r. 1948 mala obec názov „Liptovský Svätý Ondrej“ a od r. 1952 už len „Liptovský Ondrej“.

V druhej polovici 15. storočia okolo roku 1472, sa Liptovom prehnalo vojsko kráľa Kazimíra. Za obeť mu padla väčšina dedín v okolí. Prechodom poľských vojsk bol Liptovský Ondrej zničený.

V roku 1536 tunajší zemanovia bývali v štyroch kúriách, na konci 16. storočia dedina pozostávala zo štyroch kúrií andrejských zemanov, kostola a fary.

Najstaršou pamiatkou je rímskokatolícky kostol Sv. Ondreja, ktorý dali postaviť v druhej polovici 13. storočia predkovia zemanov z Liptovského Ondreja. Ďalšou je kúria rodiny Andreánskych.

Katolícka škola v obci fungovala v období 1732 až 1908, kedy ju pre nedostatok katolíkov zrušili. Evanjelická škola postavená v tridsiatych rokoch minulého storočia slúži ako zborový dom evanjelickej cirkvi dodnes. Neoklasicistický evanjelický kostol z roku 1904 má organ vyrobený v organárskej dielni Schlag&Söhne Schweidnitz. Na Slovenskú sú iba dva takéto nástroje.

Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, tesárstvom a od 19. storočia najmä murárstvom. Ešte v pol. 20. stor. tu tkali plátno a činovali a pletli košíky. V r. 1951 boli v obci založené štátne majetky, ktoré v r. 1958 prevzalo Jednotné roľnícke družstvo. V súčasnosti tu sídli poľnohospodárske družstvo Agria a. s., ktoré združuje 2700 vlastníkov pôdy a obhospodaruje 19 katastrov liptovských obcí.

Povodeň v roku 1928 a požiar v roku 1932 spôsobili v obci značné hospodárskej škody.

Počas obdobia Slovenského národného povstania sa obec zapojila do bojov.

V katastrálnom území Liptovský Ondrej sa nenachádzajú žiadne plochy, ktoré by boli pamiatkovými územiami vyhlásenými podľa pamiatkového zákona – pamiatková zóna, resp. pamiatková rezervácia, ani žiadne priestory a objekty chránené ako historická zeleň.

V Centrálnej evidencii archeologických nálezísk Slovenska (ďalej len CEANS) v katastri obce Liptovský Ondrej nie je evidované archeologické nálezisko. Ide však len o stav poznania. Krajský pamiatkový úrad Žilina eviduje v katastri obce Liptovský Ondrej okrem historického intravilánu obce viacero polôh s archeologickým potenciálom. Ide o zaniknuté historické cesty a historické polia

V súčasnosti sa na riešenom území nachádzajú nasledovné národné kultúrne pamiatky (ďalej len NKP), ktoré sú predmetom pamiatkovej ochrany v zmysle zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len pamiatkový zákon) a sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF).

Nehnutelné NKP v obci Liptovský Ondrej (zdroj: www.pamiatky.sk):

Katastrálne územie	Pamiatkový objekt	Zauž. názov PO	Číslo ÚZPF	Stav.-tech. stav
Liptovský Ondrej	KURIA	kúria rod. Andreánsky solitér	11959/1	v rekonštrukcii
Liptovský Ondrej	KOSTOL	kostol r. k. Sv. Ondreja	345/1	vyhovujúci

Rímsko-katolícky kostol zasvätený sv. Ondrejovi sa nachádza na pozemku par. č. 67 v k. ú. Liptovský Ondrej na severovýchodnom okraji obce Liptovský Ondrej. Je situovaný v bezprostrednom kontakte s okolitou zástavbou rodinných domov, umiestnenie na vyvýšenom teréne podporuje jeho dominantné pôsobenie v širšom okolí. Kostol r. k. sv. Ondreja bol vybudovaný podľa Súpisu na starších základoch z konca 13. storočia. Jeho patrocínium je doložené od r. 1332. Kostol v roku 1709 vyhorel a pri následnej obnove bola zmenená jeho dispozícia a orientácia z východ-západ na sever-juh.

Jeho areál tvorí trávnatá plocha, nízke kroviny, prevažne ihličnatá vysoká zeleň a prístupový chodník. Okolo kostola sa s najväčšou pravdepodobnosťou rozprestieral prikostolný cintorín. Rozhodnutím č. 95/01652-002/Šá – ref. kult. pam. zo dňa 14.11.1995 bolo vyhlásené ochranné

pásмо nehnuteľnej kultúrnej pamiatky „*Gotické nástenné maľby*“ - objekt r. k. kostola Sv. Ondreja, zapísanej v ÚZPF pod evid. č. 345/1.

Kópia pozemkovej mapy s vyznačením hraníc ochranného pásma NKP kostola – súčasť rozhodnutia č. 95/01652-002/Šá zo dňa 14.11.1995

Kúria rodu Andreánsky stojí na pozemku par. č. 63/1 v k.ú. Liptovský Ondrej, v zastavanom území obce v tesnej blízkosti a ochrannom pásme kultúrnej pamiatky Kostola svätého Ondreja, na mieste pôvodnej kúrie drevenej konštrukcie na kamenných základoch. Stavba kúrie pochádza podľa najstarších prameňov a architektonických prvkov z obdobia druhej polovice 17. storočia. Prestavbu pôvodnej kúrie mohlo rozbehnúť vzťahovanie sa rodu, dobová móda ako aj bezpečnosť pred požiarmi. Iniciátorom stavby, resp. prestavby rodinnej kúrie bol s najväčšou pravdepodobnosťou Martin Andreánsky z Liptovského Ondreja v rokoch 1665-1678. Kúria bola vystavaná v renesančnom slohu. Kúria bola výraznejšie upravená v polovici 18. storočia a 19. storočí. Stavba predstavuje typickú architektúru vidieckeho sídla nižšej šľachty slovenskej národnosti.

Na uvedené NKP sa vzťahuje ochrana vyplývajúca z pamiatkového zákona dotýkajúca sa individuálnej ochrany. Povinnosťou vlastníka je trvale udržiavať dobrý stavebnotechnický stav NKP, ako aj jej prostredia, v zmysle § 27 pamiatkového zákona.

V Centrálnnej evidencii archeologických nálezísk Slovenska (ďalej len CEANS) v katastri obce Liptovský Ondrej nie je evidované archeologické nálezisko. Krajský pamiatkový úrad Žilina eviduje v katastri obce Liptovský Ondrej okrem historického intravilánu obce viacero polôh s archeologickým potenciálom. Ide o zaniknuté historické komunikácie a historické polia. V katastri obce Liptovský Ondrej sa doposiaľ nerealizoval systematický archeologický prieskum a vzhľadom na doteraz známe archeologické náleziská v okolí je viac než pravdepodobné, že v rozsahu riešeného územia sa nachádzajú doposiaľ neznáme archeologické náleziská z rôznych období od praveku po novovek. Týka sa to historického intravilánu obce a všetkých plôch, ktoré boli v minulosti využívané na poľnohospodárske účely a historických komunikácií.

Pamätihodnosti obce obec Liptovský Ondrej neeviduje.

Záujmové združenia v obci sú nasledovné:

- Dobrovoľný hasičský zbor (Vznik dobrovoľného hasičského zboru sa datuje od roku 1932. V súčasnosti v požiarnych súťažiach reprezentujú obec družstvo mužov a družstvo žien.)

- Divadelný ochotnícky súbor
- folklórna skupina Brestovina
- Športový klub TJ Liptovský Ondrej (je zameraný na futbal a prácu s dorastajúcou mládežou. Okrem mužstva dorastu je v obci aj futbalové mužstvo dospelých.)
- Klub žien
- Poľovné združenie Baranec
- Jednota dôchodcov

Zachovalé tradície, kultúrno-spoločenské podujatia obce (zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb obce Liptovský Ondrej na obdobie rokov 2020-2025) :

- Zábava pre všetkých
- Obecný maškarný ples
- Majáles
- ples rodičov
- každoročné zhromaždenie obyvateľov obce
- stretnutie dôchodcov
- obecná zabíjačka, fašiangy
- Deň rodiny
- divadlá
- Ondrejská zábava a kapustnica
- Partizánska vatra

Liptovský Ondrej spolu s ďalšími obcami v podhorí Západných Tatier tvoria Mikroregión Baranec.

E.2. STANOVENIE ZÁKLADNEJ URBANISTICKEJ KONCEPCIE A KOMPOZÍCIE OBCE

E.2..1. PRIESTOROVÁ CHARAKTERISTIKA

Obec Liptovský Ondrej sa formovala ako hromadná cestná zástavba popri miestnom toku Korského potoka a toku Brestovina o čom svedčí zachovalá štruktúra zástavby v tejto časti obce.

Hlavnú rozvojovú os obce v súčasnosti tvoria cesty III. triedy III/2338, ktorá prechádza obcou popri miestnom toku Korská severným smerom a III/2339, ktorá sa odkláňa severozápadným smerom popri toku Trnovec. Vzhľadom na morfológiu terénu má obec údolný charakter, dopravná sieť miestnych ciest je prispôbená terénu.

Obec má dve výškové dominanty. Je ňou rímsko-katolícky kostol v severnej časti obce a evanjelický kostol situovaný popri ceste III/2338 o niečo južnejšie.

Urbanistická kompozícia obce je daná morfológiou terénu. Pri riešení verejných priestorov je potrebné dať dôraz na centrálnu časť obce, ktorá je situovaná od križovatky ciest III/2338 a III/2339 smerom na sever až po evanjelický kostol a smerom na východ popri ceste III/2339 po administratívnu budovu miestneho poľnohospodárskeho subjektu. Je vhodné ju dotvoriť, aby spĺňala súčasné požiadavky na verejný priestor obce a reprezentovala tak obec.

Celkove je vhodné posilniť obec občianskou vybavenosťou, vytvoriť podmienky pre podporu podnikania v oblasti služieb cestovného ruchu a služieb pre obyvateľov obce a to všetko so zreteľom na žiadaný prirodzený rast počtu obyvateľov a návštevníkov obce.

E.2..2. FUNKČNÉ ČLENENIE A ORGANIZÁCIA ÚZEMIA

Kataster obce z hľadiska využívania územia je členený nasledovne (Štatist. úrad SR, 2022):

Celková výmera územia v m ²						
spolu	v tom					
	poľnohospodárska pôda	nepoľnohosp. pôda	v tom			
			lesný pozemok	vodná plocha	zast. plocha a nádvorie	ostatná plocha
4 688 627	3 442 611	1 246 016	180 118	44 705	319 086	702 107

Z tabuľky je zrejmé, že v katastri prevláda poľnohospodárska pôda a teda dominantná v obci je poľnohospodárska výroba. Lesná výroba je minimálna.

Samotná obec má prevládajúcu obytnú funkciu s tým, že v súčasnosti sa už sčasti dopĺňa obytno-rekreačnou funkciou vzhľadom na vhodnosť územia so zameraním sa na turistiku, prípadne agroturistiku, ak by v budúcnosti na to boli vytvorené podmienky.

Z hľadiska hlavného využívania je možné riešené územie rozdeliť do nasledovných hlavných funkčných zón:

1. **zóna bývania** (sčasti rekreácie a obsluhy) – juhovýchodná časť katastra
2. **zóna poľnohospodárskej výroby** – väčšia časť územia katastra od jeho juhozápadnej časti, cez jeho stred až celkom na sever katastra
3. **zóna lesnej výroby** – malé plochy v strednej časti katastra.

E.2..3. ZÁKLADNÁ URBANISTICKÁ KONCEPCIA A KOMPOZÍCIA OBCE

Hlavná myšlienka návrhu územného plánu obce Liptovský Ondrej spočíva vo vytváraní podmienok pre jej ďalší rozvoj :

- pri zachovaní identity obce v rámci jej udržateľného rozvoja
- pri zachovaní prírodných hodnôt

Od tejto hlavnej myšlienky tvorby sa odvíja urbanistická koncepcia zastavanej časti obce.

Možnosti priestorového rozvoja zastavanej časti obce sú nasledovné:

zo severu:

- výstavba limitovaná biocentrom regionálneho významu

z východu:

- výstavba sčasti limitovaná chránenou poľnohospodárskou pôdou a hranicou katastra

z juhu:

- výstavba sčasti limitovaná chránenou poľnohospodárskou pôdou, na ktorej sú vybudované hydromelioračné zariadenia a tiež hranicou katastra

zo západu:

- výstavba sčasti limitovaná poľnohospodárskou pôdou a geomorfologickým členením.

Ako najpriaznivejší sa javí rozvoj obce popri ceste III/2338 juhozápadným smerom až po hranicu katastra.

Hlavná kompozičná os obce je tvorená miestnymi tokmi Kanský Potok, Brestovina a Trnovec, popri ktorých sa postupne formovala hromadná cestná zástavba.

Hlavnú rozvojovú os obce tvorí cesta III/2338 spolu s cestou III/2339 – obidve zberné cesty.

Nevýraznými **výškovými dominantami** obce sú rímsko-katolícky kostol v severnej časti obce a evanjelický kostol situovaný popri ceste III/2338 o niečo južnejšie.

Návrh nemá ambíciu vytvoriť priestorovú dominantu obce z dôvodu stiesnenej urbánnej štruktúry danej morfológiou terénu a súčasnou zastavanosťou rodinnými domami v jej centrálnej časti. Vybavenosť obce je roztrúsená najmä od križovatky ciest III/2338 a III/2339, kde je situovaný polyfunkčný objekt (Obecný úrad, pošta, knižnica a kultúrny dom) smerom na sever až po rímsko-katolícky kostol a smerom na východ popri ceste III/2339 po objekty administratívy miestneho poľnohospodárskeho subjektu. Toto „V-čko“ je možné nazvať centrálnou časťou obce.

V obci sú navrhnuté **dva ťažiskové priestory – C1, C2**. C1 je vymedzený priestor v centrálnej časti obce pozdĺž rozvojových osí (cesty III/2338 a III/2339). C2 je pamiatkovo chránený priestor okolo NKP rímsko-katolíckeho kostola, kde sa nachádza aj pamiatkovo chránený objekt NKP - kúria rodu Andreánsky.

F) NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE

V katastri obce sú v súčasnosti zastúpené nasledovné funkcie : bývanie, sčasti rekreácia, poľnohospodárska výroba a z malej časti aj lesná výroba. Poľnohospodárska výroba vzhľadom na percentá plochy poľnohospodárskej pôdy v katastri prevažuje.

Návrh sa orientuje najmä na rozvoj bývania v obci a v nadväznosti na jej zastavanú časť s ohľadom na funkciu poľnohospodárskej výroby.

Navrhované sú nové plochy individuálnej rekreácie v severnej časti obce.

Navrhovaná je funkcia výroby a skladového hospodárstva v areáli hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho subjektu.

Regulatívy funkčného využitia územia sú podrobne spracované prostredníctvom funkčných a priestorovo homogénnych jednotiek v záväznej časti elaborátu B.1. a E.2.

G) NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA, VÝROBY A REKREÁCIE

G.1. BÝVANIE

V obci prevláda individuálna bytová výstavba (IBV). Hromadná bytová výstavba (HBV) sa v obci nachádza na štyroch miestach, ale v súčasnosti ďalšia možnosť takejto výstavby je možná len na juhu obce v lokalite Kutiny na ploche južne od ČOV, kde je predpokladaná výstavba 5 jednopodlažných bytoviek s využitím podkrovia a pri už stojacich bytovkách oproti futbalovému štadiónu, kde je predpoklad výstavby jednej dvojpodlažnej bytovky s využitím podkrovia.

Rozšírenie zóny bývania IBV je navrhované južným smerom od zastavanej časti obce v lokalitách Kutiny (**5 domov**), Kopanice (**10 domov**) a Štandlovské (**14 domov**). Ďalšie návrhy bývania IBV dopĺňajú už započatú výstavbu v obytných zónach v lokalitách : Okružina (**16 domov**), Výhoniská (**23 domov**) v severnej časti obce a Nemové (**7 domov**), Lavrovky (**30 domov**) v juhovýchodnej časti obce. Ešte je možné uvažovať s cca **10 domami** v iných častiach (v prielukách) v rámci zastavaného územia obce.

Navrhované stavebné pozemky pre bývanie v obci Liptovský Ondrej predpokladajú :

- nárast rodinných domov (RD) o cca 115, pri priemernej obložnosti 3,0 obyv./rodinný dom je to nárast obyvateľov v RD o **345**
- výstavbu bytov s počtom bytov cca 5x8 + 1x6, pri priemernej obložnosti 3,0 obyv./byt je to nárast obyvateľov o **138 obyv.** v bytových domoch

Spolu je nárast cca **+480** obyvateľov.

G.2. SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKE VYBAVENIE

Vybavenosť obce je roztrúsená od križovatky ciest III/2338 a III/2339, kde je situovaný polyfunkčný objekt (Obecný úrad, pošta, knižnica a kultúrny dom) smerom na sever až po rímsko-katolícky kostol a smerom na východ popri ceste III/2339 po hranicu katastra, kde sa nachádzajú objekty administratívy miestneho poľnohospodárskeho subjektu a futbalové ihrisko spolu s penziónom. Juhozápadne od križovatky je situované pri ceste III/2338 obecné futbalové ihrisko.

UPN-O navrhuje posilnenie centrálnej časti obce (C1) popri cestách III/2338 a III/2339 a to návrhom novej plochy pre občiansku vybavenosť a návrhom plôch verejnej zelene.

G.2.1. KONCEPCIA ROZVOJA SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY V OBCI

Školstvo a výchova :

V súčasnosti sa výchova a vzdelávanie detí v obci poskytuje v novej budove Materskej školy postavanej v r. 2021, ktorá je situovaná v centre obce. Materská škola má 1 triedu s kapacitou 15 detí. V súčasnosti ju navštevuje 19 detí. Sú tu 3 zamestnanci. Okrem stravovania pre deti a zamestnancov, varí kuchyňa aj pre dôchodcov.

Základná škola v obci nie je zriadená. Deti navštevujú Základnú školu v Okoličnom, kde sa dopravujú miestnou autobusovou dopravou.

Za vyšším vzdelaním (stredné školstvo) dochádzajú obyvatelia obce do mesta Liptovský Hrádok, resp. Liptovský Mikuláš.

Zdravotníctvo :

Základná zdravotnícka starostlivosť pre občanov obce je poskytovaná v susednej obci Beňadiková a v meste Liptovský Mikuláš, kde sa nachádza aj nemocnica.

Sociálne služby :

V obci nie sú v prevádzke žiadne zariadenia sociálnej starostlivosti. Obec zabezpečuje opatrovateľskú službu.

Obec má vypracovaný „Komunitný plán sociálnych služieb obce Liptovský Ondrej na obdobie rokov 2020-2025“, v rámci ktorého má vypracovaný nasledovný akčný plán :

Priorita	Aktivita	Termín	Zdroje	Cieľová skupina
Poskytovanie sociálnych služieb a rozvoj sociálnej infraštruktúry	Vzdelávanie zamestnancov obce v sociálnej oblasti	od roku 2019	rozpočet obce, externé zdroje	zamestnanci obce (primárne)
	Zabezpečenie terénnych sociálnych služieb	od roku 2019	rozpočet obce	osoby odkázané na pomoc druhého
	Rozvoj opatrovateľskej služby	od roku 2019	rozpočet obce, externé zdroje	obyvatelia obce
	Zabezpečenie možnosti stravovania pre seniorov	od roku 2020	rozpočet obce	seniori
	Vytvorenie klubu dôchodcov	od roku 2019	rozpočet obce	seniori
			2019 - 2025	rozpočet obce, externé zdroje

				sociálnu službu
	Bezbariérový prístup v obci	2019 - 2025	rozpočet obce, externé zdroje	občania so zdravotným handikepom
Realizácia programov a aktivít zameraných na vybrané (zraniteľné) skupiny obyvateľstva	Vyhotovenie, tlač a distribúcia informačných materiálov o poskytovaní a zabezpečení sociálnych služieb v obci	2020 - 2025	rozpočet obce	obyvatelia obce
	<i>Podpora aktivít pre rodiny</i>	2019 - 2025	rozpočet obce, externé zdroje	rodina
	<i>Prevenia trestnej činnosti voči seniorom</i>	2019 - 2025	rozpočet obce, externé zdroje	seniori
	<i>Vytvorenie sociálneho podniku</i>	2019 - 2025	rozpočet obce, externé zdroje	znevýhodnení uchádzači o zamestnanie, obyvatelia obce
Rozvíjanie spolupráce v sociálnej oblasti	Rozvoj partnerstva s okolitými obcami a poskytovateľmi sociálnych služieb	2019 - 2025	rozpočet obce, externé zdroje	obyvatelia obce

Chýbajúca občianska vybavenosť je možná na navrhovaných funkčných plochách **OV** a v centrálnej časti obce **C1**. Ďalšie možnosti umiestňovania funkcií občianskej vybavenosti sú všade, kde je funkcia občianskej vybavenosti prípustná v zmysle záväzných regulatívov uvedených v kapitole B.1..2 záväznej časti dokumentácie.

G.2..2. KONCEPCIA ROZVOJA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI V OBCI

Komerčná vybavenosť :

Maloobchod :

Maloobchodná sieť poskytuje občanom spravidla len základné služby. Obchodná sieť COOP Jednota má v obci prevádzku v časti obce severne od centra obce. Tu môžu obyvatelia nakúpiť potraviny, nápoje, tabak a je tu aj zmiešaný tovar, najmä drogéria. Iná predajňa sa tu nenachádza. Je tu salaš s predajom z dvora (na objednávku dovezú domov), ktorý je otvorený denne od 9:00 do 18:00 a je tu možné zakúpiť tradičné ovčie mliečne produkty, ako je ovčí syr, bryndza, žinčica.

Služby :

V obci sú prevádzky :

- autoservis v areáli hospodárskeho dvora fy Agria a.s.
- nechtové štúdio v objekte obecného úradu
- donáška obeda do domu (podnikateľský subjekt, ktorý varí v administratívnej budove fy Agria a.s.)
- kuchyňa MŠ varí aj pre dôchodcov
- Obecný sociálny podnik poskytuje rôzne služby ako je kosenie, výkopové práce a pod.

Dostatočné zázemie pre obchod a chýbajúce služby poskytuje mesto Liptovský Mikuláš.

Pohostinstvo, verejné stravovanie :

Pohostinské a stravovacie služby v obci nie sú okrem spomenutých vyššie.

Ubytovanie :

- V zastavanej časti obce :

Vo východnej časti obce je penzión Studená s kapacitou 40 lôžok..

V blízkosti je privátne ubytovanie Dom Končiar s kapacitou 10 lôžok.

V severnej časti obce je situovaný Apartmán v Rajskej Záhrade s kapacitou 5 lôžok.

– **Mimo zastavanej časti obce :**

Severne od obce v jej tesnej blízkosti je chata Ondrejka s kapacitou 10 lôžok a chata LeSi s kapacitou 10 lôžok.

Ostatná vybavenosť v obci :

V centre obce sa nachádza polyfunkčná budova. V časti budovy je obecný úrad, kultúrny dom, knižnica a pošta.

Obecný úrad :

Nachádza sa v polyfunkčnej budove situovanej v centre obce. Úradné hodiny sú tu denne v pracovné dni okrem utorka.

Pošta :

V obci sa nachádza poštový úrad a poštová banka. Pošta je pre verejnosť dostupná denne počas pracovného týždňa.

Kultúrne zariadenia (Zdroj: *Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2022*) :

Kultúrny dom sa nachádza v centre obce v polyfunkčnej budove. Tu sa nachádza kultúrno-spoločenská sál s javiskom. Sál slúži na rôzne kultúrno-spoločenské aktivity obce. Je tu kompletne vybavená kuchyňa a sociálne zariadenia. Sobášna miestnosť alebo iná obradná sieň sa v polyfunkčnom objekte nenachádza.

Obecná knižnica sa nachádza v časti obecného úradu polyfunkčnej budovy. Otváracie hodiny knižnice sú v štvrtok od 15:00 do 17:00 hod.. Je tu k dispozícii cca 5500 titulov, je tu pripojenie na internet a bezplatný prístup verejnosti.

V obci je aktívny ochotnícky divadelný súbor, ktorý nacvičuje na javisku kultúrno-spoločenskej sály kultúrneho domu. Tu aj účinkuje, v prípade pozvania účinkuje aj v iných obciach. Prvé predstavenie sa datuje od roku 1910.

Za ďalšie kultúrno-spoločenské zariadenie v obci je možné považovať ranogotický rímskokatolícky kostol Sv. Ondreja postavený v druhej polovici 13. stor. a tiež evanjelický kostol.

Cintorín:

V obci je cintorín situovaný mimo jej zastavanú časť. Obec nemá schválené VZN, ktoré by upravovalo prevádzku cintorína a teda nemá určené ani ochranné pásmo cintorína.

Požiarňa zbrojnica :

Nachádza sa v areáli hospodárskeho dvora fy Agria a.s. Liptovský Ondrej.

Telovýchova a šport (Zdroj: *Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2022*) :

V obci sú nasledovné zariadenia pre telovýchovu a šport:

- Detské ihrisko
- Multifunkčné ihrisko
- Futbalové ihrisko
- Vyznačené cyklotrasy

V obci pôsobia 3 aktívne športové kluby : futbalový, stolnotenisový a cyklistický

Neverejná vybavenosť (= vybavenosť, ktorá neslúži celej verejnosti, ale iba jej časti) :

Administratívno-prevádzková budova fy Agria.

Evanjelický farský úrad a. v. je situovaný pri evanjelickom kostole v severozápadnej časti obce a v blízkosti je aj evanjelický zborový dom.

Chýbajúca občianska vybavenosť je možná na navrhovaných funkčných plochách **OV** a v centrálnej časti obce **C1**. Ďalšie možnosti umiestňovania funkcií občianskej vybavenosti sú všade, kde je funkcia občianskej vybavenosti prípustná v zmysle záväzných regulatívov uvedených v kapitole B.1..2 záväznej časti dokumentácie.

G.3. VÝROBA

G.3..1. KONCEPCIA ROZVOJA HOSPODÁRSKEJ ZÁKLADNE

Hospodárska základňa v obci zatiaľ spočíva hlavne v poľnohospodárskej výrobe. Lesná výroba je tu minimálna a iná významnejšia výroba tu chýba.

Návrh ÚPN-O umožňuje rozvoj nezávadnej výroby a skladového hospodárstva v areáli poľnohospodárskeho subjektu v juhozápadnej časti obce, kde poľnohospodárska výroba je už v súčasnosti sčasti v útlme.

G.3..2. POĽNOHOSPODÁRSTVO

Katastrálne územie Liptovského Ondreja predstavuje typ krajiny s prevahou trvalých trávnych porastov s veľmi malou intenzitou poľnohospodárskej výroby a patrí do zemiakárskeho okrsku s veľkým chovom hovädzieho dobytká (Zelenský K., 2002: *Využívanie poľnohospodárskej krajiny, Atlas krajiny SR*).

Územie obce patrí v rámci Slovenska typom poľnohospodárskej krajiny s najkratším vegetačným obdobím, podtyp so studenou zimou s malou potrebou doplnkovej vlahy a so silnou potenciálnou vodnou eróziou vôd (Zelenský K., 2002: *Typy poľnohospodárskej krajiny, Atlas krajiny SR*) s podielom poľnohospodárskej pôdy na celej výmere katastra nad 80% (Spišiak P., 2002: *Priestorová diferenciacia PP, Atlas krajiny SR*).

Obec je zaradená medzi znevýhodnené horské oblasti (H1), kde priemerná nadmorská výška územia obce je väčšia ako 700 m n. m..

Z hľadiska štruktúry poľnohospodárskej pôdy podľa Štatistického úradu SR predstavuje poľnohospodárska pôda 344,26 ha, čo predstavuje 73,4% z rozlohy katastrálneho územia obce. Orná pôda predstavuje 94,55 ha, trvalé trávne porasty predstavujú 239,75 ha a záhrady 9,95 ha (*Štatistický úrad SR, 2022*) :

Poľnohospodárska pôda - spolu (v m ²)	3 442 611
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m ²)	945 517
Poľnohospodárska pôda - záhrada (v m ²)	99 510
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m ²)	2 397 584

V Liptovskom Ondreji sú dva významné poľnohospodárske subjekty : AGRIA a. s. Liptovský Ondrej, ktorý má v území zriadené sídlo a 2 hospodárske dvory a Agrofarma Baranec s.r.o..

AGRIA a. s. hospodári v katastri Liptovský Ondrej na cca 126 ha poľnohospodárskej pôdy, na ktorej je v súčasnosti zasiata lucerna. Zameraním rastlinnej výroby je výroba objemových krmív z trvalých trávnych porastov a na ornej pôde pestovanie lucerny, ďatelino-trávnej miešanky, zemiakov, obilnín - jačmeňa, pšenice a olejnin - repky olejnej. V súčasnosti chová 208 ks hovädzieho dobytká. Hlavný hospodársky dvor fy AGRIA a. s. Liptovský Ondrej je situovaný v západo-južnej časti obce a je orientovaný na živočíšnu aj rastlinnú výrobu. V minulosti chovali aj ovce – v súčasnosti ovčín situovaný v blízkosti centra obce nie je využívaný na svoj pôvodný účel – nachádza sa tu stolárska dielňa.

Agrofarma Baranec obhospodaruje v katastri obce cca 200 ha poľnohospodárskej pôdy – lúk a pasienkov, chová 500 ks oviec a 50 ks hovädzieho dobytku. Hospodársky dvor Agrofarmy Baranec je situovaný v severnej časti obce.

Zvyšná výmera je obhospodarovaná drobnými samostatne hospodáriacimi súkromníkmi.

Z hľadiska bonitných skupín (zákon 220/2004 Z. z.) sú pôdy v tomto území zaradené do skupiny 6. - 9., pričom najvyšší podiel majú pôdy 9. bonitnej skupiny. V území nie sú teda žiadne poľnohospodárske pôdy patriace do 1. - 4. skupiny, ktoré patria medzi najkvalitnejšie.

Odvody za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy upravuje nariadenie vlády č.58/2013 Z. z. V každom katastri sú vyčlenené pôdy, ktoré sú chránené. Od 01.04.2013 v katastrálnom území Liptovský Ondrej sú chránené poľnohospodárske pôdy s týmito kódmi bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek :

kód KÚ	názov KÚ	kód BPEJ
832839	Liptovský Ondrej	1006042 1063212 1063245 1063412 1063442 1065212 1065242 1066212 1066242 1068242

Ochranné pásmo hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho družstva nebolo doposiaľ stanovené.

Návrh ÚPN-O neuvažuje s novými návrhmi pre poľnohospodársku výrobu. Existujúce plochy poľnohospodárskej výroby v katastri sú regulované v záväznej časti dokumentácie.

G.3..3. LESNÉ HOSPODÁRSTVO.

V oblasti lesnej výroby tu pôsobí jeden subjekt :

- Pozemkové spoločenstvo, Liptovský Ondrej

Riešené územie patrí do LHC Liptovský Mikuláš. Lesy obce Liptovský Ondrej sú zastúpené len minimálne a to v priestore Brestovina len v menšej skupine porastov a osamoteného porastu uprostred lúky Osikovec. Celkom zaberajú okolo 3,8% výmery katastra. Využívané sú ako hospodárske lesy.

Drevinové zloženie tvorí dominantný smrek obyčajný s okolo 80% zastúpením a k nemu sa pridávajú dreviny jelša sivá, jaseň štíhly, smrekovec opadavý, breza, topol', vrbá biela a krehká, čerešňa vtáčia a ďalšie. Pri obnove lesných porastov sa znižuje zastúpenie smreka do 50%, významne sa zavádza jedľa, smrekovec a buk, menej javor horský čím sa zvyšuje zastúpenie listnáčov na úkor ihličnanov ako reakcia na klimatické zmeny.

Návrh ÚPN-O neuvažuje s novými návrhmi pre lesnú výrobu. Existujúce plochy lesnej výroby v katastri sú regulované v záväznej časti dokumentácie.

G.3..4. INÁ VÝROBA

V objekte bývalého ovčína je stolárska dielňa fy AGRIA a. s. Liptovský Ondrej.

V katastri obce sa iná výroba v obci nenachádza.

Návrh ÚPN-O umožňuje rozvoj nezávadnej výroby a skladového hospodárstva v areáli poľnohospodárskeho subjektu v juhozápadnej časti obce.

Jestvujúce i navrhované plochy výroby VS sú regulované v záväznej časti dokumentácie.

G.4. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

G.4..1. VÝCHODISKOVÁ ZÁKLADŇA

Proces rekreácie a cestovného ruchu (CR) možno v celom okrese Liptovský Mikuláš považovať za plne rozvinutý a to na základe pomerne rovnocenných podmienok.

Región Liptova predstavuje najširšiu a najuniverzálnejšiu ponuku atraktivít cestovného ruchu a aktivít pre turistov v rámci Slovenska. Územie poskytuje možnosti takmer pre všetky aktivity cestovného ruchu vo veľmi vysokej úrovni, niektoré z nich v úplne špičkovej. Prednosťou regiónu je aj jeho poloha medzi ďalšími vysoko atraktívnymi regiónmi. Výkony regiónu sú vyššie ako jeho podiel na kapacitách, najviac pri prenocovaniach zahraničných hostí. Možnosti existujúcich stredísk ešte nie sú vyčerpané, pritom v regióne sú možnosti aj otvorenie nových, vysoko atraktívnych lokalít (napr. Nižná a Vyšná Boca). Aj bez zakladania nových stredísk je možné viac využívať aj Západné Tatry, ktoré môžu prispieť aj k zmene imidžu celého regiónu. V posledných rokoch je pripravovaný rozvoj strediska Jasná pod Chopkom, kde sú najvhodnejšie podmienky pre zjazdové lyžovanie v celej strednej Európe (s výnimkou Rakúska). Región má všetky predpoklady presadiť sa aj na medzinárodnom trhu.

V Zmenách a doplnkoch č. 3 UPN-VUC Žilinského kraja bol schválený Návrh rozvoja rekreačných priestorov a útvarov vyššieho významu v okrese LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ, v ktorom nie je obec zaradená. V rámci RKC (rekreačný krajinný celok) Západné Tatry je susedná obec Jakubovany zaradená do AGL.RÚ Studená dolina s regionálnym významom ako SRTS Jakubovany, pre ktoré je hlavná forma cestovného ruchu : letný pobytový v horách a vidiecky.

Poznámka :

AGL.RÚ = Aglomerácia rekreačných útvarov

SRTS = Sidelné stredisko rekreácie a turizmu (v zastavanom území a na okrajoch sídla)

V rámci schváleného návrhu priestorových jednotiek rekreácie a cestovného ruchu regionálneho a vyššieho významu (platný UPN-VUC Žilinského kraja) sa kataster Liptovského Ondreja zaraďuje do :

Liptovského regiónu cestovného ruchu

s nástupným centrom – Liptovský Mikuláš

Rekreačným územným celkom – Liptovský Mikuláš

Rekreačným krajinným celkom – Západné Tatry

Perspektívne územia pre ďalší rozvoj cestovného ruchu na báze termálnych vôd je v oblasti Partizánskej Ľupče, Pavlinej Lehoty, Liptovskej Kokavy a medzi Lipt. Ondrejom a Pribylinou. (zdroj : Územný plán VÚC Žilinský kraj – zmeny a doplnky č.3, str. 81).

G.4..2. ŠPORTOVO-REKREAČNÉ MOŽNOSTI A POZNÁVACIE MOŽNOSTI

Športovo rekreačné možnosti v obci sú veľmi dobré. Priamo v obci je k dispozícii futbalové ihrisko a multifunkčné ihrisko.

V blízkosti obce sú :

1. Inline korčuľovanie – neďaleké letisko Jakubovany-Jamník (2 km)
2. Jazda na koňoch – Beňadiková (3 km)
3. Náučný chodník Jakubovany – Baranec (začiatok trasy z centra obce Jakubovany – 1 km)
4. Prírodná pamiatka Háje (1,5 km) - nevelké chránené územie v strednej časti Liptovskej kotliny pri ceste medzi obcami Beňadiková a Liptovský Ondrej vyhlásené v roku 1977 na ochranu svojou veľkosťou svetovo unikátneho javu – na povrchu je obnažených niekoľko mohutných pelokarbonátových sploštených gúl a ďalšie sú ukryté pod povrchom.

Priamo v obci sú nasledovné atraktivity :

5. rímsko-katolícky kostol Sv. Ondreja (zapísaný v ÚZPF ako NKP)
6. zemianska kúria rodiny Andreánskych (zapísaná v ÚZPF ako NKP)

Celý kataster Liptovského Ondreja sa nachádza v atraktívnom prostredí podhoria Západných Tatier :

- horská turistika - modrá turistická trasa vedie z Jakubovian (pešia dostupnosť z Liptovského Ondreja je 15 min.) na Holý vrch nad obcou, kde nadväzuje na žltú turistickú trasu vedúcu po hrebeni na Baranec a ďalej do Žiarskeho sedla, odkiaľ nadväzuje na širokú škálu turistických trás Západných Tatier a Roháčov. V podhorí križuje modrá turistická trasa červenú „Tatranskú magistrálu“, ktorá vedie od Jaloveckej doliny Západných Tatier, cez Štrbské pleso, Hrebienok... až po Veľké Biele pleso v Belianskych Tatrách.
- obec nadväzuje na sieť miestnych cyklotrás. Obcou prechádza zelená, modrá a žltá cyklotrasa, ktoré sú naviazané na „Podtatranskú cyklomagistrálu“ (červená cyklotrasa).
- v zime bežecké lyžovanie v bezprostrednom okolí obce

Hory sú dostupné cez cyklotrasy a blízke turistické trasy - tu môže obec poskytovať zázemie pre aktivity návštevníkov.

V okolí obce je množstvo ďalších historických pamiatok, pamätihodností, turistických atrakcií a chránených území v rámci celého Liptovského regiónu.

Región Liptov je jeden z najatraktívnejších a tak návštevník si môže vybrať zo širokej palety ponúk.

G.4..3. POTENCIÁL

Vzhľadom na východiskovú základňu a športovo-rekreačné a poznávacie možnosti má Liptovský Ondrej istý potenciál v oblasti rekreácie a CR. Tento doposiaľ nie je plne využitý.

Obec sa môže orientovať na budovanie základne pre turistiku a cykloturistiku.

Na to je potrebné dobudovanie ubytovacích kapacít v obci a tiež vybavenosti CR – najmä stravovacie kapacity, príp. požičovne bicyklov, bežeckej lyžiarskej výstroje a pod..

G.4..4. UBYTOVACIE A STRAVOVACIE KAPACITY V OBCI

V súčasnosti priamo v obci sú z hľadiska ubytovania nasledovné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu :

Celková kapacita verejného ubytovania v obci je 75 lôžok, z toho 40 je v Penzióne Studená, 10 lôžok v Dome Končiar, ktorý poskytuje celoročne ubytovanie v dvoch apartmánoch a jednom štúdiu, 5 lôžok je v Apartmáne v Rajskej Záhrade, po 10 lôžok je v chate Ondrejka a chate LeSi.

Verejné stravovanie sa v obci nenachádza.

Navrhovaná je nová plocha cestovného ruchu **CR1**, kde je predpokladaná kapacita 50 lôžok.

V samotnej obci je možné uvažovať s nárastom ďalšej lôžkovej kapacity cca 50 pre potreby rekreácie a CR .

G.4..5. KONCEPCIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU, REKREÁCIE A ŠPORTU V OBCI

Navrhuje sa plocha rekreácie a cestovného ruchu (CR) severne od zastavanej časti obce popri ceste III/2338 smerujúcej do obce Kanská. Bude dopĺňať jestvujúcu sieť ubytovacích zariadení.

V zastavanom území dopĺňuje infraštruktúru vybavenosti rekreácie a CR v obci možnosť umiestňovať ju ako prípustnú funkciu vo vybraných regulovaných plochách.

Návrh predpokladá rozvoj individuálnej rekreácie v severnej časti katastra v lokalite Javorovce na navrhovanej ploche **ICHR**, ktorej regulatívy sú uvedené v kapitole B.1..2 záväznej časti dokumentácie.

Vybavenosť rekreácie a CR je možná na jestvujúcich a navrhovaných funkčných plochách označených **CR** a všade, kde je prípustná v zmysle záväzných regulatívov uvedených v kapitole B.1..2 záväznej časti dokumentácie.

Športová vybavenosť je v súčasnosti v obci dostatočná – je možné ju obohatiť o workoutové ihriská v rámci verejných priestorov v obci. Plochy športovej vybavenosti sú označené **SP** a regulatívy sú uvedené v kapitole B.1..2 záväznej časti dokumentácie.

H) VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Zastavané územie je vymedzené hranicou zastavaného územia obce k 1.1.1991. Podľa podkladov z Katastrálneho úradu ohraničuje súčasná hranica zastavaného územia obce Liptovský Ondrej zastavané územie o rozlohe **42,27** ha.

Návrhom nových urbanistických funkčných plôch dôjde k rozšíreniu zastavaného územia obce a to na **69,47**. Tento nárast predstavuje rozšírenie v súčasnosti zastavaného územia v rámci jeho hraníc (podľa katastra nehnuteľností) o **27,2ha** územia, ktoré predstavujú navrhované hranice ohraničujúce nové funkčné plochy, ktoré sú predmetom návrhu UPN-O Liptovský Ondrej.

I) VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

I.1. OCHRANNÉ PÁSMA

- Hygienické ochranné pásmo hospodárskych dvorov v obci neboli doposiaľ stanovené – návrh UPN-O ich stanovuje nasledovne :
  - Navrhované ochranné pásmo hospodárskeho dvora Agria podľa aktuálneho počtu hospodárskych zvierat a prevládajúcich smerov vetra je nasledovné :

pásmo v smere	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
pásmo v metroch	265	147	148	139	165	71	32	56

- Navrhované ochranné pásmo hospodárskeho dvora Agrofarmy Baranec podľa aktuálneho počtu hospodárskych zvierat a prevládajúcich smerov vetra je nasledovné:

pásmo v smere	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
pásmo v metroch	337	188	189	177	210	90	40	72

- Polné hnojisko má ochranné pásmo 100 m.
- Stavby nesmú byť situované vo vzdialenosti menšej ako 50 m od hranice lesa (bez udelenia príslušnej výnimky) v súlade s § 10 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch.
- Pri vodohospodársky významnom vodnom toku je ochranné pásmo 10 m od brehovej čiary, pri ostatných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary, pri ochrannej hrádzi 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

V ochrannom pásme vodných tokov je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej

aktivity. Nie je tu prípustné trvalé oplatenie, orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí so správcom toku.

- V záujme rešpektovania brehových porastov ponechať pásmo bez zásahov v min. šírke 15 až 20 m od brehovej čiary po oboch stranách toku.
- Ochranné pásmo kultúrnej pamiatky rozhodnutím č. 95/01652-002/Šá – ref. kult. pam. zo dňa 14.11.1995 nehnuteľnej kultúrnej pamiatky „Gotické nástenné maľby“ - objekt r. k. kostola Sv. Ondreja, zapísanej v ÚZPF pod evid. č. 345/1. Toto OP je graficky znázornené vo výkrese č. 2 - KOMPLEXNÝ VÝKRES PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami.
- Ochranné pásmo pohrebiska v obci v zmysle §15 ods.7 zákona č. 131/2010 nie je stanovené.

Ďalšie ochranné pásma vzťahujúce sa na dopravné a technické vybavenie územia sú uvedené v kapitole D záväznej časti tohoto dokumentu pre každý druh vybavenia.

I.2. CHRÁNENÉ ÚZEMIA

V katastri obce sa nenachádzajú štátom chránené územia ani chránené územia európskeho významu.

Z uvedeného vyplýva, že v území katastra platí prvý stupeň ochrany prírody podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z..

J) NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI

J.1. OBRANA ŠTÁTU A CIVILNÁ OCHRANA OBYVATEĽSTVA

V katastri obce sa nenachádza územie (alebo jeho časť), ktoré je predmetom záujmu obrany štátu.

Z hľadiska civilnej ochrany obyvateľstva nemá obec vypracovaný a schválený príslušný dokument. Obec má vypracovanú „Dokumentáciu krízového štábu obce“ v zmysle zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov, ktorej súčasťou je „Formalizovaná dokumentácia (CO obce)“, ktorá obsahuje:

- Vyhlásenie a odvolanie mimoriadnej situácie
- Vyhlásenie a odvolanie II. a III. stupňa povodňovej aktivity
- Vyhlásenie a odvolanie evakuácie
- Príkaz na vykonanie záchranných prác v mieste mimoriadnej udalosti

Stavebnotechnické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany – ochranné stavby je nutné riešiť a zabezpečovať v zmysle zákona č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č.532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

Pre okres Liptovský Mikuláš bol v r. 2020 vypracovaný PLÁN HLAVNÝCH ÚLOH PRE OBCE A MESTÁ pri plnení úloh CO obyvateľstva, krízového riadenia, hosp. mobilizácie a obrany štátu na r. 2020, ktorý je stále aktuálny a je návodom pre obce a mestá v okrese Liptovský Mikuláš pre činnosti v danej oblasti.

J.2. POŽIARNA OCHRANA

Obec nemá vyhotovený Požiarny poriadok obce.

V obci je aktívny Dobrovoľný hasičský zbor so základným hasičským vybavením v budove požiarnej zbrojnice umiestnenej v areáli hospodárskeho dvora v južnej časti obce a teda sú zabezpečené základné požiadavky z hľadiska záujmov požiarnej ochrany.

Ohlasovňa požiarov je v Obecnom úrade. Najbližšie hasičské stanice Hasičského a záchranného zboru SR sú v Liptovskom Hrádku (9km) a v Liptovskom Mikuláši (10km).

Obec má vybudovaný verejný vodovod s požiarňami hydrantmi. Systém ochrany pred požiarňami v zásade vyhovuje.

J.3. OCHRANA PRED POVODŇAMI

Obec Liptovský Ondrej nemá stanovené inundačné územie v zmysle zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Pre kataster obce nie sú vypracované mapy povodňového ohrozenia alebo povodňového rizika.

Miestne toky sú v zastavanom území systémovo upravené brehovým opevnením a ohradzovaním na Q100, t. j. na prevedenie povodňového prietoku vyskytujúceho sa štatisticky raz za 100 rokov. Protipovodňová ochrana bola vybudovaná v r. 2014.

Z dôvodu zlepšenia biologickej priechodnosti sa na všetkých vodných tokoch navrhuje odstránenie alebo plné biologické spriechodnenie priečných prekážok v toku.

V zmysle zákona č. 7/2010 o ochrane pred povodňami je vhodné aplikovať v obci tieto preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami:

- opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia územie pred zaplavením povrchovým odtokom, ktorým je zložka celkového odtoku odtekajúca z povodia po povrchu terénu do vodných tokov alebo iných vodných útvarov, ako sú úpravy v lesoch, úpravy na poľnohospodárskej pôde a úpravy na urbanizovaných územiach,
- opatrenia, ktoré zabezpečujú prietokovú kapacitu koryta vodného toku, ako je odstraňovanie nánosov z koryta vodného toku a porastov na brehu vodného toku; breh je postranné obmedzenie koryta vodného toku od jeho dna po brehovú čiaru.
- v prípade situovania stavebných objektov v blízkosti vodných tokov jednotlivé stavby umiestňovať v dostatočnej vzdialenosti od vodných tokov nad hladinu Q100 (súvislá zástavba, priemyselný areál, významné líniové stavby a objekty a pod.) resp. Q50 (chatová zástavba, rekreácia, jednostranná výstavba a pod.,)

Navrhované opatrenia v zastavanom území aj mimo zastavaného územia obce sú zhrnuté v regulatívoch záväznej časti UPN-O Liptovský Ondrej v podkapitolách D.2..1. Vodné zdroje a vodné toky a F.7. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

K) NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚSES A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

K.1. OCHRANA PRÍRODY

K.1..1. ÚZEMNÁ OCHRANA PRÍRODY

V katastri obce sa nenachádzajú národné chránené územia prírody ani chránené územia európskeho významu.

Z uvedeného vyplýva, že v území katastra platí prvý stupeň ochrany prírody podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z..

Najbližšie ku katastru zo severu je ochranné pásmo TANAPu a z východu chránené vtáčie územie NATURA SKCHVU030 Tatry.

Z národného hľadiska boli v katastri obce Liptovský Ondrej zaznamenané biotopy národného významu, pre ktoré platí, že v SR sú ohrozené vymiznutím, alebo majú malý prirodzený areál, alebo predstavujú typické ukážky biogeografických oblastí Slovenskej republiky (podľa zákona o ochrane prírody a krajiny). Podľa katalógu biotopov SR sú to nasledovné biotopy: Lk 1 - Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk 5 - Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Lk 6 -Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Ls1.3 - Jaseňovo – jelšové podhorské lužné lesy, Kr 3 - Sukcesné štádia s borievkou obyčajnou, Kr 7 - Trnkové a lieskové kroviny. Pre tieto biotopy je zabezpečená ochrana prostredníctvom regionálneho územného systému ekologickej stability (USES).

K.1..2. DRUHOVÁ OCHRANA PRÍRODY

Druhovú ochranu prírody platí na celom území katastra, teda aj mimo chránených území. Pri spracovaní MÚSES boli zaznamenané druhy chránené vstavačovité druhy *Dactylorhiza sambucina*, *Dactylorhiza majalis* a *Platanthera bifolia*. Zo živočíšnych chránených druhov sa tu vyskytujú druhy európskeho významu a ohrozené druhy národného významu: *Lestes barbarus*, *Lestes virens*** (šidlovka), chrapkáč pol'ný** (*Crex crex*) a včelár lesný** (*Pernis apivorus*). Ďalej v texte v rámci biocentra regionálneho významu Brestovina sú vymenované ďalšie druhy chránených rastlín a živočíchov, kde je evidovaný výskyt viacerých druhov európskeho významu, druhov národného významu, druhov vtákov a prioritných druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia

V rámci katastra Liptovský Ondrej sa nenachádzajú chránené stromy ako kategória zákona o ochrane prírody a krajiny. Pre dreviny platí všeobecná ochrana drevín rastúcich mimo les dosahujúcich potrebné parametre, ktorá vyplýva takisto z uvedeného zákona o ochrane prírody a krajiny.

K významným prvkom z hľadiska ochrany prírody patria aj genofondové plochy, za ktoré považujeme plochy biotopov s genofondovo významnými druhmi. V riešenom území sa toto územie prekrýva s územím regionálneho biocentra ako aj ostatných prvkov ÚSES.

K.2. NÁVRH MÚSES

K.2..1. PRIEMET KOSTRY EKOLOGICKEJ STABILITY KRAJINY

Aktuálny RÚSES okresu Liptovský Mikuláš (Envigeo, 2011) zhrnul do seba prvky vyššieho nadregionálneho ÚSESu v rámci ÚPN VÚC Žilinského samosprávneho kraja, ktoré upresnil a doplnil o regionálne prvky. Tieto boli v rámci riešenia ÚPN katastra doplnené o miestne prvky aj s prihliadnutím na MÚSES spracovaný pre účely PPÚ. Keďže tento MÚSES bol spracovaný pred RÚSESom a niektoré jeho prvky boli v inom podaní zahrnuté do RÚSES (Bc1m), použili sme pri riešení ÚPN kombináciu uvedených prvkov aj s doplnením nových, aby sme tak detailnejšie dotvorili kosť ekologickú stabilitu v riešenej mierke katastra. Vyčlenené prvky MÚSES (biokoridory a interakčné prvky) nachádzajúce sa v priestore prvkov regionálneho významu (regionálne biocentrum) sú odlišné aj graficky kvôli detailnejšiemu a adresnejšiemu aplikovaniu regulatív.

K.2..2. EXISTUJÚCE PRVKY ÚSES :

Podľa dostupných podkladov sa v katastri nachádzajú nasledovné prvky ÚSES:

Biocentrum regionálneho významu:

Bc7r - Brestovina

Biocentrum miestneho významu:

Bc1m – Brestoviny – Kostolné – včlenené v rámci spracovania ÚPN do Bc7r ako Bc7rj

Bc2m – Javorové

Biokoridor miestneho významu:

Bk1m – potok Stošianka

Bk2m – potok Trnovec

Bk3m – Korský potok

Bk4m – potok Brestovina

Interakčný prvok:

IP1 – lesík na Osikovci

IP2 – NDV v lokalite Diel

IP3 – lúka v lokalite Povrazy

IP4 – svah Pod stráňami

IP5 – Pri cintoríne

IP6 – Háje

IP7 – Pri salaši

IP8 – Dolné

IP9 – Pred Osikovcom

K.2..3. NAVRHOVANÉ A UPRAVENÉ PRVKY ÚSES

Podľa RÚSES okresu Liptovský Mikuláš boli aktualizované prvky územného systému ekologickú stabilitu v rámci ÚPN VÚC Žilinského kraja. V rámci riešenia KEP obce Liptovský Ondrej boli prevzaté prvky riešenia RÚSES aj MÚSES, pričom ich nesúlad v kategorizácii regionálneho biocentra Brestovina bol riešený tak, že návrh ÚPN zachováva územné vyčlenenie tohto biocentra v zmysle RÚSES a jeho zredukovanú výmeru, ktorú MÚSES kategorizoval len ako miestne biocentrum považujeme v riešení návrhu ÚPN za jadro regionálneho biocentra Brestovina (ktoré veľkou časťou zasahuje aj do susediaceho katastra Kanskej).

RÚSES v riešenom území rozlíšil jeden prvok:

Biocentrum regionálneho významu Brestovina

Biocentrum regionálneho významu (Bc7r) - Brestovina je komplexom podhorskej krajiny, v ktorej sú zastúpené lesné i nelesné spoločenstvá, mokrade a pol'nohospodársky využívané pozemky (lúky, pasienky). Územie je refúgiom mnohých druhov fauny. V biocentre nájdeme pomerne dobre zachovalé ukážky horských jelšín. Je tu evidovaný výskyt nasledovných druhov európskeho významu, druhov národného významu, druhov vtákov a prioritných druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia: ostrica dvojdómá (*Carex dioica*), **kunka žltobruchá** (*Bombina variegata*), **jašterica krátkohlavá** (*Lacerta agilis*), **mlok karpatský** (*Lissotriton montandoni*), **netopier fúzatý** (*Myotis mystacinus*), **ucháč svetlý** (*Plecotus auritus*), **ucháč sivý** (*Plecotus austriacus*), **myšovka horská** (*Sicista betulina*), **večernica pestrá** (*Vespertilio murinus*), **medveď hnedý*****(*Ursus arctos*), **pôtik kapcavý** (*Aegolius funereus*), **rybárik riečny** (*Alcedo atthis*), **bocian čierny** (*Ciconia nigra*), **kaňa sivá** (*Circus cyaneus*), **chrapkáč pol'ný** (*Crex crex*), **včelár lesný** (*Pernis apivorus*), **tetrov hoľniak** (*Tetrao tetrix*).

V biocentre Brestovina sa ďalej vyskytujú aj chránené druhy živočíchov a druhy zaradené do Červených zoznamov jednotlivých taxonomických skupín: jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), Ischnura pumilio, strakoš veľký**(*Lanius excubitor*), mlok horský**(*Triturus alpestris*), užovka obojková**(*Natrix natrix*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), vretenica severná**(*Vipera berus*).

Poznámky: **tučné písmo** - druhy európskeho významu,
 ** - druhy, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia,
 *** - prioritný druh

V biocentre Brestovina sa podľa dokumentu RUSES okresu Liptovský Mikuláš vyskytujú nasledovné druhy rastlín, ktoré sú zapísané do zoznamu chránených druhov rastlín a druhov zaradených do Červeného zoznamu papraďorastov a semenných rastlín Slovenska: ostrica Davalova (*Carex davalliana*), ostrica šupinatoplodá (*Carex lepidocarpa*), ostrica metlinatá (*Carex paniculata*), vstavačovec májový (*Dactylorhiza majalis*), bahnička málokvetá (*Eleocharis quinqueflora*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), mečík strechovitý (*Gladiolus imbricatus*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), päťprstnica hustokvetá (*Gymnadenia densiflora*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), bezkolenec belasý (*Molinia caerulea*), bielokvet močiarny (*Parnassia palustris*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), barička močiarna (*Triglochin palustre*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*), valeriána celistvolistá (*Valeriana simplicifolia*).

V biocentre sú evidované aj nižšie uvedené nelesné biotopy národného významu a európskeho významu: prirodzené dystrofné stojaté vody (kód SK - Vo3, kód NATURA - 3160), horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov (kód SK - Br2, kód NATURA - 3220), mezofilné pasienky a spásané lúky (kód SK - Lk3), vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (kód SK - Lk5, kód NATURA - 6430), prechodné rašeliniská a trasoviská (kód SK - Ra3, kód NATURA - 7140), slatiny s vysokým obsahom báz (kód SK - Ra6, kód NATURA - 7230).

Taktiež sú tu evidované nasledovné lesné biotopy národného významu a európskeho významu: horské jelšové lužné lesy (kód SK - Ls1.4, kód NATURA - 91EO*), slatinné jelšové lesy (kód SK - Ls7.4).

Ohrozujúce faktory biocentra Brestovina: ťažba dreva, približovanie dreva ťažkými mechanizmami spôsobujúce výrazné narušenie pôdneho a vegetačného krytu na zamokrených častiach lokality, zánik tradičných foriem hospodárenia na časti územia (postupný zánik nelesných biotopov, zmena druhového zloženia lúk, ústup vzácnych a ohrozených druhov flóry a fauny, ...) a rozorávanie lúk.

Medzi navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia pre územie biocentra Brestoviny patrí:

- podpora resp. obnova primeraného obhospodarovania nelesných biotopov (mokrade, lúky, pasienky) - kosenie, usmernená pasva,

- obmedzenie odvodňovania okolitých pozemkov, vedúceho k zmene vodného režimu v priestore biocentra,
- zamedzenie urbanizácii územia a jeho okolia,
- využívanie vhodných spôsobov približovania dreva, na najvlhkejších miestach ponechanie lesných porastov bez zásahu.

Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) vyčlenil v rámci riešeného územia prvky s nasledovnou charakteristikou:

Bc1m Brestoviny – Kostolné (totožné s jadrom regionálneho biocentra Bc7r, vo výkrese označené ako Bc7rj)

Charakteristika:

Plošne najväčšie miestne biocentrum nachádzajúce sa v pomerne hlbokoj eróznej dolinke potoka Brestovina. Je tvorené komplexmi biotopov s vysokou biodiverzitou. Zahŕňa časti lesných porastov, extenzívne a polointenzívne využívané lúky a pasienky s výskytom biotopov európskeho aj národného významu, plochy s výraznou sukcesiou, remízky, brehové porasty. V mozaike s chudobnými podhorskými a horskými lúkami sa ostrovčekovite nachádzajú zvyšky podmáčaných lúk horských a podhorských oblastí (Lk6) s vegetáciou vysokých ostríc. Trávobylinné porasty predstavujú bylinné porasty s prevahou trávnych druhov, ktoré v riešenom území vznikli a sú udržiavané ako produkt antropickej činnosti (kosenie, pasenie, hnojenie). Bývalé zarastajúce pasienky v súčasnosti nemajú zabezpečenú žiadnu údržbu a silne zarastajú drevinami a konkurenčne zdatnými druhmi.

Ekologická funkcia:

Les: ochrana prirodzených biotopov a biologickej diverzity, ochrana pôdneho fondu, ochrana vodných zdrojov - vďaka zelenej hmote nadzemných orgánov, zbrázdenej kôre stromov a značnému množstvu opadanky sú stromy a lesy schopné znižovať rýchlosť povrchového odtoku vody zo zalesnených území a zvyšovať množstvo zrážkovej vody vsiaknutej do pôdy. Úkryt, lokality reprodukcie, migračné koridory, potravné zdroje.

Lúky a pasienky: potravné zdroje, loviská, ochrana pôdy pred plošnou vodnou eróziou

Remízky: potravné zdroje, úkryty, reprodukčné a hniezdne lokality, krajinotvorný účinok

Vodné toky a brehové porasty – vhodné stanovištné podmienky pre špecifickú biotu (vodnú a mokraďovú), líniové štruktúry, cenné z krajinárskeho pohľadu, vysoký ekologický význam. V poľnohospodársky využívannej krajine stvárnajú nielen estetický prvok, ale tvoria aj časť biotopu dravcov.

Ohrozenia:

V lese ťažba dreva, zmeny drevinového zloženia, nevhodná výsadba nepôvodných druhov, na TTP prílišná intenzifikácia (hnojenie, chemizácia), alebo naopak – opúšťanie obhospodarovania, sukcesia, degradácia lúčnych ekosystémov a ústup na ne naviazaných druhov rastlín a živočíchov. Z okolitých orných pôd je možné predpokladať kontamináciu splachom hnojív a pesticídov.

Návrh manažmentu:

Lesné porasty – zabezpečiť jemnejšie spôsoby obhospodarovania, nepripustiť výsadbu nepôvodných a stanovištne nevhodných druhov drevín, zabrániť znečisťovaniu, zabezpečiť dôslednú ochranu pred požiarmi.

TTP – pravidelne kosiť trávne porasty, obmedziť používanie chemických prostriedkov a pesticídov v blízkosti zamokrených plôch a vodných tokov, zabrániť ďalšej sukcesii, vybrané

zarastené plochy vhodne revitalizovať, odstraňovať nálety drevín, ruderalizované porasty častejšie prekosiť s odstránením biomasy,

Remízky – pravidelne udržiavať, neznečisťovať

Vodné toky – zachovať prirodzený vodný režim, chrániť brehové porasty, v povodí znížiť možnosť kontaminácie hnojivami a pesticídmi, neznečisťovať brehy, likvidovať nelegálne výsyvky odpadov.

Bc2m - Javorové

Charakteristika:

Komplex rôznorodých biotopov - pramenná oblasť potoka Stošianka, extenzívne využívané lúky a zarastajúce bývalé pasienky so zvyškami borievkových porastov s prirodzenými sukcesnými rozvoľnenými porastmi borievky obyčajnej. Porasty borievky všeobecne tvoria významné biotopy pre zoocenózy, sú dôkazom historického využívania krajiny človekom. Vzhľadom na dlhodobú absenciu využívania mezofilných pasienkov v týchto lokalitách, plochy sa postupne stávajú súčasťou smrekového lesného porastu s ktorým hraničia.

Ekologická funkcia:

Extenzívne lúky a pasienky - potravné zdroje, výskyt taxónov, naviazaných na prostredie lúčnych biotopov, loviská, ochrana pôdy pred plošnou vodnou eróziou.

Zarastajúce pasienky - poskytujú potravnú bázu a úkryt drobným druhom živočíchov, reprodukčné a hniezdne lokality, krajinotvorný účinok.

Ohrozenia:

Postupná sukcesia a premena na lesný porast a ústup špecifických druhov, viazaných na otvorené priestranstvá, opúšťanie obhospodarovania, degradácia lúčnych ekosystémov a ústup na ne naviazaných druhov rastlín a živočíchov. Z okolitých orných pôd je možné predpokladať kontamináciu

splachom hnojív a pesticídov.

Návrh manažmentu:

Extenzívne TTP - pravidelne kosiť trávne porasty a zároveň odstraňovať biomasu, obmedziť sukcesiu, odstraňovať nálety drevín,

Borievkové porasty - vybrané zarastené plochy vhodne revitalizovať, pravidelne udržiavať výrubom prerastajúcich drevín, podľa možností aspoň na časti plochy obnoviť pasienie (aj kozy)

Prameniská - zachovať prirodzený vodný režim, chrániť brehové porasty, znížiť možnosť kontaminácie hnojivami a pesticídmi.

Bk1m – potok Stošianka

Charakteristika:

Pramenná oblasť a horný tok potoka, prameniáci v poľnohospodárskej krajine, ktorý tvorí západnú hranicu riešeného územia. Vytvára hlbokú eróznou ryhu, ktorej brehy spevňuje nelesná drevinová vegetácia budovaná najmä vrbami (*S. alba*, *S. fragilis*), jaseňom štíhlym (*Fraxinus excelsior*) a jelšou sivou (*Alnus incana*).

Ekologická funkcia:

Útočisko, potravná báza, úkryt, miesto pre reprodukciu organizmov, zabezpečenie priaznivých životných podmienok druhov viazaných na tieto biotopy, migračný koridor.

Ohrozenia:

Meliorácie, narovnávanie tokov, prehĺbovanie korýt, spevňovanie (dláždenie) brehov, výruby brehových porastov, splachy z polí, invázne sa šíriace rastliny.

Návrh manažmentu:

Zabrániť necitlivej regulácii toku a zmene charakteru toku, zachovanie jestvujúcej vegetácie, pokiaľ to priestorové podmienky dovoľia, zachovať minimálnu šírku brehových porastov z oboch strán toku aspoň 10 m, udržiavať v okolí toku trávne porasty, aby sa zamedzili splachy ornej pôdy do toku, Monitorovať a priebežne odstraňovať invázne rastliny.

Bk2m – potok Trnovec

Charakteristika:

Hydrický biokoridor tiahnucci sa cez zastavané územie obce až po južnú hranicu k. ú., ktorý je v zastavanom území regulovaný. Vzrastlé a nefragmentované brehové porasty južne od zastavaného územia obce oproti poľnohospodárskemu dvoru sú budované vrbami (*S. alba*, *S. fragilis*), jaseňom štíhlym (*Fraxinus excelsior*) a jelšou sivou (*Alnus incana*). Zo severu príberá prítok Konský potok, do ktorého sa vlieva potok Brestovina. Sútok týchto troch potokov vyvoláva pri nadmerných zrážkach nebezpečenstvo záplav, ktoré ohrozujú zastavané územie.

Ekologická funkcia:

Migračný koridor vodnej bioty, útočisko, potravná báza, úkryt, miesto pre reprodukciu organizmov, zabezpečenie priaznivých životných podmienok druhov viazaných na tieto biotopy, krajnotvorný prvok.

Ohrozenia a manažment:

Potok je čiastočne zregulovaný, tzn. má nižšiu ekologickú stabilitu ako prirodzené toky. V zastavanom území neprichádza do úvahy revitalizácia toku, je potrebné zachovať bohaté brehové porasty mimo zastavané územie, na vhodných miestach v intraviláne v medzernatých a nezapojených úsekoch toku ich doplniť. Udržiavať čistotu toku zabrániť rozširovaniu invázných rastlín, vysýpaniu odpadu a znečisťovaniu.

Bk3m – Konský potok

Charakteristika:

Meandrovitý vodný tok s bohatými brehovými porastami mimo zastavaného územia obce. Línie brehových porastov sú pomerne dobre zachovalé a nefragmentované so šírkou cca 5-20 m.

V stromovej etáži dominujú vrby (*S. alba*, *S. fragilis*, *S. caprea*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) a jelša sivá, j. lepkavá (*Alnus incana*, *A. glutinosa*). Vtrúsene sa vyskytuje krušina jelšová (*Frangula alnus*) a čremcha obyčajná (*Padus avium*). Pre krovinnú etáž sú okrem zmladených drevín typické aj druhy baza čierna (*Sambucus nigra*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), slivka trnková (*Prunus spinosa*), zemolez (*Lonicera* sp.), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna* agg.). Z pravej strany príberá významný prítok potok Brestovina, ktorý je súčasťou miestneho biocentra MBc1.

Ekologická funkcia:

Brehové porasty rozširujú brehy vodných tokov a plnia funkciu protieróznou, mikroklimatickú, dopomáhajú procesu samočistenia vody, sú biotopom a úkrytom pre mnohé druhy rastlín a živočíchov. Chránia brehy pred rozširovaním invázných rastlinných druhov, ktoré sa uchytávajú najmä na odhalených brehoch riek. Brehové porasty zabezpečujú zatienenie dna a brehov, a tým zmenšenie zarastania vodnou flórou, zvýšenie stupňa drsnosti brehu, a tým zníženie prietochnej rýchlosti, ochrana pred splachmi z pôdy, zníženie výparu z hladiny, zvýšenie samočistiacej schopnosti toku, majú tiež estetickú, rekreačnú a krajnotvornú funkciu.

Ohrozenia a manažment:

Potok je v zastavanom území čiastočne zregulovaný, tzn. má nižšiu ekologickú stabilitu ako prirodzené toky. V zastavanom území neprichádza do úvahy revitalizácia toku, je potrebné zachovať bohaté brehové porasty mimo zastavané územie, na vhodných miestach v intraviláne v medzernatých a nezapojených úsekoch toku ich doplniť. Udržiavať čistotu toku zabrániť

rozširovaní invázií rastlín, vysýpaní odpadu a znečisťovaní. Manažment toku musí smerovať k zachovaniu vodného režimu, nutné protipovodňové opatrenia je potrebné citlivo riešiť tak, aby sa neznížila biologická hodnota toku.

Bk4m – potok Brestovina

Charakteristika:

Vodný tok Brestovina prameniá z mokrade ležiacej severne hneď za hranicou k.ú. Liptovský Ondrej a prechádzajúci prakticky stredom regionálneho biocentra Brestovina je pre účely lepšej identifikácie a ochrany navrhovaný aj ako miestny biokoridor. Tvorí ho vlastne časť pramennej oblasti a celý horný tok potoka. Prebieha hlbokou eróznou ryhou so sprievodnou vegetáciou znášajúcou vyššiu hladinu vody s druhmi ako jelša sivá (*Alnus incana*), vrby (*S. cinerea*, *S. pentandra*, *S. fragilis*, *S. purpurea*), jaseňom štíhlym (*Fraxinus excelsior*) aj smrekom obyčajným (*Picea abies*).

Ekologická funkcia:

Hlavný vodný koridor regionálneho biocentra, zabezpečenie priaznivých životných podmienok druhov viazaných na tieto biotopy, útočisko a zdroj vody pre zver, miesto pre reprodukciu organizmov.

Ohrozenia:

Nekontrolovaný výrub brehových porastov, regulácia toku, invázne rastliny.

Návrh manažmentu:

Ponechať v doterajšom stave, nezvyšovať antropogénny vplyv na organizmy, neregulovať tok a nemeniť jeho charakteru, zachovať jestvujúcu vegetáciu, nezasahovať ani do príľahlých podmáčaných a občasne podmáčaných biotopov. Monitorovať a priebežne odstraňovať invázne rastliny.

Interakčné prvky

Interakčné prvky sú prevažne tvorené nelesnou drevinovou vegetáciou, ktorá v poľnohospodárskej krajine má ekologický význam najmä ako refúgiá pre zver, úkryty, miesta na rozmnožovanie, zdroje potravy. Vznikli na bývalých hranách pozemkov, na starých kamenných haldách (kamenice na lúkach a pasienkoch), zarastaním nevyužívaných plôch, kde z rôznych dôvodov nie je možné obrábať pôdu (strže, výmoly, terénne nerovnosti, a pod.). Sú budované najmä druhmi: dominuje slivka trnková (*Prunus spinosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), primiešané sú: ostružina malinová (*Rubus idaeus*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*); smrek obyčajný (*Picea abies*), buk lesný (*Fagus sylvatica*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor poľný (*Acer campestre*), bršlen bradavičnatý (*Euonymus verrucosus*), vrba rakyta (*Salix caprea*).

K.3. NÁVRH EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ.

Celkové krajinnoekologické hodnotenie katastra z hľadiska pozície v rámci Slovenska bolo v rámci MÚSES určené podľa stanovenia vnútornej ekologickej stability prvkov súčasnej krajiny štruktúry (reálnej vegetácie) a ich ekostabilizačných účinkov podľa fyziognomicko-ekologickej charakteristiky prvkov súčasného využitia pozemkov. Bola postupované podľa Metodických pokynov na vypracovanie projektov RÚSES a MÚSES (Izakovičová, Z. a kol, 2000). Pre územie Liptovského Ondreja vyšiel koeficient ekologickej stability metódou KES 5 v hodnote 3,46 čo znamená územie ekologicky stredne až veľmi stabilné (v rámci stupnice od 0 do 5, kde 5 je najvyššia ekologická stabilita). Priestory pre uplatnenie ekostabilizačných opatrení vrátane celkového manažmentu krajiny sú rozčlenené do formy funkčných plôch alebo zón.

Primárnym princípom rozdelenia krajiny katastra (mimo zastavaného územia obce) Liptovského Ondreja na zóny sú prvky ochrany prírody určené v rámci riešenia rôznych stupňov územného systému ekologickej stability (nadregionálny, regionálny, miestny) kombinované s prvkami súčasnej krajinej štruktúry. Tie sú samostatné, alebo zoskupené podľa uplatnenia ich legislatívneho pozadia a príbuznosti. Vznikli tak základné zóny pre celý kataster, ktoré sú pre účely územného plánu viac-menej homogénne. Regionálne biocentrum Bc7r (Brestovina) určené spracovateľmi dokumentu RÚSES okresu Liptovský Mikuláš bolo v riešení tohto ÚPN bližšie rozčlenené na jadro biocentra s hodnotnejšími prírodnými prvkami a na podmnožiny biocentra vo forme miestnych prvkov – miestneho biokoridoru Bk4M tvoreného potokom Brestovina a interakčných prvkov. Zostávajúca časť bola ponechaná podľa platného RÚSES. Dôvodom členenia je zrealnenie požiadaviek ochrany prírody voči ostatným záujmom tak, aby sa na v súčasnosti intenzívne obhospodarované územia nevzťahovali zbytočne prísne regulatívy ochrany prírody. Takýmto kompromisným riešením je podľa názoru spracovateľa skôr dosiahnuteľné lepšie zabezpečenie udržateľnosti vzácnejších prírodných prvkov v krajiny.

V súlade s týmto princípom boli kvôli lepšej adresnosti regulatívov v rámci grafického riešenia prvkov ÚSES zobrazené prvky miestneho ÚSES v rámci prvkov RÚSES.

Prehľad navrhnutých zón ochrany prírody a krajiny:

Označenie	Hlavné prvky zóny	Popis
OP_01	BcR jadro + HL	jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, lesy hospodárske
OP_02	BcR jadro + BkM + NDV + NDV/TTP + voda	jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, miestne biokoridory vodných tokov, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_03	BcR jadro + TTP	jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, trvalé trávne porasty (TTP)
OP_04	BcR + BkM + NDV + voda	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, miestne biokoridory vodných tokov, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP),
OP_05	BcR + IP + HL	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, lesy hospodárske
OP_06	BcR + IP + NDV + NDV/TTP	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_07	BcR + IP + TTP	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, trvalé trávne porasty (TTP)
OP_08	BcR + TTP	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, trvalé trávne porasty (TTP)
OP_09	BcM + NDV	biocentrum miestneho významu Brestovina – Bc2m, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_10	BkM + NDV + voda/tok	biokoridor miestneho významu, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_11	IP + NDV + NDV/TTP	interakčný prvok, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_12	IP + TTP	interakčný prvok, trvalé trávne porasty (TTP)
OP_13	NDV + NDV/TTP	nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_14	TTP	trvalé trávne porasty (TTP)
OP_15	orná pôda	orná pôda (OP)

Podrobné regulatívy pre tieto funkčné plochy sú uvedené v záväznej časti UPN-O.

K.3..1. DEFINOVANIE KONFLIKTNÝCH UZLOV A ODPORÚČANIA NA ICH RIEŠENIE

K najvýznamnejším problémom katastra z hľadiska ochrany prírody a krajiny patria požiadavky na zábery pôdy pre výstavbu nových kapacít na bývanie. Dochádza tak k stratám najmä doteraz poľnohospodársky využívannej pôdy, čím sa výmera pôdy využiteľnej na pestovanie plodín alebo pasenie neustále znižuje. Z hľadiska dlhodobej udržateľnosti krajinného rázu je žiadúce primárne využívať voľné a uvoľnené kapacity v rámci existujúceho zastavaného územia obce. Rozširovanie ubytovacích ale aj rekreačných kapacít je vhodné regulovať tak, aby k záberom a rozčleňovaniu prírodných prvkov krajiny dochádzalo len v nevyhnutnej miere. V rámci urbanistických koncepcií obcí by sa mal dôraz aj v riešení územných plánov dávať na tvorbu verejných priestorov pre obyvateľov, nielen na budovanie satelitov v okolí, mnohokrát vytrhnutých z kontextov miestnej komunity.

Menšou výzvou v rámci obce je vysporiadanie sa s protipovodňovými opatreniami pri riešení prietoku potokov reguláciou ich brehov. Hoci tu na niektorých miestach nie je veľký priestor pre ponechanie prírodného charakteru brehov, je vhodné pri takej možnosti tieto prírodné prvky ponechať, keďže vodné toky sú prirodzenými biokoridormi pre viaceré druhy živočíchov.

K.3..2. NÁVRH ZÁSAD EKOLOGICKÉHO HOSPODÁRENIA V KRAJINE

Zásady ekologického hospodárenia v krajine sú vyjadrené v členení katastra na funkčné zóny OP_01 – OP_15, ktoré sú lokalizované v komplexnom výkrese s regulatívmi vyjadrenými v záväznej časti dokumentácie.

L) NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

L.1. DOPRAVA

L.1..1. ŠIRŠIE DOPRAVNÉ VZŤAHY

Z hľadiska širších dopravných vzťahov je záujmové územie napojené na nadradenú cestnú sieť (cesta I/18) prostredníctvom cesty III/2338, ktorá sa napája na štátnu cestu I. triedy I/18 v katastri obce Beňadiková, ktorá je paralelná s hlavným severným dopravným koridorom diaľnice D1 na trase Žilina – Liptovský Mikuláš – Poprad – Prešov – Košice ako nadregionálny cestný ťah E-50 medzinárodnej európskej cestnej siete. Na diaľnicu D1 je napojenie prostredníctvom cesty III. triedy III/2340 medzi obcami Uhorská Ves a Liptovský Ján. Dostupnosť tohto napojenia z centra obce Liptovský Ondrej je cca 5,5 km. Z uvedeného vyplýva, že obec má dobrú dopravnú polohu.

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec priame autobusové spojenie s okresným mestom Liptovský Mikuláš a s mestom Liptovský Hrádok.

V blízkosti katastra obce prechádza I. hlavný železničný vnútroštátny ťah SD č.180 Žilina – Košice s medzinárodným významom, ktorý tvorí elektrifikovaná dvojkoľajná trať. Najbližšia železničná stanica je v meste Liptovský Hrádok, vo vzdialenosti cca 8,6 km z centra obce cez obec Jamník, k železničnej stanici v Lipt. Mikuláši je to cca 11 km. Na železničnej stanici v L. Mikuláši je možnosť prestúpiť na osobné vlakové spoje a rýchliky vrátane medzinárodných, v L. Hrádku na osobné vlakové spoje.

Od najbližšieho letiska Poprad je obec vzdialená cca 55 km, čo predstavuje cca 30 minút autom.

L.1..2. CESTNÁ DOPRAVA

L.1.2.1 Cestná sieť

Cesta III. triedy III/2341 a napojenie na nadradenú cestnú sieť

Hlavnú cestnú a rozvojovú os obce Liptovský Ondrej tvoria cesty III/2338 a III/2339. Cesta III. triedy III/2338, ktorá prechádza obcou (ako miestna zberná cesta funkčnej triedy MZ3) je na juhu napojená na nadradenú cestnú sieť cestu I/18 a z obce Liptovský Ondrej pokračuje ďalej na sever do obce Kanská, kde končí. Na túto zbernú cestu sa napájajú ďalšie dve cesty : cesta III/2339 smerom do obce Jakubovany, ktorá takisto plní funkciu zbernej cesty funkčnej triedy MZ3 a cesta III/2359 smerom do obce Jamník, ktorá ďalej pokračuje až do obce Liptovský Peter. Tu sa napája na cestu II. triedy II/537, ktorá je súčasťou tzv. „Malého tatranského okruhu“ (platný ÚPN-VÚC Žilinského kraja).

Vzhľadom na nevyhovujúce šírkové usporiadanie v obci sa v návrhu riešenia uvažuje, v úsekoch, kde to bude možné s prebudovaním ciest III. triedy na kategóriu MZ 8/50.

Dopravný skelet v obci

Z hľadiska dopravného významu je existujúci cestný skelet v obci rozčlenený podľa funkčnej triedy (v zmysle STN 736110) do dvoch skupín :

- „MZ3“ zberné cesty v koridore ciest III. triedy č. III/2338 a III/2339
- „MO“ krátke obslužné radiály a ostatné miestne obslužné a prístupové cesty umožňujúce prístup a priamu obsluhu objektov.

Miestne cesty

Na zberné cesty **MZ3** je pripojená sieť miestnych ciest funkčnej triedy **MO**, Všetky majú charakteristiky miestnych obslužných ciest s priamou obsluhou objektov priľahlej zástavby. Niektoré ulice sú zaslepené a sú bez obrátiska.

Sieť miestnych ciest hlavne v staršej zástavbe nie je vhodne usporiadaná a kategórie ciest väčšinou nie sú vyhovujúce. Sú na nej smerové oblúky s malými polomermi. Cesty sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 6,0m. Dopravná premávka je na všetkých cestách napriek nevhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Niektoré cesty majú značne poškodený kryt, alebo sú bez spevneného krytu. Obslužným miestnym cestám funkčnej triedy MO3 zodpovedajú kategórie ciest MO 6,0/40, 5,5/30, 4,5/30, 4,0/30, 3,5/30 a 3,0/30.

V riešení územného plánu obce sa navrhuje vo vhodných podmienkach prestavba miestnych ciest na kategórie MO 6,5/40, MO 6,0/40 a MOU 5,5/30. V lokalitách, kde sa uvažuje s novou výstavbou IBV sa navrhujú cesty kategórie **MO 7,5/40**. Na cestách ukončených slepo sa vybudujú obrátiská. Taktiež sa v návrhu uvažuje so spevnením štrkových ciest asfaltom.

Po trase ciest III. triedy, ktoré tvoria dopravnú kostru obce je prevádzkovaná prímestská autobusová linka.

Poľné a lesné cesty, účelové cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných a lesných ciest nadväzujúca na cesty III. triedy a miestne cesty. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy.

V trase modrej cyklotrasy (jestvujúca poľná cesta) sa navrhuje spevnená účelová cesta sprístupňujúca navrhovanú plochu ICHR v severnej časti katastra.

Statická doprava

V obci sa oficiálne verejné spevnené odstavné plochy nachádzajú pred polyfunkčným objektom Obecného úradu, pošty a kultúrneho domu a to z dvoch strán – z juhu (kapacita 7 miest) a z východu (kapacita 14 miest).

Spevnená verejná odstavná plocha sa ďalej nachádzaj pri evanjelickom kostole (odhadovaná kapacita 5 miest). Ďalšie verejné odstavné plochy sú nespevnené : pod rímsko-

katolíckym kostolom (odhadovaná kapacita je 5 miest) a pozdĺž futbalového ihriska popri ceste III/2338 (odhadovaná kapacita je 16 miest), ktoré však nie je spevnené.

Ostatné plochy využívané na odstavenie motorových vozidiel sú neorganizované, nachádzajú sa v rôznych častiach obce, zväčša v rozšírených častiach verejných plôch, resp. ciest obce.

Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach a na pozemkoch rodinných domov, prípadne pri bytových domoch.

UPN-O navrhuje ďalšie parkovacie plochy pri obchode COOP Jednota a pri cintoríne.

Dopravné zariadenia

Z dopravných zariadení sa v obci sa nenachádza žiadne. Čerpacie stanice pohonných hmôt (ČS PHM) prípadne iné dopravné zariadenia sa nachádzajú v mestách Liptovský Mikuláš a Liptovský Hrádok.

L.1..3. CESTNÁ HROMADNÁ DOPRAVA

Po trase ciest III. triedy, ktoré tvoria dopravnú kostru obce je prevádzkovaná prímestská autobusová linka.

Priamo v obci sú 3 zastávky autobusovej dopravy. Dve sa nachádzajú na ceste III/2338:

1. v centrálnej časti obce – L. Ondrej, rázcestie (oproti budove MŠ)
2. pod rímsko-katolíckym kostolom – L. Ondrej, Uličný

Jedna sa nachádza na ceste III/2339:

3. v centrálnej časti obce južne od polyfunkčného objektu

Štvrtá zastávka je v obci Jakubovany a zabezpečuje dostupnosť časti obce v lokalite „Za horu“.

Autobusové zastávky v obci sú riešené ako návestné. Poloha zastávok autobusovej premávky v intraviláne zodpovedá všade vzdialenosti pešej dostupnosti do 10 minút (cca 400m).

Hromadnú dopravu osôb autobusom zabezpečuje prepravná spoločnosť na 3 linkách miestnej hromadnej dopravy Liptovský Mikuláš – Kanská ZŠ cez Jakubovany, Liptovský Mikuláš – Kanská ZŠ a Liptovský Mikuláš – Jakubovany, Hrča.

Trasa diaľkovej prepravy osôb cez obec neprechádza. Diaľkovú autobusovú dopravu v súčasnosti zabezpečuje v Liptovskom Mikuláši jediná prepravná spoločnosť.

Navrhuje sa nová autobusová zastávka v lokalite Kopanice a Štandlovské.

L.1..4. NEMOTOROVÁ DOPRAVA V OBCI

Chodníky a priestranstvá pre chodcov

Chodníky pre chodcov v obci sú sčasti vybudované popri cestách III/2338 a III/2339. Inde chodci využívajú miestne cesty. Vzhľadom k šírkovému usporiadaniu miestnych ciest nie je predpoklad budovania klasických chodníkov oddelených od telesa ciest zvýšeným obrubníkom vo všetkých častiach obce. Je predpoklad, že pri budovaní a rekonštrukciách väčšiny miestnych ciest sa bude postupovať cestou skľudnenej dopravy.

V rámci riešenia UPN-O sa navrhuje dobudovať chodník pozdĺž cesty III/2338 v pokračovaní juhozápadným smerom oproti futbalovému štadiónu popred jestvujúce bytovky a navrhovanú plochu bývania HB1, ďalej už po obidvoch stranách cesty III/2338 popred navrhované plochy bývania IB4, na konci týchto plôch len po severnej strane cesty III. triedy cez most až k navrhovanej ploche bývania HB2. Ďalšie chodníky sú navrhnuté popri miestnej ceste v lokalite Nemové a pozdĺž navrhovaných miestnych ciest v novej zástavbe všade, kde to priestorové usporiadanie umožňuje.

Cyklodoprava

Cesty určené len pre cyklistickú dopravu priamo v obci vybudované nie sú. Obcou prechádzajú 3 cyklotrasy miestneho významu (modrá, zelená a žltá), ktoré vedú v trasách ciest III. triedy, popřípade miestnych a účelových cestách. Všetky sa napájajú na Podtatranskú cyklomagistrálu, ktorá má regionálny charakter.

L.1..5. INÁ DOPRAVA

Iný druh dopravy sa v obci ani jej blízkosti nenachádza.

L.1..6. PREPRÁVNÉ VZŤAHY A DOPRAVNÉ UZLY

Obec Liptovský Ondrej neleží na žiadnom dopravnom uzle.

Obec sa nachádza v blízkosti Liptovského Mikuláša, ktorý je hlavným dopravným uzlom Liptova, čo sa týka železničnej aj autobusovej dopravy.

Liptovským Mikulášom prechádza hlavný železničný ťah Slovenska na trase č. 180 a zabezpečuje hromadnú prepravu osôb na trasách východným smerom do Košíc a západným smerom do Žiliny resp. Bratislavy.

Autobusovú hromadnú prepravu osôb tu zabezpečuje v Liptovskom Mikuláši niekoľko prepravných spoločností, ktoré zabezpečujú buď miestnu a regionálnu prepravu osôb alebo diaľkovú prepravu osôb. Miestna preprava zabezpečuje prepojenie liptovských obcí a okresného mesta Liptovský Mikuláš, regionálna doprava zabezpečuje prepojenie v rámci regiónu Liptov, ale tiež smer Brezno, Poprad a Štrbské Pleso.

L.1..7. OCHRANNÉ PÁSMA DOPRAVNÝCH TRÁS

Ochranné pásmo cesty III-jej triedy je 20m kolmo od osi vozovky na obe strany mimo zastavané územie obce.

L.1..8. VPLYV DOPRAVY NA RIEŠENIE ÚPN-O

Ochranné pásmo cesty III-jej triedy je 20 m kolmo od osi vozovky mimo zastavané územie obce a má teda vplyv na riešenie mimo zastavaného územia obce.

Celkové dopravné riešenie záujmového územia bude vychádzať z predpokladu zabezpečenia ďalšieho rozvoja obce Liptovský Ondrej a eliminovania negatívnych dopravných javov v obci.

L.2. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

L.2..1. ODTOKOVÉ POMERY

Katastrálne územie obce Liptovský Ondrej prináleží do povodia vodného toku Trnovec č.h.p. 4-21-02-017, ktorý je pravostranným prítokom Váhu. Významnejšími vodnými tokmi v katastri sú tiež Konský potok a Brestovina. Podľa vyhlášky č. 211/2005 Z. z. je vodný tok Trnovec vodohospodársky významným vodným tokom. Pri vodohospodársky významnom vodnom toku je ochranné pásmo 10 m od brehovej čiary, pri ostatných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary, pri ochrannej hrádzi 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Pobrežné pozemky by mali zostať voľné, nezastavané, pre bezproblémový prístup pre výkon správy, zabezpečovacích prác počas povodne a pod. Správca toku je tiež oprávnený vstupovať v nevyhnutnom rozsahu na cudzie nehnuteľnosti. Správcom vodných tokov je Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Bratislava. Pre katastrálne územie nie je spracovaná povodňová mapa.

Vodné toky Trnovec, Brestovina a Konský potok sú v zastavanej časti systémovo upravené kamennou dlažbou a betónom, avšak nie v celej dĺžke. V nezastavanej časti sú vodné toky

neupravené alebo upravené len miestne. Na zabezpečenie komplexnej ochrany obce je potrebné pokračovať v zastavanej časti s úpravami tokov na bezpečnosť Q_{100R} , t.j. nad hladinu povodňového prietoku vyskytujúceho sa štatisticky raz za 100 rokov. Do doby vybudovania systémovej protipovodňovej ochrany je potrebné aby nové stavby mali riešenú protipovodňovú ochranu lokálne najmä osadením stavby, prípadne podlahy stavby nad hladinu Q_{100R} . Vodné toky v nezastavanej časti nevyžadujú systémovú úpravu. Z dôvodu zlepšenia biologickej priechodnosti sa na všetkých vodných tokoch navrhuje odstránenie alebo plné biologické spriechodnenie priečných prekážok v toku.

Hospodárenie s dažďovými vodami za účelom zadržiavania vody v krajine a znižovania povodňových prietokov je navrhnuté nasledovne: V extraviláne realizovať úpravu vodného režimu územia. Je to možné doceliť obrábaním poľnohospodársky využívaných plôch orbou po vrstevnici, hradením erózných rýh, zriaďovaním zelených vsakovacích pásov s drevinami, medzí, vsakovacích rýh, mokradí a podobne. V intraviláne podľa možností akumulovaním dažďových vôd v lokálnych nádržiach s využitím na polievanie rastlín a tiež lokálnym vsakovaním dažďových vôd do horninového podložia.

L.2..2. ZÁSBOVANIE PITNOU A ÚŽITKOVOU VODOU

Zásobovanie obce pitnou a úžitkovou vodou je zo skupinového vodovodu Pribylina z vodných zdrojov mimo katastrálneho územia obce Liptovský Ondrej. Využívané vodné zdroje pre hromadné zásobovanie s ochrannými pásmami sa v katastrálnom území Liptovský Ondrej nenachádzajú. Na akumuláciu vody pre obec Liptovský Ondrej a zároveň aj pre Jakubovany slúži zemný vodojem Liptovský Ondrej, ten sa však už nachádza v katastrálnom území Jamník.

VODOJEM LIPTOVSKÝ ONDREJ 2x 150 m³

Známa kóta VDJ = 733,30 mn.m.

So zmenou akumuláčnych priestorov a prívodu do nich sa v plánovacom období neuvažuje. Akumulačné priestory postačujú plánovanej potrebe.

VODOVODNÁ SIETĚ

V obci Liptovský Ondrej je vybudovaný verejný vodovod. Vodovodná sieť je vetvená s čiastočným zokruhovaním. Materiálové vyhotovenie jednotlivých častí siete zodpovedá dobe, kedy bola realizovaná: oceľ, liatina, PVC a PE. Priemery sú o dimenziách DN150,100,80. Na sieti sa nachádzajú požiarne hydranty.

Novonavrhované plochy pre zástavbu budú zásobované vodou novými zásobnými radmi PE DN100, ktoré sa umiestnia podľa možností na okraje novonavrhovaných ciest a chodníkov. Všade kde to bude technicky možné, bude snaha o zokruhovanie vodovodu. Dosah tlakového pásma vodojemu na bezproblémové zásobovanie je do výšky 710,00 mn.m. Pre nové plochy určené na zastavanie nad touto výškou sa budú musieť na vodovodnej sieti budovať lokálne tlakové stanice na zvyšovanie tlaku. Správcom verejného vodovodu je Liptovská vodárenská spoločnosť a.s.. Stavby mimo dosahu verejného vodovodu budú zásobované vodou z lokálnych vodných zdrojov.

Podľa Zákona č. 516/2021 Z. z., ktorým sa novelizuje Zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách: Mimo súvisle zastavaného územia obce alebo územia určeného na zastavanie (ďalej len „zastavané územie“) sa nové pásma ochrany potrubí vymedzujú zvislými plochami vedenými po oboch stranách vodovodného potrubia verejného vodovodu vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti

- a) 1,8 m pri verejnom vodovode do priemeru 500 mm vrátane,
- b) 3,0 m pri verejnom vodovode nad priemer 500 mm.

V zastavanom území vymedzí okresný úrad v rozhodnutí na návrh stavebníka pásmo ochrany, ak to vyplýva z podmienok územného rozhodnutia, najviac však vo vyššie uvedenej vzdialenosti. Pásmo ochrany potrubia, ktoré je umiestňované v cestnom telese sa nevymedzuje. Jestvujúce pásma ochrany potrubí zostávajú v platnosti.

POTREBA VODY PRE CIEĽOVÝ STAV

Kapacitné požiadavky napojenia na verejný vodovod:

Bytový fond	1 150 osôb
Základná vybavenosť	1 150 osôb
Rekreácia	130 lôžok

Priemerná denná potreba:

Bytový fond	1 150 osôb	á	135 l/os.d	155 250 l/d
Základná vybavenosť	1 150 osôb	á	25 l/os.d	28 750 l/d
<u>Rekreácia</u>	<u>130 lôžok</u>	<u>á</u>	<u>135 l/os.d</u>	<u>17 550 l/d</u>

Priemerná denná potreba spolu: 201 550 l/d

Priemerná denná potreba: $Q_d = 2,33 \text{ l/s}$ Maximálna denná potreba: $Q_{dmax} = k_d \cdot Q_d = 2,0 \cdot 2,33 = 4,66 \text{ l/s}$ Maximálna hodinová potreba: $Q_{hmax} = k_h \cdot Q_{dmax} = 1,8 \cdot 4,66 = 8,39 \text{ l/s}$ Potreba akumulčných priestorov: $0,6 \cdot Q_{dmax} = 0,60 \cdot 403,10 = 242 \text{ m}^3$ **L.2..3. ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD**

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd z obce je centrálné v spoločnej čistiarni odpadových vôd Liptovský Ondrej (ďalej len ČOV), na ktorú sú napojené obce Liptovský Ondrej, Jakubovany a plánuje sa aj s napojením obce Kónská. Stavebná časť ČOV je komplet ukončená. Technologická časť je pre terajší stav a očakávané zvýšenie množstva odpadových vôd ukončená. Pre cieľový stav však treba uvažovať s dostavbou technologickej časti bez potreby zväčšovanie plochy areálu. V ďalekom výhľade prichádza do úvahy asanácia ČOV a prepojenie splaškovej kanalizácie cez Beňadikovu na centrálnu ČOV Liptovský Mikuláš.

Vyčistené odpadové vody sú odvádzané do recipientu Trnovec. Verejná kanalizácia je delená na čistenie splaškových vôd. Verejné splaškové stoky sú gravitačné z PVC DN300 mm. Novonavrhované plochy pre zástavbu budú odkanalizované novými kanalizačnými stokami PVC DN300.

Pre nové plochy určené na zastavanie mimo dosahu gravitačného napojenie na jestvujúcu kanalizačnú sieť, sa budú musieť na kanalizačnej sieti budovať čerpacie stanice na tlakovú dopravu splaškových odpadových vôd. Správcom verejnej kanalizácie a ČOV je Liptovská vodárenská spoločnosť a.s.. Stavby, ktoré nebudú mať možnosť napojenia na verejnú kanalizáciu budú likvidovať splaškové odpadové vody v žumpách a malých ČOV.

Podľa Zákona č. 516/2021 Z. z., ktorým sa novelizuje Zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách: Mimo súvisle zastavaného územia obce alebo územia určeného na zastavanie (ďalej len „zastavané územie“) sa nové pásma ochrany potrubí vymedzujú zvislými plochami vedenými po oboch stranách vodovodného potrubia verejného vodovodu vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti

- 1,8 m pri verejnom vodovode do priemeru 500 mm vrátane,
- 3,0 m pri verejnom vodovode nad priemer 500 mm.

V zastavanom území vymedzí okresný úrad v rozhodnutí na návrh stavebníka pásmo ochrany, ak to vyplýva z podmienok územného rozhodnutia, najviac však vo vyššie uvedenej vzdialenosti. Pásmo ochrany potrubia, ktoré je umiestňované v cestnom telese sa nevymedzuje. Jestvujúce pásma ochrany potrubí zostávajú v platnosti.

Jestvujúca ČOV je mechanicko-biologická s otvorenými nádržami. V Zákone č. 516/2021 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách sa stanovujú najmenšie vzdialenosti areálu čistiarnie odpadových vôd od hranice obytného územia v závislosti od spôsobu čistenia nasledovne:

25 m s uzavretou technológiou s čistením odvádzaného vzduchu

50 m s uzavretou technológiou bez čistenia vzduchu

25 m s mechanicko-biologickým čistením bez kalového hospodárstva s úplne zakrytými

objektami alebo zakrytým kalovým hospodárstvom s čistením vzduchu

100 m s mechanicko-biologickým čistením s pneumatickou aeráciou s kalovým hospodárstvom.

Keďže jestvujúca ČOV má otvorené nádrže s pneumatickou aeráciou, pre ktoré je v zmysle vyššie uvedeného zákona ochranné pásmo minimálne 100 m, pri umiestnení plánovanej zástavby vo vzdialenosti 50 m od ČOV ako sa uvažuje, bude potrebné zabezpečiť prekrytím uzavrieť technológiu ČOV, prípadne požiadať o výnimku zo zákona.

ŠTATISTICKÉ PARAMETRE ZA POSLEDNÉ OBDOBIE

Ekvivalentní obyvatelia naprojektovaný stav:	1 340
Ekvivalentní obyvatelia skutoční:	397 (podľa zaťaženia)
	665 (napojení – len LO)
Minimálny prítok v roku súčasnosť:	1,7 l/s
Maximálny prítok v roku súčasnosť:	2,5 l/s
Priemerný prítok v roku súčasnosť:	2,1 l/s

Množstvo splaškových odpadových vôd pre cieľový stav je približne totožné s vyššie uvedenou potrebou vody pre cieľový stav.

L.3. ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU

Zájmové územie obce je zásobované elektrickou energiou 22kV vonkajším vedením č. 266 z transformovne 110/22 kV Závažná Poruba.

Odberatelia el. energie sú zásobovaní z distribučných transformátorových staníc (TS) 22/0,4 kV. V katastri obce je celkom 7 TS.

L.3..1. SPOLOČNÉ ELEKTROTECHNICKÉ ÚDAJE

<u>Rozvodná sústava</u>	NN	: 3 PEN ~ 50 Hz, 230/400 V / TN-C
	VN	: 3 ~ 50 Hz, 22 kV / IT

Ochrana pred NDN :

Ochrana pred úrazom elektr. prúdom v normálnej prevádzke a pri poruche bude podľa STN 33-2000-4-41.

Prostredie :

Podľa STN 33 2000-5-51:2010-05: AB7,AC1, AD1, AE1, AF1, AG2, AH2, AK1, AL1, AM1, AN1, AP1, AQ2, AR1, BA4, BC3, BD1, BE1, CA1, CB1

Stupeň dôležitosti dodávky el. energie : č.3 v zmysle STN 34 1610.

Dodávku el. energie nie je potrebné zaisťovať zvláštnymi opatreniami a môžu byť pripojené na jediný zdroj (prívod).

L.3..2. VN SÚSTAVA

Distribučné vedenia 22 kV sú realizované vzdušným a zemným vedením. Jednotlivé trafostanice sú pri súčasnej potrebe elektrickej energie na úrovni distribučných transformátorových staníc na dostatočnej kapacite a ďalší prírastok ich zaťaženia je možný z kapacitného i prevádzkového hľadiska.

L.3..3. NN SÚSTAVA

Je prevedená vzdušnými vedeniami NN na betónových podperných stĺpoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia. Niektoré NN sekundárne vývody zo stožiarových trafostaníc do

centier spotreby sú vyvedené prostredníctvom zemných káblov alebo závesných káblov po stožiaroch NN sekundárnej vzdušnej siete.

Počet rodinných domov a bytových jednotiek je v súčasnosti – 234 (údaj SODB 2021).

L.3..4. ENERGETICKÁ BILANCIA

V novej zástavbe bude pre vykurovanie a na prípravu TÚV podľa požiadaviek investora možné využiť elektrickú energiu, alebo pevné palivo. Pre výpočet nárastu odberu el. energie je počítané s inštalovaným výkonom 20 kW na rodinný dom a 5 kW na byt.

Lokalita	Počet	Pi {kW}
1. Rodinné domy	115 RD	2300
2. Bytové domy	46 bytov	230
3. Rekreácia CR	50 lôžok	100
Spolu		2630

Výpočtové zaťaženie $P_v = P_i \times b = 2630 \times 0,4 = 1052 \text{ kW}$

Pri predpokladanom ročnom využití maxima 1600 hodín, bude ročná spotreba elektrickej energie 1 683,2 MWh.

Spotreba elektrickej energie súvisiaca s priamo-výhrevným elektrickým kúrením bude ustupovať a nahradí ju spotreba elektrickej energie určená na výrobu tepla/chladu pomocou tepelných čerpadiel a nabíjania elektromobilov. Inštalovaný výkon existujúcich odberných miest návrh UPN-O Liptovský Ondrej nemení, ale je stanovený vyšší koeficient pre využitie inštalovaného výkonu.

Ťažko teraz odhadnúť aký výrazný bude nástup elektromobility, tepelných čerpadiel, obnoviteľných zdrojov a batérií. V prípade vyšších energetických nárokov by sa to malo dať zabezpečiť úpravou existujúcich TS a distribučných rozvodov. V prípade záujmu je možné inštalovaný výkon navýšiť o 10 až 20 %.

Napojenie ICHR na elektrickú energiu je uvažované z lokálnych fotovoltaických zdrojov umiestnených na strechách objektov s ukladaním elektrickej energie do batérií, príp. iných alternatívnych zdrojov. Toto riešenie zabezpečí napájanie spotrebičov s malým výkonom od jari až do jesene.

L.3..5. ZDROJE EL. ENERGIE A VN VEDENIE

Navrhované zástavba časti obce L. Ondrej bude napojená na el. energiu z existujúcej 22 kV linky č. 266 prechádzajúcej územím obce L. Ondrej.

Pre navrhovaný stav zástavby je potrebné vybudovať 2 ks nových trafostaníc s predĺžením 22 kV rozvodov. Požadovaný výkon trafostaníc je konštrukčne do 630 kVA.

L.3..6. SEKUNDÁRNA NN SIEŤ

Objekty budú na el. energiu pripájané zo sekundárnej káblovej NN siete. Tie budú umiestnené v chodníkoch a zelených pásoch jednotlivých ulíc, v súbehu s ďalšími inžinierskymi sieťami. Dĺžka výbežkov NN vedenia bude od zdroja max.350 m. Dodržať manipulačný priestor od podperných bodov 1m. Elektromerové rozvádzače pre jednotlivé odberné miesta umiestniť na verejne prístupných miestach. Káblové rozvody budú prevádzkované lúčovite, v prípade potreby bude možné káblové rozvody a trafostaníc navzájom poprepájať. Nové NN káblové rozvody budú tiež prepojené na existujúce rozvody.

L.3..7. VONKAJŠIE OSVETLENIE

V celej obci je vedenie verejného osvetlenia vedené po spoločných podperných betónových stĺpoch s vedením NN.

Nové miestne cesty budú osvetľované stožiarový svietidlami, ktoré budú osadené energeticky úspornými LED svietidlami s prevažne teplou zložkou svetelného spektra. Rozvody budú v trase káblových NN rozvodov.

L.3..8. OCHRANNÉ PÁSMA

Vonkajšie vedenie (od krajného vodiča na každú stranu) :

– 110kV - 220kV	20m
– 220kV - 400kV	25m
– 60kV - 110kV	15m
– 6kV - 22kV	10m
– káblové vedenie	1m
– závesný kábel 22kV DISTRI	2m

L.4. ZÁSOBOVANIE ZEMNÝM PLYNOM

L.4..1. STAV ODBERATEĽOV ZEMNÉHO PLYNU

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na technologické účely.

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (dopravcu) ZP.

Kategorizácia odberateľov ZP

V obci sa môžu nachádzať štyri kategórie odberateľov zemného plynu (ZP):

- Prvou kategóriou odberateľov (ročný odber ZP do 6,5 tis.m³) je kategória domácnosti (D).
- Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m³) je kategória maloodberatelia (M).
- Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 60 tis.m³) je kategória stredoodberateľov (S).
- Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V).

Stav odberateľov nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých kategórií k 07/2024 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

stav odberateľov ZP k 07/2024:

<i>kategória odberateľa</i>	<i>počet</i>
domácnosť (D)	136
maloodberateľ (M)	3
stredoodberateľ (S)	-
veľkoodberateľ (V)	-

L.4..2. STAV PLYNÁRENSKÝCH ZARIADENÍ

Obec Liptovský Ondrej je plynofikovaná.

Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v plynofikovaných častiach obce je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v súčasnosti prevádzkuje fa SPP – distribúcia, a.s. (distribútor / dopravca ZP).

a) Opis plynárenských zariadení

Juhom územia obce Liptovský Ondrej je trasovaný VTL plynovod (PL) Liptovská Anna – Važecké lúky PN63 DN500.

Primárnymi zdrojmi ZP obce Liptovský Ondrej sú:

- VTL prípojka (PR) Liptovský Ondrej PN63 DN100
- VTL regulačná stanica (RS) 500 Liptovský Ondrej.

Tieto PZ sa ale nachádzajú v území obce Jamník.

Sekundárnym zdrojom ZP v obci Liptovský Ondrej je spoločná tzv. miestna sieť (MS) obcí Jamník, Liptovský Ondrej a Jakubovany. MS obcí Jamník, Liptovský Ondrej a Jakubovany tvoria jednu spoločnú rozvodňu ZP s názvom Rozvodňa Liptovský Ondrej o prevádzkovom tlaku STL1 do 100 kPa. MS obce Liptovský Ondrej pozostáva z úsekov plynovodov a prípojok z PE a ocele. MS zabezpečuje v obci plošnú distribúciu a dodávku ZP.

VTL RS 500 Liptovský Ondrej s MS Liptovský Ondrej prepája prepojavací STL1 plynovod D110 RS Liptovský Ondrej - obec Liptovský Ondrej.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný plynovodnými prípojkami. Doreguláciu ZP a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

b) Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce Liptovský Ondrej podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

distribučné diaľkové VTL PL a PR:

názov	konštrukčný tlak	prevádzkový tlak	dimenzia
PL Liptovská Anna – Važecké lúky	PN63	do 6,3 MPa	DN500
PR Liptovský Ondrej			DN100

distribučné prepojavacie PL:

názov	prevádzkový tlak	dimenzia	materiál
PL RS Liptovský Ondrej – obec Liptovský Ondrej	do 100 kPa	D110	PE

distribučné zariadenia katódovej ochrany (KAO):

názov	Stanica KAO	anódové uzemnenie
KAO Liptovský Ondrej	Liptovský Ondrej	koľajnicové

Poznámka: V území obce Liptovský Ondrej sa nachádza len anódové uzemnenie KAO. SKAO sa nachádza v území obce Jamník.

distribučné STL plynovodné MS:

názov	konštrukčný tlak	prevádzkový tlak	materiál
MS Liptovský Ondrej	PN4	do 100 kPa	oceľ / PE

L.4..3. RIEŠENIE PLYNOFIKÁCIE

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení jestvujúcich STL PZ o nové STL PZ v súlade s Návrhom riešenia ÚPN-O.

Navrhované STL plynovodné úseky v intraviláne obce budú ZP zásobované z jestvujúcej MS Liptovský Ondrej o prevádzkovom tlaku STL1 do 100 kPa. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP o tlakovej úrovni STL, na aký sú v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo:

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ,

- minimálne križovanie ciest,
- plošné pokrytie zastavaného územia,
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie,
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby,
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou - 16 °C. Z tohto dôvodu pre kategóriu domácnosti (D) – individuálna bytová výstavba (DIBV) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 1,5 m³/h.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi prevádzkovateľa plynovodnej DS t.j., v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre:

- drsnosť PE potrubia 0,05 mm,
- hustota ZP 0,74 kg/m³,
- teplota ZP 15 °C.

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlaky do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi.

a) Rozsah navrhovaných PZ

miestne STL1 plynovody:

lokality	dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
Liptovský Ondrej	D50	945	HDPE MRS10 SDR11
	D63	2345	
	D90	615	HDPE MRS10 SDR17,6

Dĺžky úsekov plynovodnej DS boli zaokrúhľované na celých 5 metrov.

b) Nárast odberu ZP

ZP na bývanie - návrh:

počet BJ IBV	počet BJ HBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
75 (zo 115)	46	158,5	138,9

predpoklad plynofikovosti IBV cca 60%

ZP na občiansku vybavenosť a CR:

m ³ /h	tis.m ³ /r
25,0	45,0

odborný odhad

L.4.4. OCHRANNÉ A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA

Ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- VTL PL PN63 DN500 8 m od osi
- VTL PR PN63 DN100 4 m od osi
- STL PL a PR v extraviláne 4 m od osi

- VTL RS 8 m od pôdorysu
- STL PL a PR v intraviláne 1 m od osi
- KAO anódové uzemnenie 8 m od zariadenia

Bezpečnostné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- VTL PL PN63 DN500 150 m od osi
- VTL PL PN63 DN100 50 m od osi
- VTL RS 50 m od pôdorysu
- STL PL a PR v extraviláne 10 m od osi
- STL PL a PR v intraviláne 2 m od zariadenia
- KAO anódové uzemnenie 40 m od zariadenia

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

L.5. SLABOPRÚDOVÉ ROZVODY

L.5..1. DIAĽKOVÉ KÁBLE

Cez obec prechádza trasa diaľkového dvojitého optického kábla (DOK) spoločnosti Telekom v úseku Liptovský Hrádok – Brezno. DOK ide severne popri Váhu a v mieste východne od evanjelického kostola prechádza na južný breh Váhu a ďalej popri kostole až k domu č. 341, kde je umiestnená digitálna telefónna ústredňa (DTÚ). Odtiaľ pokračuje smerom k hospodárskemu dvoru PD, popri ňom ďalej popod horu smerom na východ popri miestnej ceste až k št. ceste I/72 a popri nej až do DTÚ Malužiná.

L.5..2. TELEFÓNNE VEDENIE

V súčasnosti v záujmovom území spravuje a prevádzkuje podzemné a nadzemné telekomunikačné vedenia a technologické zariadenia, ako súčasť verejnej elektronickej komunikačnej siete (ďalej len VEKS) Slovak Telekom, a.s.

Telekomunikačný uzol (digitálna ústredňa) je umiestnený v budove pošty mesta Liptovský Hrádok. Miestna telekomunikačná sieť (MTS) L. Porúbka „Za Váhom“ aj pri Kráľovej Lehote je pripojená na digitálnu ústredňu v L. Hrádku. Do Kráľovej Lehoty vedie kábel MTS popri železnici z južnej strany. MTS Liptovská Porúbka je pripojená na DTÚ v L. Porúbke pri dome č.341. MTS pri Malužinej je pripojená na DTÚ v Malužinej.

L.5..3. MIESTNY ROZHLAS

Je vyhotovený reproduktormi osadenými na podperných bodoch NN vedení. Rozvod je vedený vzdušným vedením.

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu.

L.5..4. MOBILNÉ RÁDIOTELEFÓNNE SIETE

V katastri obce je v severovýchodnej časti pri Kráľovej Lehote umiestnený mobilný vysielateľ ORANGE. Ostatné mobilné vysielateľe telekomunikačných operátorov sú umiestnené mimo katastra obce, odkiaľ pokrývajú aj územie obce Liptovská Porúbka.

Obec je pokrytá signálom mobilných telefónnych operátorov - signálom spoločnosti Telekom, spoločnosti Orange a O2. Telekom pokrýva všetky časti obce signálom siete 4G/LTE (100Mbit/s), Orange pokrýva všetky časti obce signálom siete 4G/LTE (73Mbit/s) a O2 pokrýva zastavanú časť obce signálom 4G/LTE (73Mbit/s), miestne časti Kráľova Lehota a Malužiná pokrýva signálom 3G (do 14,4 Mbit/s).

L.5..5. OCHRANNÉ PÁSMA

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie,
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

M) KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

M.1. ZÁSADY FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA VO VZŤAHU K EKOLOGICKEJ ÚNOSNOSTI

Územie obce Liptovský Ondrej je vzhľadom na veľkosť katastra s počtom obyvateľov 627 (údaj z r. 2021 - SOBD) vysoko nadpriemerne zaľudnené územie – zaľudnenosť dosahuje 134 obyvateľa/km². Celé Slovensko má zaľudnenosť 111 obyvateľov/km², pričom Slovensko sa považuje za priemerne zaľudnenú krajinu.

Územie obce má predovšetkým poľnohospodárske využitie - až 73,4% výmery celého katastrálneho územia tvoria poľnohospodárske pozemky. Táto bilancia predurčuje obec na predovšetkým poľnohospodársku funkciu. Plochy lesov tvoria len 3,8% výmery katastra. Funkcie lesného hospodárstva a poľnohospodárstva dopĺňajú funkciu bývania. Zastavané plochy a nádvorcia zaberajú 6,8% výmery katastra.

Koeficient ekologickej kvality územia sa pohybuje na strednej úrovni 0,41-0,6 (MIKLÓS L., 2002: *Ekologická kvalita katastrálnych území podľa štruktúry využitia, Atlas krajiny SR*). Liptovský Ondrej patrí medzi katastre, kde podiel ekologickej kvality plochy na obyvateľa v katastri je menej než 5000 m² na obyvateľa, čo patrí medzi najnižší podiel v rámci SR (MIKLÓS L., 2002: *Podiel ekologickej kvality plochy katastrálneho územia na obyvateľa, Atlas krajiny SR*). Liptovský Ondrej patrí medzi katastre, kde podiel zastavanej plochy na obyvateľa v katastri je 200 - 400 m² na obyvateľa, čo predstavuje dosť veľký tlak na okolitú krajinu (MIKLÓS L., 2002: *Podiel zastavanej plochy katastrálneho územia na obyvateľa, Atlas krajiny SR*).

Nie všetky aktivity vplyvajúce na životné prostredie je možné v súčasnosti obmedziť. Pre zachovanie ekologickej únosnosti územia sú navrhnuté zásady, ktoré zabezpečia nerozširovanie negatívnych aktivít v území, resp. zabezpečia obci rozvoj, ktorý minimalizuje dopad na životné prostredie.

Medzi hlavné zásady v UPN-O Liptovský Ondrej patrí :

- nezasahovanie navrhovaných rozvojových plôch do regionálneho Biocentra Brestovina
- návrh rozvojových plôch bývania len v nadväznosti na jej zastavané územie

M.2. NÁVRH OPATRENÍ NA ELIMINÁCIU ALEBO OBMEDZENIE STRESOVÝCH PRVKOV V KRAJINE

Niektoré stresové prvky v krajine nie je možné eliminovať ani obmedziť – jedná sa najmä o vedenia vysokého napätia, ktoré ovplyvňujú vzhľad krajiny, ďalej sú to dopravné zariadenia (cesty, železnice), ktoré vizuálne krajinu ovplyvňujú menej, majú však negatívny dopad na biokoridory. Tieto je možné vizuálne sanovať líniovou zeleňou. Rovnakým spôsobom je možné ovplyvniť exponované negatívne časti zastavaného územia obce, ako sú výrobné areály a hospodárske dvory poľnohospodárskeho subjektu.

Zásady využívania územia v návrhu smerujú do zachovania a rozvoja štruktúry krajiny, čo po realizácii opatrení by malo znamenať zlepšenie stavu životného prostredia v obci.

M.3. ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Z hľadiska hodnotenia stavu životného prostredia jednotlivých okresov na základe zaťaženia územia stresovými faktormi (*IZAKOVIČOVÁ Z., MYOZEOVÁ M., 2002: Zaťaženie územia vybranými stresovými faktormi podľa okresov, Atlas krajiny SR*) je územie katastra Liptovský Ondrej ako súčasť okresu Liptovský Mikuláš zaradené medzi územia zaťažené prírodnými stresovými faktormi ako sú silné znečistenie ovzdušia, poškodenie lesnej vegetácie, kontaminácia pôdy, svahové procesy.

Z pohľadu ohrozenia zmenou klímy katastru patrí nízky stupeň ohrozenia extrémnym suchom a extrémnymi horúčavami, ale vysokým stupňom ohrozenia extrémnymi zrážkami („*Vedúci! Horia obce!*“, sprac. *Inštitút environmentálnej politiky, apríl 2023*).

Kataster obce Liptovský Ondrej je z hľadiska kvality životného prostredia v podstate nenarušený. Najviac môže byť ohrozovaný znečisteným ovzduším. Za zdroj znečistenia ovzdušia je možné považovať okrem vzdialených zdrojov aj zdroje vykurovania pevným palivom v obci. Vzhľadom na prúdenie vzduchu znečisťovanie ovzdušia nie je významné.

M.3..1. OVZDUŠIE

Stav a hlavne znečistenie ovzdušia je dominantne ovplyvňované veľkými a strednými lokálnymi a regionálnymi zdrojmi emisií, ako aj zahraničnými transmisiami.

V obci nie je evidovaný zdroj znečistenia ovzdušia ako pravdepodobná environmentálna záťaž.

Najbližšie stredné a veľké zdroje znečisťovania sa nachádzajú v okolitých obciach (mesto L. Hrádok, Liptovský Mikuláš). Ovzdušie v obci je znečisťované v malej miere plynnými exhalátmi z menších zdrojov znečistenia ako sú domáce vykurovacie telesá na tuhé palivo, prípadne tekuté formy palív.

Na znečistení ovzdušia sa podieľa aj líniový zdroj znečistenia ovzdušia –automobilová doprava.

V súčasnosti je obec takmer celá plynofikovaná.

Návrh :

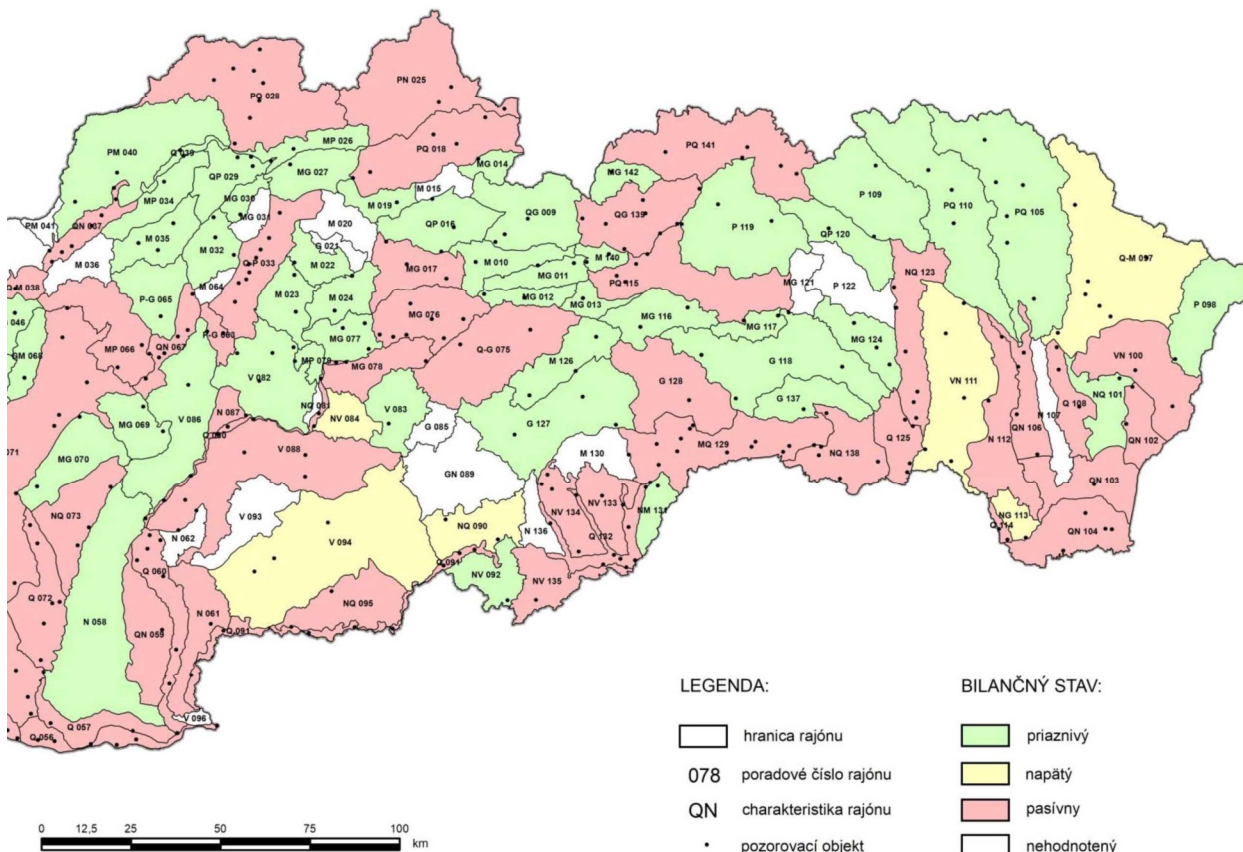
- plynofikovať obec aj v ďalších jej častiach a v navrhovaných lokalitách v zmysle návrhu
- využívať alternatívne zdroje energie

M.3..2. VODA

Slovenský hydrometeorologický ústav v rámci svojho čiastkového monitorovacieho systému vody nemá zriadené v katastrálnom území Liptovský Ondrej žiadny pozorovací objekt kvality alebo kvantity povrchových a podzemných vôd.

Čo sa týka podzemných vôd je možné vychádzať z publikácií : Vodohospodárskej bilancie kvality podzemnej vody za rok 2021 a Vodohospodárskej bilancie množstva podzemnej vody za rok 2021 (obe zdroje : SHMÚ 2022). Výňatky sa týkajú záujmového územia obce Liptovský Ondrej.

- Kvalita podzemnej vody za v záujmovom území obce Liptovský Ondrej - r. 2021 :

BILANČNÝ STAV KVALITY PODZEMNÝCH VÔD NA SLOVENSKU V ROKU 2021

- Kvantita podzemnej vody za v záujmovom území obce Liptovský Ondrej - r. 2021 :

VH 10 - čiastkový rajón V časti Liptovskej kotliny :

Bilančné tabuľky VHB množstva podzemnej vody za rok 2021

Bilančný profil: 0460 Váh - Liptovský Mikuláš nad
 Využitelné množstvá podzemných vôd: 12,42 l.s⁻¹ (0-1,42-0-0/0-0-11-0)
 Odber: 0,00 l.s⁻¹
 Bilančný stav: dobrý

Názov lokality	Okres	Využitelné množstvá			Zhodnotenie využívania			Poznámka
		Kat.	Množstvo (l.s ⁻¹)	Kvalita	Odber (l.s ⁻¹)	Využit.	Bilančný stav	
20. Podbanské - Kamenistý potok, prm.	LM	III.	3,00	O	0,00	V3	dobrý	
21. Korská-Veterná Poruba, prm.Úboč 1-4	LM	B	1,42	O	0,00	V1	dobrý	
rozptýlené lokálne zdroje	LM	III.	6,00	O	0,00	V3		
	PP	III.	2,00	O	0,00	V3		

Poznámky :

4. Stípec - využitelné množstvá : obsahuje kvantitatívne údaje o využitelných množstvách podzemných vôd v l.s⁻¹ v rámci príslušnej lokality : **1,42 l.s⁻¹**

5. Stípec - využitelné množstvá - kvalita : **O - kvalita nehodnotená,**

7. Stípec - využitelnosť : obsahuje charakteristiku využiteľnosti vodohospodárskych lokalít : **V1 - lokalita** (zdroj) vodohospodársky nevyužitá alebo len čiastočne využitá s dobre zdokumentovanými využitelnými zdrojmi podzemných vôd na základe hydrogeologických prieskumov, s kvalitou vyhovujúcou STN pre pitnú vodu, prístupnými z hľadiska využívania aj možnosti ochrany;

8. Stípec - bilančný stav : Stanovenie bilančného stavu je nosným prvkom hodnotenia vo všetkých častiach hodnoteného územia - rajóne, čiastkovom rajóne, subrajóne, bilančnom profile a lokalite : **Bs - dobrý** - 3,33 < Bs

Vodné toky, vodné plochy a podzemné vody sú sčasti znečisťované nielen poľnohospodárstvom ale aj splaškami z domácností tam, kde doposiaľ nie je vybudovaná kanalizácia, čo ale nie je prípad obce Liptovský Ondrej, ktorá má vybudovanú kanalizáciu takmer v celej obci.. Splaškové vody sú odvedené smerom na juhozápad do čističky odpadových vôd (ČOV) na juhozápadnom konci zastavaného územia obce.

Návrh :

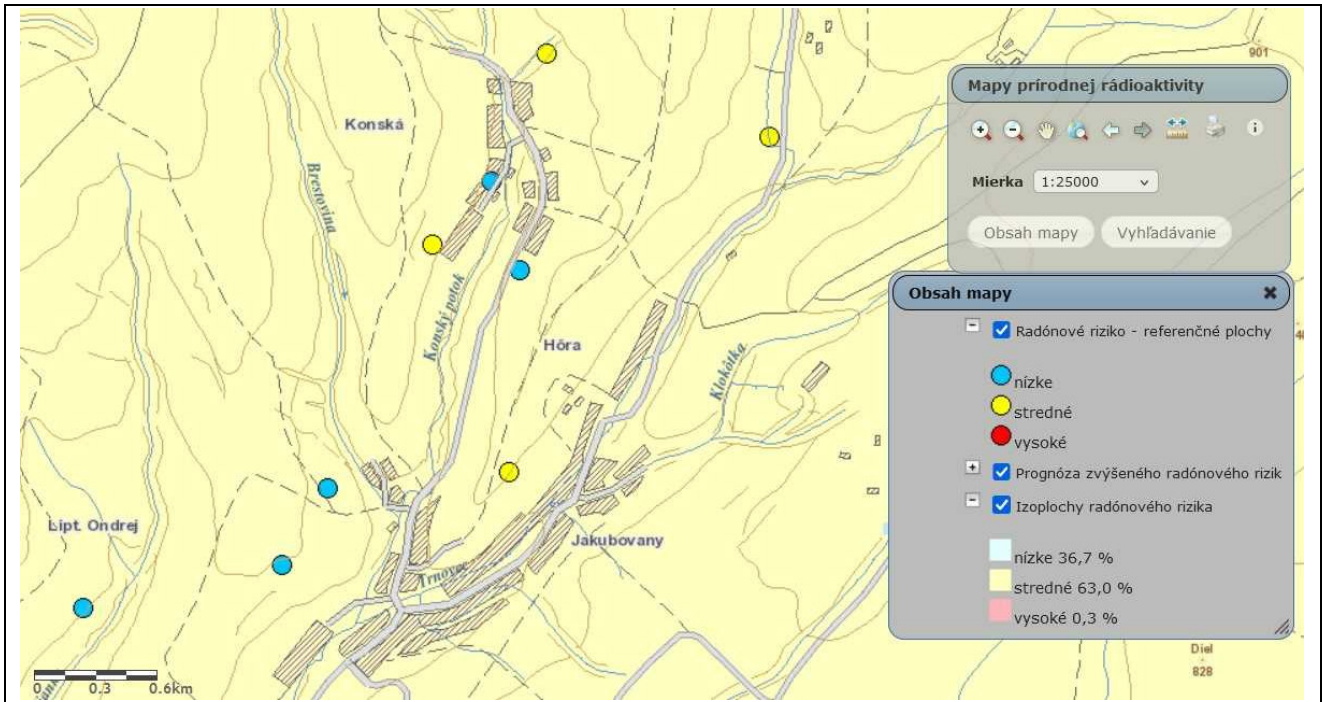
- navrhnuť kanalizačnú sieť v navrhovaných lokalitách a napojiť ju na verejnú kanalizačnú sieť.

M.3..3. PÔDA

Z hľadiska indexu poľnohospodárskeho potenciálu patrí riešené územie k územiám s najvyšším potenciálom v rámci Slovenska, s najväčším zastúpením poľnohospodárskej pôdy - nad 80% (*Spíšiak P., 2002: Priestorová diferenciacia poľnohospodárskej pôdy. Atlas krajiny SR*).

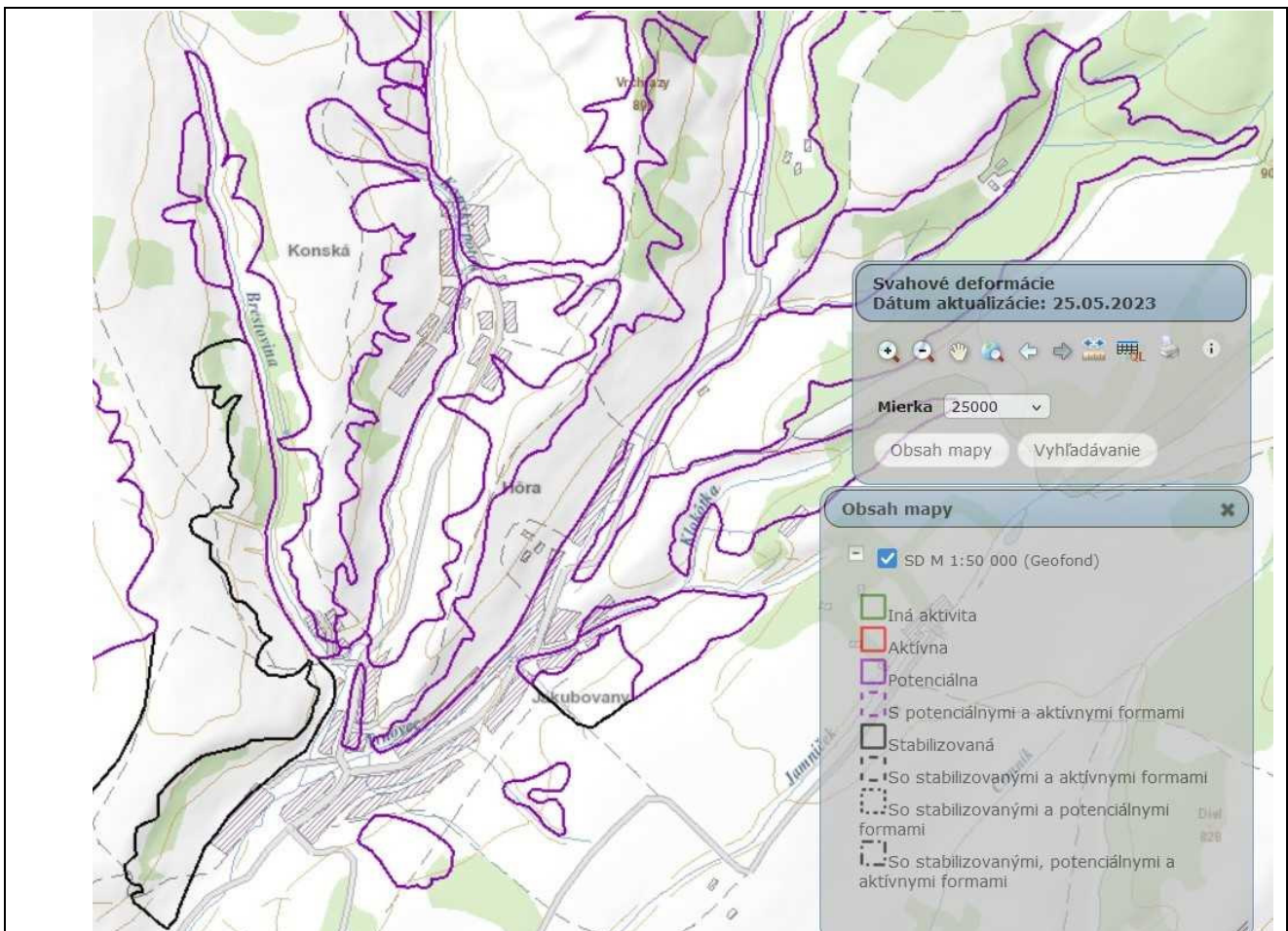
Z hľadiska kontaminácie pôdy má územie relatívne čisté pôdy až nekontaminované pôdy, resp. mierne kontaminované pôdy, kde geogénne podmienený obsah niektorých rizikových prvkov (Ba, Cr, Mo, Ni, V) dosahuje limitné hodnoty A (*Čurlík J., Šefčík P., 2002: Kontaminácia pôdy. Atlas krajiny SR*). Odolnosť pôd proti kompácii je slabá, proti intoxikácii kyslou skupinou rizikových kovov je slabá, proti intoxikácii alkalickou skupinou rizikových kovov je silná (*Bedrna Z., 2002 : odolnosť pôd proti kompácii a intoxikácii, Atlas krajiny SR*). V katastri sú pôdy (s nižšou pufrácnou schopnosťou) stredne náchylné na acidifikáciu (*Čurlík J., 2002 : Náchylnosť pôd na acidifikáciu, Atlas krajiny SR*). V území sa nenachádzajú pôdy kontaminované priemyselnou, alebo poľnohospodárskou činnosťou, okrem bezprostredného okolia poľných hnojísk, ktoré sú však umiestňované na vyvýšených miestach, aby mohli roztoky vsiaknuť do pôdy a nedostávali sa priamo do vodných tokov.

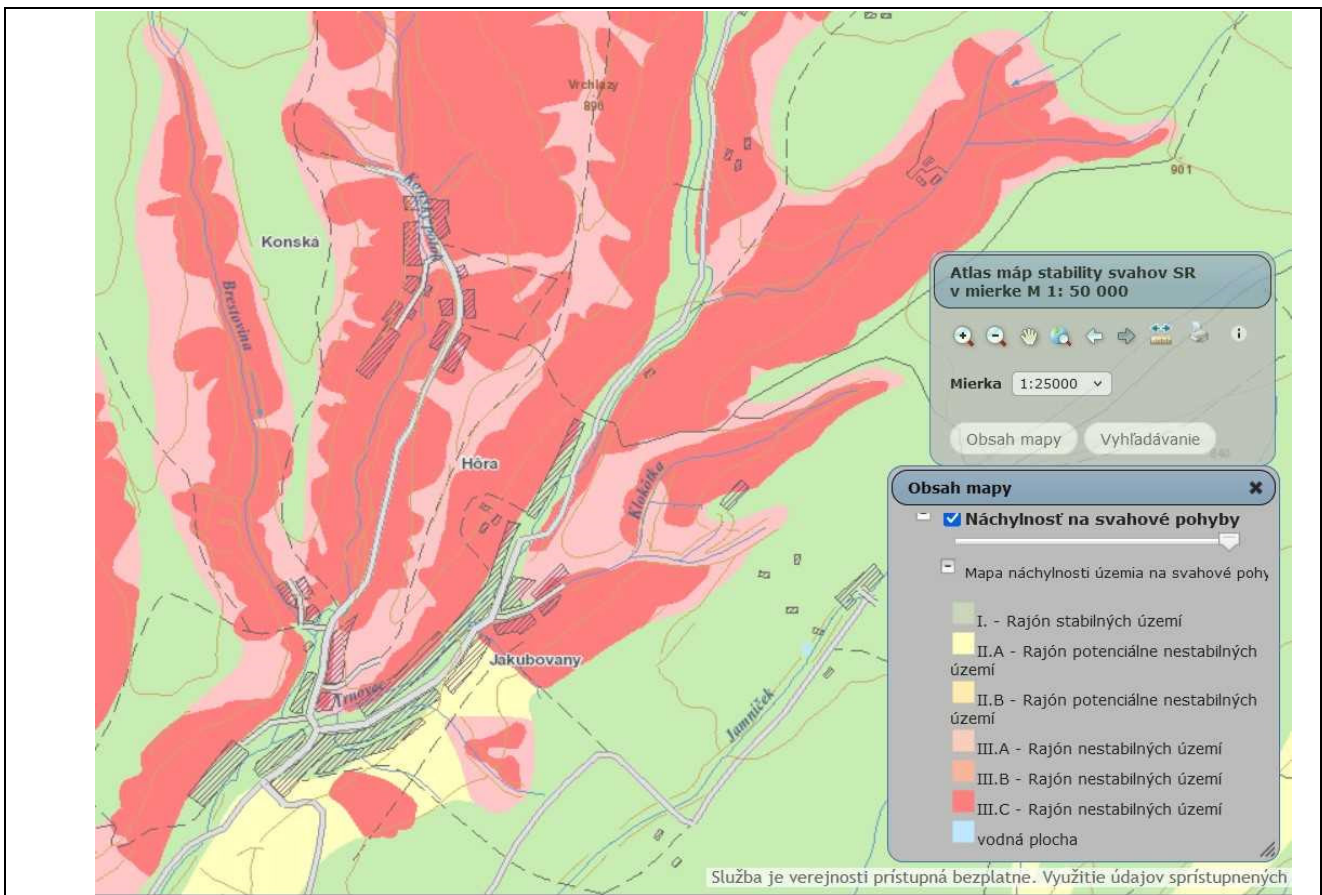
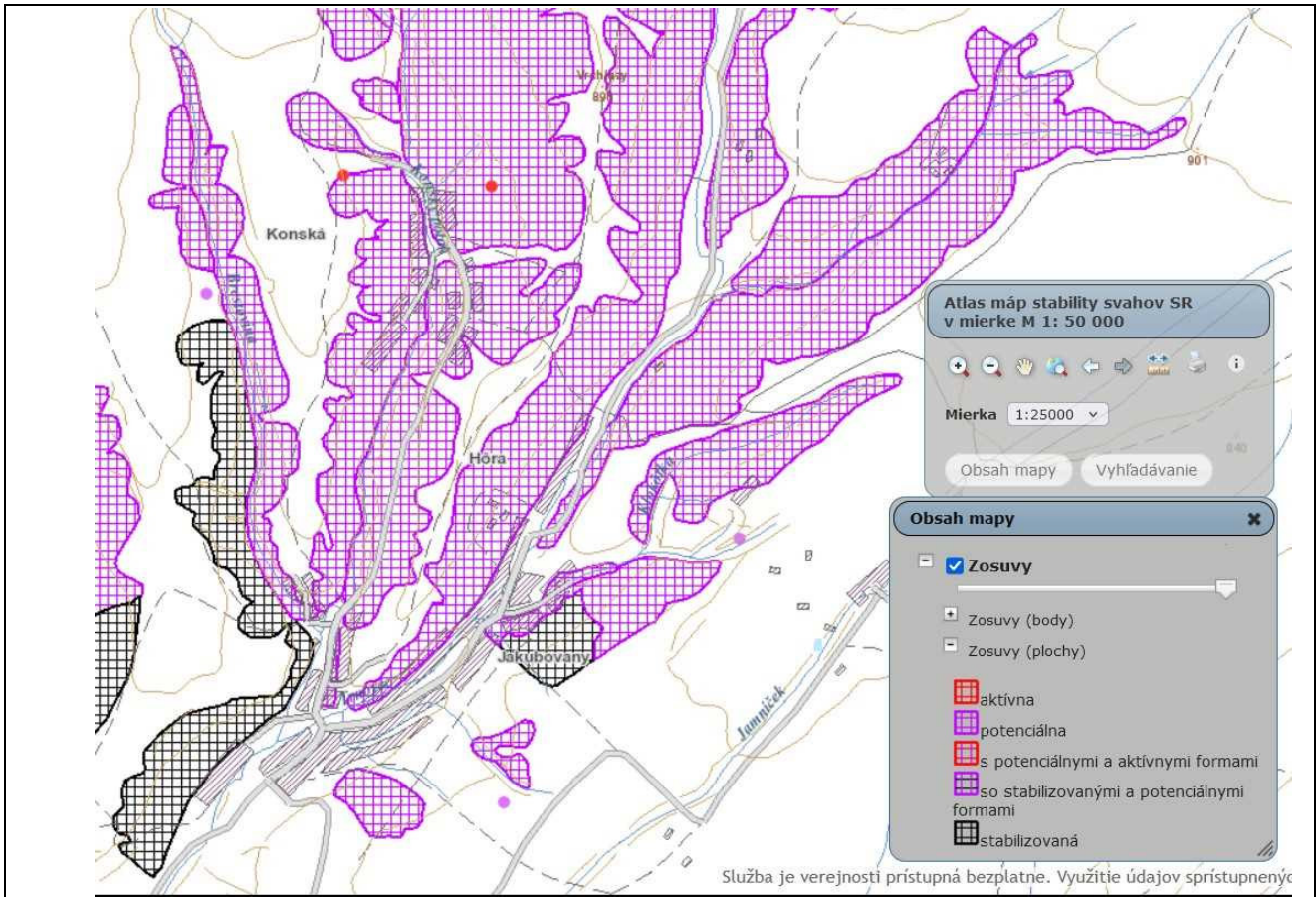
Prognóza radónového rizika je pre riešené územie nízka až stredná (*Čížek P., Smolárová H., Gluch A., 2002: Prognóza radónového znečistenia. Atlas krajiny SR*). Priložená mapa (zdroj : <http://apl.geology.sk/radio/>) :

Stredné radonové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

Z hľadiska svahových deformácií a stability svahov je na tom územie Liptovského Ondreja nasledovne (zdroj : <http://apl.geology.sk/geofond/zosuvy/> a <http://apl.geology.sk/atlassd/>) :

Ohrozenie pôdy vodnou eróziou je podmienené predovšetkým pôdotvorným substrátom a sklonitosťou územia. V katastri obce Liptovský Ondrej je v podhorskej oblasti stredné až silné

ohrozenie pôdy vodnou eróziou. Z tohto hľadiska je možné celý kataster zaradiť k územiám s ohrozením vodnou eróziou.

Návrh :

- výsadba pôdoochranej zelene
- vzhľadom na stredné radónové riziko je potrebné vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia posúdiť podľa zákona č.355/2007 Z. z. a vyhlášky MZSR č.528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia

M.3..4. BIOTA

Biota predstavuje jednu z najdynamickejších zložiek prírody. V súvislosti so starostlivosťou o životné prostredie sú niektoré prvky bioty veľmi vhodnými indikátormi jeho kvality. Jedná sa o prítomnosť rastlinných aj živočíšnych druhov vrátane ich správania. Významným faktorom je pomer zastúpenia a prítomnosť nepôvodných druhov, prípadne invázných druhov rastlín, u ktorých je snaha o ich odstránenie. Na podporu pôvodných druhov je možné prijať opatrenia na ich umelé doplnenie v súlade so stanovištnými podmienkami biotopov.

Návrh :

- výsadba zelene v krajine (popri cestách a v medziach)
- zakladanie mokradí v poľnohospodárskej krajine

M.4. FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

M.4..1. DOPRAVA

Doprava vplýva na životné prostredie v nasledovných smeroch:

- kolízia motorovej dopravy s chodcami
- produkcia znečisťujúcich látok (pevný polietavý prach a oxidy dusíka)
- zvýšenie hlučnosti prostredia
- vibrácie.

Prípustné hladiny hluku z dopravy relevantné pre obec sú podľa vyhlášky č. 549/2007 Z. z. stanovené pre vonkajšie priestory nasledovne:

- obytné a rekreačné územia (kategória II): 50 dB počas dňa a večer, 45 dB počas noci
- obytné a rekreačné územia bezprostredne nadväzujúce na štátne cesty II. triedy, miestne komunikácie s hromadnou dopravou a železničné trate (kat. III): 60 dB cez deň a večer – v noci 50 – 55 (pri železnici) dB.
- výrobné zóny (kat. IV): 70 dB počas 24 hodín.

Ak je preukázané, že jestvujúci hluk z pozemnej a koľajovej dopravy prekračujúci prípustné hodnoty zapríčinený postupným narastaním dopravy nie je možné obmedziť dostupnými technickými opatreniami alebo organizačnými opatreniami bez podstatného narušenia dopravného výkonu, posudzovaná hodnota pre kategóriu územia II môže prekročiť prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku z pozemnej dopravy najviac o 5 dB a pre kategórie územia III a IV najviac o 10 dB.

Z hľadiska dopravnej siete najvýraznejší vplyv dopravy na životné prostredie v katastri obce Liptovský Ondrej je možné očakávať pozdĺž ciest tretej triedy, ktoré prechádzajú obcou a končia v obci Kónská (III/2338) a Jakubovany (III/2339). Vzhľadom k tomu, že sa jedná z hľadiska počtu obyvateľov o malé obce (obec Kónská – 213 obyv., obec Jakubovany – 397 obyv.) nie je tento vplyv z dopravy výrazný.

Návrh :

- výsadba ochranej zelene popri cestách tam, kde to umožňuje priestorové usporiadanie

M.4..2. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Ukladanie odpadov je na území obce je potenciálne sčasti vhodné vzhľadom k tomu, že sa tu nenachádzajú chránené územia prírody a prírodných zdrojov a väčšinu územia katastra zaberá rajón flyšoidných hornín, kde sa striedajú ílovce, prachovce, slieňovce, pieskovce so zlepenkami alebo karbonátmi vo vrstvách, ktoré sú priepustné až nepriepustné (Klukanová A., Iglárová L., 2002: *Vhodnosť územia na ukladanie odpadov. Atlas krajiny SR*). V severnej časti katastra, kde je horninové prostredie hlinitých a piesčitých štrkov a tiež v okolí nivy vodných tokov, hlavne potoka Trnovec, kde má horninové prostredie štrky a piesky, na ktorom sú obyčajne hlinité, ílovité a piesčité sedimenty **nie je územie vhodné na ukladanie odpadov**, lebo hrozí znečistenie podzemných vôd (Krajinnoekologický plán prac ako podklad pre Prieskumy a rozbor – kap. L) tohto dokumentu, sprac. Ing. Peter Gažík).

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovuje práva a povinnosti štátnej správy a obcí a povinnosti právnických a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie Recyklačného fondu. Stanovuje účel a ciele odpadového hospodárstva. Na základe hierarchie odpadového hospodárstva je záväzná poradie týchto priorit::

- predchádzanie vzniku odpadov
- príprava na opätovné použitie
- recyklácia
- iné zhodnocovanie, napríklad energetické zhodnocovanie
- zneškodňovanie odpadov

Strategickým cieľom odpadového hospodárstva v SR je odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním.

Schválený Program odpadového hospodárstva Žilinského kraja na roky 2016 – 2020 nebol aktualizovaný. Nový vypracovaný nie je.

POH obce Liptovský Ondrej :

Obec Liptovský Ondrej v súčasnosti nemá vypracovaný Program odpadového hospodárstva (POH). V starom POH obce (do r. 2015) je kontajnerový systém zberu komunálnych odpadov, drobných stavebných odpadov a zabezpečovania triedeného zberu komunálnych odpadov v obci nasledovný :

- triedený zber komunálnych odpadov pre papier, plasty, kovy, sklo, biologicky rozložiteľný komunálny odpad a elektroodpad,
- zber zmesového komunálneho odpadu (nevytriedený komunálny odpad alebo komunálny odpad po vytriedení zložiek komunálneho odpadu),

V obci bolo v roku 2021 podľa štatistického Ročného výkazu o komunálnom odpade z obce nasledovné množstvo odpadu (zdroj : <https://datacube.statistics.sk/#/view/sk>) :

Názov	Množstvo odpadu (v tonách na 2 des. miesta)
Zmesový komunálny odpad	82,66
Plasty	18,05
Sklo	16,57
Papier a lepenka	10,09
Kompozity na báze lepenky	2,03
Obaly z kovu	1,88
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia obsahujúce nebezpečné časti	0,31

Vyradené elektrické a elektronické zariadenia	1,05
Biologicky rozložiteľný a kuchynský odpad	1,62
Biologicky rozložiteľný odpad	88,00
Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	0,02
Jedlé tuky a oleje	0,02
Objemný odpad	4,50
Železo a oceľ	22,80
Hliník	0,70
Meď, mosadz, bronz	0,49
kovy	0,39
SPOLU	251,18

Zmluvná firma pravidelne vyváža komunálny a vyseparovaný odpad okrem biologicky rozložiteľného odpadu a elektroodpadu. Biologicky rozložiteľný odpad vyváža obec na obecný kompost, ktorý sa nachádza vedľa ČOV. Elektroodpad a iný nebezpečný odpad vyváža zmluvná firma 2x ročne – termíny sú oznamované občanom miestnym (obecným) rozhlasom a letákmi. Zber a likvidáciu kuchynského odpadu zabezpečuje ďalšia zmluvná firma.

Obec je členom Združenia obcí Čistý Liptov, prostredníctvom ktorého zabezpečuje zberné kontajnery v obci aj s podporou Recyklačného fondu.

V obci je zriadená obecná kompostáreň. Je registrovaná od r. 2018 Okresným úradom Liptovský Mikuláš pod číslom 2018/10 podľa §98 ods. 3 zákona o odpadoch č.79/2015 Z. z..

Ďalšie informácie súvisiace s odpadmi :

Na území obce sa v jej južnej časti nachádza upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.) skládka odpadov, ktorá nie je evidovaná ako environmentálna záťaž.

Z hľadiska nakladania s odpadmi v súvislosti so životným prostredím je potrebné :

- brániť znečisťovaniu vodných tokov odpadmi
- brániť miestnym výsypom odpadov v prírode

Návrh :

- Vybudovať zberný dvor na území katastra obce.
- Dôsledne dodržiavať nakladanie s odpadmi v zmysle hierarchizácie odpadového hospodárstva.

M.4..3. URBANISTICKÁ ZÁSTAVBA

Obec Liptovský Ondrej sa formovala ako hromadná cestná zástavba popri miestnom toku Konského potoka a toku Brestovina o čom svedčí zachovalá štruktúra zástavby v tejto časti obce.

Hlavnú rozvojovú os obce v súčasnosti tvoria cesty III. triedy III/2338, ktorá prechádza obcou popri miestnom toku Kónská severným smerom a III/2339, ktorá sa odkláňa severozápadným smerom popri toku Trnovec. Vzhľadom na morfológiu terénu má obec údolný charakter, dopravná sieť miestnych ciest je prispôbená terénu.

V novodobej histórii sa obec rozvíjala najmä západným smerom k obci Beňadiková a východným smerom k obci Jakubovany, s ktorou už urbanisticky zrástla. V posledných rokoch výstavba začala prebiehať v troch lokalitách : Okružlina, Výhoniská a Lavrovky, pričom v lokalite Lavrovky je na jednej ulici zo severozápadnej strany započatá zástavba rodinnými domami v katastri obce Liptovský Ondrej, pričom na druhej strane z juhovýchodnej strany začala výstavba rodinných domov v katastri obce Jakubovany.

Štruktúra zástavby obce je v dnes limitovaná najmä terénom a v západnom smere aj hranicou katastra.

Návrh :

- umiestnenie rozvojových plôch obce len v nadväznosti na jej zastavané územie

M.4..4. VEGETÁCIA ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Vegetáciu v intraviláne obce možno rozdeliť na verejne prístupnú a verejne neprístupnú zeleň. Verejne prístupná zeleň je zvyčajne parková zeleň a zeleň vo verejnom priestore, napr. popri cestách.

Liptovská Ondrej nemá dostatočne veľký centrálny priestor vhodný pre verejnú zeleň väčších rozmerov. Základnú štruktúru verejnej zelene tvorí sprievodná vegetácia koridorov vodných tokov, ktorá je miestami úplne prerušená z priestorových dôvodov. Tvorená je pôvodnými drevinami rastúcimi bežne pozdĺž tokov – vrby krehká, rakyta, purpurová, miestami aj jaseň a smrek. Ostatnú stromovú zeleň tvoria sporadicky sa vyskytujúce jedince smreka obyčajného, smrekovca, vrúb, jaseňa štíhleho a ovocné stromy v záhradách. Plocha cintorína je nepravidelne riedko porastená vyššími stromami lipy, smreka, jaseňa. Parková zeleň sa v malej časti nachádza pred Obecným úradom.

Návrh :

- doplniť verejné priestory parkovou zeleňou a drobnou architektúrou, najmä lavičkami pre starších obyvateľov a mladé rodiny, spolu s hracími prvkami pre deti, ale aj workoutovými náradiami pre dospelých.

M.4..5. ADAPTAČNÉ OPATRENIA NA ZMIERNENIE NEPRIAZNIVÝCH DÔSLEDKOV ZMENY KLÍMY

Opatreniami na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy sa zaoberá „Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“ schválená uznesením vlády SR č. 148/2014 dňa 26.03.2014, ktorá bola aktualizovaná v r. 2018. Zmeny klímy a jej nepriaznivé dôsledky na sociálno-ekonomické a prírodné systémy sú stále významnejšie a vyžadujú si aktívne riešenie.

V tomto návrhu UPN-O Liptovský Ondrej sú navrhované opatrenia, ktoré po implementácii prispejú k zmierňovaniu, prípadne eliminácii nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy. Sú to opatrenia v nasledovných oblastiach:

- výsadba vegetácie v zastavanej časti obce a v krajine
- protipovodňové a vodozádržné opatrenia v zastavanej časti obce a v krajine
- rozumné lesné hospodárstvo
- rozumné poľnohospodárstvo

Konkrétne opatrenia sú rozpísané v príslušných kapitolách a premietnuté do regulatívov v záväznej časti návrhu UPN-O Liptovský Ondrej.

N) VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

Na území katastra obce Liptovský Ondrej sa nenachádzajú chránené ložiskové územia ani dobývacie priestory ani ložiská nevyhradených nerastov, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín. Nie sú tu evidované banské diela a nie je určené ani navrhované prieskumné územie.

Do katastra nezasahuje žiadne ochranné pásmo, ktoré by súviselo s chráneným ložiskovým územím, dobývacím priestorom alebo ložiskom nevyhradených nerastov.

O) VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

Zvýšenú ochranu v katastri obce si vyžadujú všetky plochy súvisiace s návrhom ochrany území stanovených R-ÚSES-om, ktoré boli prevzaté do riešenia UPN-O Liptovský Ondrej. Zároveň sú navrhované nové plochy v rámci navrhovaného M-ÚSES v rámci tohto dokumentu. V grafickej časti sú vyznačené územia vyžadujúce zvýšenú ochranu. V samostatnej kapitole boli podrobne popísané jednotlivé územia, a to :

- biocentrá
- biokoridory
- interakčné prvky

Bližší popis je v kapitole K.

Tieto ekologicky hodnotné územia treba chrániť pred poškodením, nevhodnými zásahmi, respektíve zničením.

P) VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA PLÔCH POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNEJ PÔDY

Kataster obce z hľadiska využívania územia je členený nasledovne (Štatistický úrad SR, 2022):

Celková výmera územia v m ²						
spolu	v tom					
	poľnohospodárska pôda	nepoľnohosp. pôda	v tom			
			lesný pozemok	vodná plocha	zast. plocha a nádvorie	ostatná plocha
4 688 627	3 442 611	1 246 016	180 118	44 705	319 086	702 107

P.1. VYHODNOTENIE ZÁBEROV LESNEJ PÔDY

V UPN-O Liptovský Ondrej sa nenavrhuje záber lesných pozemkov.

P.2. VYHODNOTENIE DÔSLEDKOV STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE

Z hľadiska štruktúry poľnohospodárskej pôdy podľa Štatistického úradu SR predstavuje poľnohospodárska pôda 344,26 ha, z čoho orná pôda 94,55 ha, trvalé trávne porasty predstavujú 239,75 ha a záhrady 9,95 ha (Štatistický úrad SR, 2022):

Poľnohospodárska pôda - spolu (v m ²)	3 442 611
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m ²)	945 517

Poľnohospodárska pôda - záhrada (v m2)	99 510
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m2)	2 397 584

Pôdne druhy sú prevažne hlinité a ílovito-hlinité, stredne ťažké až ľahké, stredne až slabo skeletnaté. Najlepšou bonitou v katastri je bonita 6.

Podľa zákona 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov sú najlepšie bonity v katastri dané Nariadením vlády č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek, ktoré podliehajú povinnosti platenia odvodu je pre riešené územie nasledovný:

kód KÚ	názov KÚ	kód BPEJ
832839	Liptovský Ondrej	1006042 1063212 1063245 1063412 1063442 1065212 1065242 1066212 1066242 1068242

V katastri obce Liptovský Ondrej sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia v správe š. p. Hydromeliorácie.

Územie záberov pôdy je rozčlenené na 26 lokalít.

Úhrnná výmera lokalít záberov plôch je 16,05ha.

Predpokladaný celkový záber poľnohospodárskej pôdy je **4,78ha**.

Zdôvodnenie stavebných a iných zámerov navrhovaných na poľnohospodárskej pôde:

V návrhu sú plochy individuálneho bývania (IB), ktoré zaberajú poľnohospodársku pôdu, ktorá patrí medzi najkvalitnejšie v katastri. Je to z dôvodu, že táto bezprostredne nadväzuje na zastavanú časť obce a jej urbanizované územie. Niektoré zaberané plochy pre IB sú už súčasťou rozvojových zón, kde už existuje a realizuje sa výstavba. Iné navrhované plochy IB prirodzene nadväzujú na zastavané územie obce popri hlavnej rozvojovej osi.

Navrhovaná plocha bytovej výstavby HB je navrhovaná na pozemku vo vlastníctve obce, ktorá si týmto návrhom chce zabezpečiť možnosť dotácie na výstavbu nájomných bytov.

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde v k. ú. Liptovský Ondrej :

Lokalita č.	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy				Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Chránená pôda v katastri	Časová etapa realizácie	Koefficient záberu	Intravilán	
				spolu v ha	spolu v ha	z toho								
						skupina BPEJ	bonita							druh pozemku
PP_01	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,55	0,17	1065443	7	TTP	0,08	-	-	0,3	-		
					1006042	6		0,09		áno				
PP_02	Liptovský Ondrej	cesta	0,06	0,06	1065443	7	TTP	0,03	áno	-	1	-		
					1006042	6		0,03		áno				
PP_03	Liptovský Ondrej	Bývanie	1,46	0,40	1006042	6	TTP	0,07	áno	áno	0,3	-		
					1063442	7		0,33						
PP_04	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,64	0,24	1006042	6	TTP	0,24	-	áno	0,3	-		
PP_05	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,20	0,08	1006042	6	TTP	0,02	áno	áno	0,4	áno		
					1063442	7		0,06						
PP_06	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,55	0,16	1063442	7	orná pôda		áno	áno	0,3	-		
PP_07	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,18	0,06	1065212	6	TTP, orná pôda	0,01	áno	áno	0,3	-		
					1063442	7		0,05						
PP_08	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,76	0,16	1065212	6	TTP, orná pôda	0,14	áno	áno	0,3	-		
					1063442	7		0,02						
PP_09	Liptovský Ondrej	Verejná zeleň, pešie chodníky	0,23	0,23	1065212	6	TTP, orná pôda	0,23	áno	áno	1	časť áno		
PP_10	Liptovský Ondrej	Bývanie	1,11	0,27	1065212	6	orná pôda	0,27	áno	áno	0,3	-		
PP_11	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,91	0,20	1065212	6	TTP, orná pôda, záhrady	0,20	áno	áno	0,3	áno		

PP_12	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,73	0,22	1065212	6	orná pôda	0,22		áno	áno		0,3	-
PP_13	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,24	0,07	1092883	9	TTP	0,03		-	-		0,4	-
					1065212	6		0,04			áno			
PP_14	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,70	0,21	1006042	6	TTP, záhrady	0,06		-	áno		0,3	áno
					1065212	6		0,15						
PP_15	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,23	0,07	1006042	6	TTP	0,07		-	áno		0,3	-
PP_16	Liptovský Ondrej	Verejná zeleň	0,37	0,37	1065212	6	záhrady	0,37		-	áno		1	áno
PP_17	Liptovský Ondrej	Bývanie	1,53	0,41	1006042	6	TTP	0,13		-	áno		0,3	-
					1063442	7		0,28						
PP_18	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,63	0,18	1006042	6	TTP	0,04		-	áno		0,3	-
					1063442	7		0,14						
PP_19	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,47	0,11	1065442	7	TTP	0,11		-	-		0,3	-
PP_20	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,74	0,17	1065442	7	TTP	0,17		-	-		0,3	-
PP_21	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,35	0,11	1065442	7	TTP	0,11		-	-		0,3	-
PP_22	Liptovský Ondrej	Verejná zeleň	0,28	0,28	1065212	6	TTP, nádvorie	0,15		-	áno		1	časť áno
					1006042	6		0,09			áno			
					1065442	7		0,04			-			
PP_23	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,20	0,08	1065442	7	záhrady	0,08		-	áno		0,4	áno
PP_24	Liptovský Ondrej	Bývanie	0,65	0,16	1006042	6	TTP, záhrady	0,03		-	áno		0,3	časť áno
					1065442	7		0,13			-			
PP_25	Liptovský Ondrej	Rekreácia CR	0,62	0,19	1006042	6	TTP	0,14		-	áno		0,3	-
					1082683	9		0,05			-			
PP_26	Liptovský Ondrej	Rekreácia ICHR	1,66	0,12	1092882	9	TTP	0,12		časť	áno		0,1	-
Spolu			16,05	4,78				4,78						

Poznámka : chránená pôda je označená zvýrazneným kódom BPEJ

Q) HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA

Návrh UPN-O Liptovský Ondrej nepredpokladá významné narušenie ekologickej únosnosti územia v dôsledku realizácie navrhovaných zmien. Po implementácii návrhu resp. súvisiacich ekostabilizačných opatrení v rámci revitalizácie krajiny dôjde zlepšeniu mikroklimatických podmienok a tiež podpore bioty.

Navrhuje sa vybudovať kanalizáciu v nových lokalitách, čo znamená zníženie rizika ohrozenia znečistenia pôdy a podzemných vôd. Navrhované je aj dobudovanie verejnej vodovodnej siete do všetkých lokalít vrátane nových lokalít v blízkosti cintorína. Nehrozí tak ohrozenie zdravia obyvateľstva v dôsledku, že nie je stanovené ochranné pásmo cintorína prostredníctvom VZN.

Navrhované stavebné pozemky pre bývanie v náväznosti na jestvujúcu zastavanú časť obce predpokladajú :

- nárast rodinných domov (RD) o cca 115, pri obložnosti 3,0 obyv./rodinný dom je to nárast obyvateľov v RD o **345**
- výstavbu bytov s počtom bytov cca 5x8 + 1x6, pri obložnosti 3,0 obyv./byt je to nárast obyvateľov o **138 obyv.** v bytových domoch

Spolu je nárast max. **+480** obyvateľov.

Pre návštevníkov obce je navrhovaný nárast lôžkovej kapacity CR cca **100**.

Z uvedeného vyplýva, že návrh počíta s nárastom obyvateľov na cca 1130, čím by sa obec priblížila k väčším obciam Slovenska.

S rozšírením živočíšnej výroby sa v návrhu nepočíta. Návrh počíta s plochami nezávadnej priemyselnej výroby a skladového hospodárstva v areáli poľnohospodárskeho subjektu.

NÁVRH ZÁVÄZNEJ ČASTI

A) ZÁSADY A REGULATÍVY PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA

A.1. REGULATÍVY URBANISTICKEJ KOMPOZÍCIE ZASTAVANEJ ČASTI OBCE

- **Hlavnú rozvojovú os** obce tvorí cesta III/2338 spolu s cestou III/2339 – obidve zberné cesty.
- **Hlavnú rozvojovú os** obce tvorí cesta III. triedy III/2338, ktorá prechádza obcou od juhozápadu smerom na sever a ďalej na severovýchod až k hranici katastra obce Konská. Na túto cestu sa v centre obce napája cesta III/2339 (vedľajšia rozvojová os), popri ktorej zástavba plynule prechádza do obce Jakubovany. Popri obidvoch cestách je situovaná občianska vybavenosť, ktorá je aj predmetom návrhu. Na obidve cesty III. triedy sú naviazané miestne cesty s obytnými domami.
- **Ťažiskovým priestorom C1** je centrálny priestor obce tiahnucci sa pozdĺž hlavnej rozvojovej osi – cesty III/2338 a vedľajšej rozvojovej osi – cesty III/2339.
- **Ťažiskovým priestorom C2** je priestor historickej časti obce – kopíruje ochranné pásmo NKP rímsko-katolíckeho kostola sv. Ondreja.
- Nevýraznými **výškovými dominantami** obce sú rímsko-katolícky kostol sv. Ondreja v severnej časti obce a evanjelický kostol situovaný popri ceste III/2338 o niečo južnejšie.

A.2. URČENIE FUNKČNÝCH PRIESTOROVO HOMOGÉNNYCH JEDNOTIEK

Funkčné plochy v zastavanej časti obce môžeme rozdeliť na obytné, výrobné (poľnohospodárstvo, sklady a priemyselná výroba), plochy občianskej vybavenosti a služieb, plochy vybavenosti cestovného ruchu, športovej vybavenosti, cintorína, verejnej zelene, hospodárskej zelene a ciest.

V obci prevažuje obytná funkcia, ďalej je tu poľnohospodárska výroba, sčasti je tu rekreačná funkcia a lesná výroba. Občianske vybavenie je roztrúsené po obci najmä popri jej rozvojovej osi – ceste III/2338.

A.2.1. NÁVRH FUNKČNÝCH A PRIESTOROVÝCH REGULATÍVOV PRE ZASTAVANÚ ČASŤ OBCE

Jednotlivé plochy boli vyhodnotené z pohľadu ich funkčnosti a štruktúry zástavby a zaradené do funkčných a priestorovo homogénnych jednotiek, ktoré boli navrhnuté nasledovne:

C	ťažiskové priestory obce
IB	individuálna bytová výstavba
HB	hromadná bytová výstavba
CR	rekreácia a cestovný ruch
ICHR	individuálna chatová rekreácia
SP	šport
ZV	verejná zeleň
CN	cintorín
VS	výroba a sklady
VP	poľnohospodárska výroba

Regulatívy sú podrobne vymedzené v kapitole B) URČENIE PODMIENOK NA VYUŽITIE JEDNOTLIVÝCH PLŔCH.

A.2..2. NÁVRH FUNKČNÝCH A PRIESTOROVÝCH REGULATÍVOV MIMO ZASTAVANEJ ČASTI OBCE

V krajine sa nachádzajú nasledovné plochy označené OP.01 – OP.15 :

Označenie	Hlavné prvky zóny	Popis
OP_01	BcR jadro + HL	jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, lesy hospodárske
OP_02	BcR jadro + BkM + NDV + NDV/TTP + voda	jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, miestne biokoridory vodných tokov, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_03	BcR jadro + TTP	jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, trvalé trávne porasty (TTP)
OP_04	BcR + BkM + NDV + voda	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, miestne biokoridory vodných tokov, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP),
OP_05	BcR + IP + HL	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, lesy hospodárske
OP_06	BcR + IP + NDV + NDV/TTP	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_07	BcR + IP + TTP	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, trvalé trávne porasty (TTP)
OP_08	BcR + TTP	biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, trvalé trávne porasty (TTP)
OP_09	BcM + NDV	biocentrum miestneho významu Brestovina – Bc2m, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_10	BkM + NDV + voda/tok	biokoridor miestneho významu, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_11	IP + NDV + NDV/TTP	interakčný prvok, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_12	IP + TTP	interakčný prvok, trvalé trávne porasty (TTP)
OP_13	NDV + NDV/TTP	nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
OP_14	TTP	trvalé trávne porasty (TTP)
OP_15	orná pôda	orná pôda (OP)

Vysvetlivky skratiek :
 HL = hospodárske lesy
 NDV = nelesná drevinová vegetácia
 TTP = trvalé trávne porasty
 GP = genofondová plocha
 BC = biocentrum

Regulatívy sú podrobne vymedzené v kapitole E) ZÁSADY A REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNO-HISTORICKÝCH HODNŔT, OCHRANY A VYUŽÍVANIA PRÍRODNÝCH ZDROJOV, OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, ÚSES.

A.2..3. JESTVUJÚCE LIMITY

- cesta III. triedy má ochranné pásmo 20 m kolmo od osi vozovky.
- ochranné pásma technických sietí a zariadení (viď kapitolu D)

- ochranné pásma vodných tokov (viď kapitolu I.1.)
- ochranné pásmo lesa je 50 m
- ochranné pásmo kultúrnej pamiatky
- OP cintorína nie je obcou v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve určené
- ochranné pásmo hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho subjektu je dané počtom chovných zvierat
- bonita poľnohospodárskej pôdy, chránené poľnohospodárske pôdy

A.2..4. NAVRHOVANÉ LIMITY PRE FUNKČNÉ VYUŽITIE PLÔCH

Na plochách bývania sú možné nasledujúce funkcie len za určených podmienok :

- ⇒ Občianska vybavenosť a služby nesmú narušovať funkciu bývania
- ⇒ Výroba a remeselná výroba je možná len drobná, ktorá nebude rušiť funkciu bývania
- ⇒ Maloroľníctvo v zastavanom území obce bude slúžiť len pre uspokojenie vlastných potrieb a potrieb ubytovaných návštevníkov pričom chov hospodárskych zvierat nesmie svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. prašnosťou, hlukom, pachom, nečistotami, príp. zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzovať využitie susedných pozemkov na plochách bývania a rekreácie

Na plochách výroby a skladov a výroby v zastavanej časti obce sú možné nasledujúce funkcie len za určených podmienok :

- ⇒ Plochy výroby a skladov nesmú svojou prevádzkou, hlukom, vibráciami, pachom a nečistotami negatívne zasahovať do plôch bývania a rekreácie.

B) URČENIE PODMIENOK NA VYUŽITIE JEDNOTLIVÝCH PLÔCH

B.1. NÁVRH PRIESTOROVÝCH REGULATÍVOV

B.1..1. REGULATÍVY PRIESTOROVÉ PLATNÉ NA VŠETKÝCH ZASTAVANÝCH PLOCHÁCH

- ⇒ Všetky technické siete a prípojky viesť zemou.
- ⇒ Parkovacie plochy pre potreby navrhovanej funkcie (občianskej vybavenosti, vybavenosti rekreácie a CR, športu, bývania, výroby,...) riešiť na vlastných pozemkoch.
- ⇒ Na všetkých plochách jestvujúcu zeleň zachovať a dopĺňať ju podľa určených priestorových regulatívov. Pri riešení zelene uprednostňovať výsadbu domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem.
- ⇒ Hospodáriť s vodou v zmysle integrovanej protipovodňovej ochrany:
  - zachytávať dažďovú vodu do zberných nádrží
  - vytvárať tzv. dažďové (bioklimatické) záhrady
  - budovať zvodnené vegetačné priekopy a priehlbne, ďalej umelé filtre a priesaky popri miestnych cestách
  - používať polovegetačné tvárnice pre budovanie spevnených parkovísk

- ⇒ Rešpektovať pôvodnú štruktúru zástavby a výškovú hladinu na jestvujúcich zastavaných plochách
- ⇒ Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 55/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.
- ⇒ v rámci prípravných prác jednotlivých stavieb zohľadniť pri väčších areáloch krajinný obraz a krajinný ráz v súlade s metodikou identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny

B.1..2. PRIESTOROVÉ REGULATÍVY PLATNÉ NA URBANIZOVANÝCH PLOCHÁCH V ZASTAVANEJ ČASTI OBCE A V KRAJINE

Typy použitých regulatívov na navrhovaných plochách:

- funkčné využitie : funkcia hlavná, funkcia prípustná, funkcia neprípustná
- prevládajúci typ stavebnej činnosti
- priestorová forma : štruktúra zástavby, výšková hladina, tvar strechy
- výrazová forma : tvaroslovie, povrchové materiály
- vegetačné úpravy
- spôsob projektovej prípravy
- parciálne regulatívy

IB1 (jestvujúce bývanie v historickej časti obce)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- bývanie v rodinných domoch, bývanie v rekreačných chalupách, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- občianska vybavenosť, ubytovanie, služby, maloroľníctvo
	neprípustné	- výroba a sklady narušujúca zásady hygieny bývania
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- dostavba a rekonštrukcia, novostavba v prielukách
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- zachovať jestvujúcu štruktúru zástavby, rešpektovať pôvodnú urbanistickú dispozíciu s pôvodnou typickou zástavbou
	výšková hladina	- zachovať jestvujúcu výškovú hladinu
	tvar strechy	- zachovať tvar a sklon pôvodných jestvujúcich striech, prestrešenie objektov šikmou strechou symetrickou so sklonom 43-47° - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- súčasná zastavanosť
VÝRAZOVÁ FORMA	tvaroslovie	- používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry, pri rekonštrukcii používať klasické stavebné technológie
	povrchové materiály	- používať materiály prírodného charakteru - používať prírodné tradičné materiály najmä najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- predzáhradky riešiť ako okrasnú zeleň - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

IB2 (jestvujúce bývanie v zastavanej časti obce)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- bývanie v rodinných domoch, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- občianska vybavenosť, ubytovanie, služby, maloroľníctvo
	neprípustné	- výroba a sklady narušujúca zásady hygieny bývania
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- dostavba a rekonštrukcia, novostavba v prielukách
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- štruktúra zástavby je daná parceláciou
	výšková hladina	- maximálne 2 podlažia + podkrovie
	tvár strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- súčasná zastavanosť
VÝRAZOVÁ FORMA	tvároslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- predzáhradky riešiť ako okrasnú zeleň - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

IB3 (návrh bývania v rozostavaných obytných zónach)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- bývanie v rodinných domoch, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- občianska vybavenosť, ubytovanie, služby, maloroľníctvo
	neprípustné	- výroba a sklady narušujúca zásady hygieny bývania
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- dostavba a rekonštrukcia na zastavaných plochách, novostavba na nových plochách
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- prispôbiť štruktúru zástavby okolitej zástavbe a morfológii terénu
	výšková hladina	- maximálne 2 podlažia + podkrovie s možnosťou využitia podkrovia
	tvár strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- 30% na disponibilných pozemkoch
VÝRAZOVÁ FORMA	tvároslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať prírodné tradičné materiály najmä hlinu, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- predzáhradky riešiť ako okrasnú zeleň - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

IB4 (návrh bývania v nových obytných zónach)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- bývanie v rodinných domoch, biokoridor miestneho významu v lokalite Kopanice
	prípustné	- občianska vybavenosť, ubytovanie, služby, maloroľníctvo
	neprípustné	- výroba a sklady narušujúca zásady hygieny bývania
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- novostavba

PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- štruktúra zástavby je daná parceláciou a morfológií terénu
	výšková hladina	- maximálne 2 podlažia + podkrovia s možnosťou využitia podkrovia
	tvár strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- 30%
VÝRAZOVÁ FORMA	tvároslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať prírodné tradičné materiály najmä hlinu, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- predzáhradky riešiť ako okrasnú zeleň - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- do vybudovania prekrytia technológie ČOV je možná výstavba rodinných domov v lokalite Kopanice len v časti plochy za OP ČOV 100m (viď. výkres č. 4a) pre funkciu biokoridoru v lokalite Kopanice : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

HB (jestvujúca hromadná bytová výstavba)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- bývanie v bytových domoch, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- detské ihriská, služby a podstavaná občianska vybavenosť
	neprípustné	- akákoľvek výroba a sklady
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- rekonštrukcia a dostavba na zastavaných plochách
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- štruktúra zástavby je daná charakterom výstavby - doplniť drobnou architektúrou (lavičky, preliezky a pod.) - bez oplotenia zo strany verejných priestorov
	výšková hladina	- 2 podlažia + podkrovia
	tvár strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- súčasná zastavanosť
VÝRAZOVÁ FORMA	tvároslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- zo strany verejných priestorov sadovnícky upraviť - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- podrobnejšie riešiť jednotnou projektovou prípravou
PARCIÁLNE REGULATÍVY		pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

HB1 (navrhovaná hromadná bytová výstavba)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- bývanie v bytových domoch
	prípustné	- detské ihriská, služby a podstavaná občianska vybavenosť
	neprípustné	- akákoľvek výroba a sklady
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- štruktúra zástavby je daná charakterom výstavby - doplniť drobnou architektúrou (lavičky, preliezky a pod.) - bez oplotenia zo strany verejných priestorov

	výšková hladina	- 2 podlažia + podkrovie
	tvar strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- 40%
VÝRAZOVÁ FORMA	tvaroslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- zo strany verejných priestorov sadovnícky upraviť - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- podrobnejšie riešiť jednotnou projektovou prípravou

HB2 (navrhovaná hromadná bytová výstavba)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- bývanie v bytových domoch
	prípustné	- detské ihriská, služby a podstavaná občianska vybavenosť
	neprípustné	- akákoľvek výroba a sklady
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- štruktúra zástavby je daná charakterom výstavby - doplniť drobnou architektúrou (lavičky, preliezky a pod.) - bez oplotenia zo strany verejných priestorov
	výšková hladina	- 1 podlažie + obytné podkrovie
	tvar strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ FORMA	tvaroslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- zo strany verejných priestorov sadovnícky upraviť - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- podrobnejšie riešiť jednotnou projektovou prípravou
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- do vybudovania prekrytia technológie ČOV je možná výstavba bytových domov len v časti plochy za OP ČOV 100m (viď. výkres č. 4a) - zachovať jestvujúcu zeleň popri jestvujúcej miestnej komunikácii, ktorá sprístupňuje areáli technického zázemia obce a navrhovanej výroby a skladového hospodárstva

C1 (zmiešaná plocha občianskej vybavenosti a bývania)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- občianska vybavenosť a bývanie, verejná zeleň, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- ubytovanie, nezávadná remeselná výroba
	neprípustné	- výroba a sklady narušujúca zásady hygieny bývania
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- dostavba a rekonštrukcia, novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- štruktúra zástavby je daná parceláciou - zo strany verejného priestoru je neprípustné oplocovanie pozemkov - verejnú parkovú zeleň doplniť drobnou architektúrou (lavičky, preliezky, workout-ové náradie a pod.) bez oplotenia zo strany verejných priestorov
	výšková hladina	- zachovať jestvujúcu výškovú hladinu
	tvar strechy	- zachovať tvar a sklon pôvodných jestvujúcich striech - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ	tvaroslovie	- neudáva sa

FORMA	povrchové materiály	- používať materiály prírodného charakteru - používať prírodné tradičné materiály najmä najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- zo strany verejného priestoru dotvoriť jednoduchými parkovými úpravami bez oplatenia - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- verejný priestor riešiť jednotne urbanisticko-architektonickou štúdiou - objekty Individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

C2 (zmiešaná plocha občianskej vybavenosti a bývania)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- občianska vybavenosť a bývanie, biokoridor miestneho významu
	pripustné	- ubytovanie
	neprípustné	- akákoľvek výroba a sklady
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- dostavba a rekonštrukcia
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- zachovať jestvujúcu štruktúru zástavby, rešpektovať pôvodnú urbanistickú dispozíciu s pôvodnou typickou zástavbou -
	výšková hladina	- zachovať jestvujúcu výškovú hladinu
	tvar strechy	- zachovať tvar a sklon pôvodných jestvujúcich striech, prestrešenie objektov šikmou strechou symetrickou so sklonom 43-47° - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ FORMA	tvaroslovie	- používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry, pri rekonštrukcii používať klasické stavebné technológie
	povrchové materiály	- používať materiály prírodného charakteru - používať prírodné tradičné materiály najmä najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- zo strany verejného priestoru dotvoriť jednoduchými parkovými úpravami bez oplatenia - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- verejný priestor riešiť jednotne urbanisticko-architektonickou štúdiou - objekty Individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- na ploche platí OP kultúrnej pamiatky NKP v zmysle rozhodnutia č. 95/01652-002/Ša – ref. kult. pam. zo dňa 14.11.1995 pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

CR (jestvujúce plochy cestovného ruchu)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- rekreácia a cestovný ruch (CR), biokoridor miestneho významu, biocentrum regionálneho významu Bc7r
	neprípustné	- akákoľvek výroba a skladové hospodárstvo, bývanie
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- rekonštrukcia a dostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- štruktúra zástavby je daná jestvujúcimi objektami
	výšková hladina	- zachovať výškovú hladinu
	tvar strechy	- zachovať tvar a sklon striech - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok

	maximálna zastavanosť	- zachovať súčasnú zastavanosť
VÝRAZOVÁ FORMA	tvoroslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- dotvoriť priestor domácimi drevinami
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- zachovať jestvujúcu izolačnú zeleň od cesty III. triedy, prípadne ju doplniť pre funkciu biokoridoru a biocentra : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich, t. j. vylúčiť akéhokoľvek oplocovania areálu, pozemkov a objektov

CR1 (navrhované plochy cestovného ruchu)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- rekreácia a cestovný ruch (CR), biokoridor miestneho významu, biocentrum regionálneho významu Bc7r
	prípustné	- doplnková občianska vybavenosť a športová vybavenosť
	neprípustné	- akákoľvek výroba a skladové hospodárstvo, bývanie
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- bude vychádzať z účelu využitia územia - oplotenie pozemkov nie je prípustné
	výšková hladina	- maximálne 2 podlažia + podkrovia
	tvary strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy, príp. iné vhodné typy striech so zohľadnením klimatických podmienok tejto lokality - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- 30%
VÝRAZOVÁ FORMA	tvoroslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- opticky izolovať od cesty III. triedy - dotvoriť priestor domácimi drevinami
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- areál riešiť jednotne urbanisticko-architektonickou štúdiou
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- zachovať jestvujúcu izolačnú zeleň od cesty III. triedy, prípadne ju doplniť pre funkciu biokoridoru a biocentra : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich, t. j. vylúčiť akéhokoľvek oplocovania areálu, pozemkov a objektov

ICHR (individuálna chatová rekreácia)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- individuálna rekreácia, biocentrum miestneho významu Bc2M
	neprípustné	- akákoľvek výroba a skladové hospodárstvo, bývanie
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- rozvoľnená štruktúra zástavby - možné len prízemné stavby - oplotenie pozemkov nie je prípustné
	výšková hladina	- maximálne 1 podlažie + podkrovia
	tvary strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy, príp. iné vhodné typy striech so zohľadnením klimatických podmienok tejto lokality - možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
	maximálna zastavanosť	- 10%

VÝRAZOVÁ FORMA	tvoroslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- je možné dotvoriť priestor domácimi drevinami
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		pre funkciu biocentra : - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich, t. j. vylúčiť akéhokoľvek oplocovania areálu, pozemkov a objektov - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť

SP1 (jestvujúca športová plocha)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- vybavenosť športu, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- doplnková občianska vybavenosť
	neprípustné	- akákoľvek výroba, skladové hospodárstvo, bývanie
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- rekonštrukcia a dostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- vybudovať ihriská pre všetky vekové kategórie -
	tvary strechy	- použiť vhodné typy striech so zohľadnením klimatických podmienok tejto lokality a typu športového zariadenia
	výšková hladina	- maximálne 1 podlažie + podkrovia s možnosťou využitia podkrovia
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ FORMA	tvoroslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- sadové úpravy riešiť kompaktnými, ľahko udržateľnými formami výsadiel s použitím domácich druhov
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- vzťahuje sa inštitút verejnoprospešnej stavby pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

SP2 (jestvujúca športová plocha)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- vybavenosť športu
	prípustné	- ubytovanie CR, doplnková občianska vybavenosť
	neprípustné	- akákoľvek výroba, skladové hospodárstvo, bývanie
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- rekonštrukcia a dostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- vybudovať ihriská pre všetky vekové kategórie -
	tvary strechy	- použiť vhodné typy striech so zohľadnením klimatických podmienok tejto lokality a typu športového zariadenia
	výšková hladina	- maximálne 2 podlažia + podkrovia s možnosťou využitia podkrovia
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ FORMA	tvoroslovie	- neudáva sa
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- sadové úpravy riešiť kompaktnými, ľahko udržateľnými formami výsadiel s použitím domácich druhov
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom

PARCIÁLNE REGULATÍVY	- vzťahuje sa inštitút verejnoprospešnej stavby
-----------------------------	---

ZV (zeleň verejná)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- verejná parková zeleň
	prípustné	- detské ihriská, workoutové ihriská, exteriérové fitness
	nepripustné	- akákoľvek funkcia v rozpore s funkciou verejnej zelene
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- rozvoľnená zástavba bez oplotenia - doplniť pešími chodníkmi a oddychovými plochami, dotvoriť drobnou architektúrou (lavičky, altánky, preliezky, ...)
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- sadové úpravy riešiť kompaktnými, ľahko udržateľnými formami výsadiieb - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- vzťahuje sa inštitút verejnoprospešnej stavby

ZH (zeleň hospodárska v zastavanej časti obce)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- hospodárska zeleň v zastavanej časti
	prípustné	- verejná zeleň, detské ihriská, workoutové ihriská, exteriérové fitness
	nepripustné	- akákoľvek funkcia v rozpore s funkciou hlavnou a prípustnou
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- rozvoľnená zástavba bez oplotenia - možnosť doplniť pešími chodníkmi a oddychovými plochami, dotvoriť drobnou architektúrou (lavičky, altánky, preliezky, cvičiace prvky...)
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- prípadné sadové úpravy riešiť kompaktnými, ľahko udržateľnými formami výsadiieb - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- podporovať pôdochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav NDV - minimalizovať antropické zásahy

OZ (zeleň ochranná)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- biokoridor miestneho významu (BkM), nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)
	nepripustné	- akákoľvek funkcia v rozpore s funkciou biokoridoru
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- nepripustná stavebná činnosť
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- nepripustné vegetačné úpravy
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať pôdochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav a pomer NDV s TTP, minimalizovať antropické zásahy - vodné toky neregulovať a nezasahovať do nich s výnimkou realizácie protipovodňových opatrení - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť

CN (cintorín)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- cintorín
	nepripustné	- akákoľvek funkcia v rozpore s funkciou cintorína
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- rekonštrukcia a dostavba, novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA		- adekvátna pietnemu miestu
VÝRAZOVÁ FORMA	tvaroslovie	- uprednostňovať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru

VEGETAČNÉ ÚPRAVY	- sadové úpravy riešiť kompaktnými, ľahko udržateľnými formami výsadiieb - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA	- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY	- vzťahuje sa inštitút verejnosprospešnej stavby

VS1 (jestvujúca výroba a skladové hospodárstvo)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- výroba a skladové hospodárstvo, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- vybavenosť a služby súvisiace s výrobou
	neprípustné	- bývanie, občianska vybavenosť a vybavenosť takého druhu, ktorá nesúvisí s výrobou alebo skladovým hospodárstvom
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- rekonštrukcia, príp. dostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby, tvar strechy	- vychádza z účelu využitia územia
	výšková hladina	- zachovať jestvujúcu výškovú hladinu
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ FORMA		- vychádza z účelu využitia územia
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- opticky exponované časti priestoru zakryť izolačnou zeleňou - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

VS2 (navrhovaná výroba a skladové hospodárstvo)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- výroba a skladové hospodárstvo, biokoridor miestneho významu
	neprípustné	- bývanie, občianska vybavenosť a vybavenosť takého druhu, ktorá nesúvisí s výrobou alebo skladovým hospodárstvom
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby, tvar strechy	- bude vychádzať z účelu využitia územia
	výšková hladina	- max. 2 podlažia – 10 metrov aj so strechou
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ FORMA		- bude vychádzať z účelu využitia územia
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- opticky exponované časti priestoru zakryť izolačnou zeleňou - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- zachovať jestvujúcu zeleň popri hranici areálu, príp. ju doplniť pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

VS3 (navrhovaná výroba a skladové hospodárstvo)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- drobná remeselná výroba a skladové hospodárstvo, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- služby a občianska vybavenosť
	neprípustné	- bývanie
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- rekonštrukcia a dostavba, novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby, tvar strechy	- bude vychádzať z účelu využitia územia
	výšková hladina	- max. 2 podlažia + podkrovia
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ FORMA		- bude vychádzať z účelu využitia územia
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

VP (jestvujúci hospodársky dvor)

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	hlavné	- poľnohospodárska výroba, biokoridor miestneho významu
	prípustné	- skladové hospodárstvo, vybavenosť súvisiaca s poľnohospodárskou výrobou
	neprípustné	- bývanie, občianska vybavenosť a iná vybavenosť, ktorá nesúvisí s poľnohospodárskou výrobou
TYP STAVEBNEJ ČINNOSTI		- rekonštrukcia a dostavba, príp. novostavba
PRIESTOROVÁ FORMA	štruktúra zástavby	- zachovať štruktúru jestvujúcej zástavby
	výšková hladina	- zachovať jestvujúcu výškovú hladinu
	tvar strechy	- možné sú sedlové, valbové strechy, zelené strechy, príp. iné vhodné typy striech so zohľadnením klimatických podmienok tejto lokality
	maximálna zastavanosť	- neudáva sa
VÝRAZOVÁ FORMA	tvaroslovie	- vychádza z účelu využitia územia
	povrchové materiály	- uprednostňovať materiály prírodného charakteru
VEGETAČNÉ ÚPRAVY		- opticky exponované časti priestoru zakryť izolačnou zeleňou - zeleň riešiť výsadbou domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem
PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA		- individuálnym projektom
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- zachovať jestvujúcu zeleň popri hranici areálu, príp. ju doplniť pre funkciu biokoridoru : - zachovať brehové porasty, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať prirodzený vývoj organizmov a ich spoločenstiev, zabrániť vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

- Pre ostatné plochy katastra mimo zastavanej časti obce platia regulatívy súvisiace s ochranou prírody a krajiny definované v kapitole E.2, E3.

C) ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA OBČIANSKEHO VYBAVENIA ÚZEMIA, REKREÁCIE A VÝROBY

C.1. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Občiansku vybavenosť v obci sústreďovať do centrálne situovaných priestorov **C1 a C2** podľa návrhu funkčného a priestorového usporiadania obce a podľa príslušných regulatívov uvedených v kapitole B1 .

Centrálne situovaný priestor je v obci Liptovský Ondrej :

1. Pozdĺž hlavnej rozvojovej osi – cesty III/2338 a vedľajšej rozvojovej osi – cesty III/2339.
2. V priestore historickej časti obce – kopíruje ochranné pásmo NKP rímsko-katolíckeho kostola sv. Ondreja.

V ostatných častiach obce je možné umiestniť funkciu občianskej vybavenosti len na plochách, kde je prípustná.

C.2. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Zariadenia cestovného ruchu (CR) je možné umiestňovať na jestvujúcich a navrhovaných plochách **CR, CR1** v obci podľa príslušných regulatívov uvedených v kapitole B1.

V ostatných častiach obce je možné umiestniť funkciu vybavenosti rekreácie a CR len na plochách, kde je prípustná.

Individuálna chatová rekreácia je možná na ploche **ICHR** v severnej časti katastra za podmienok uvedených v regulatívoch v kapitole B1.

C.3. VÝROBA V ZASTAVANOM ÚZEMÍ OBCE

1. Rozvoj výroby je možný na jestvujúcich a navrhovaných plochách **VS** a **VP** v obci podľa príslušných regulatívov uvedených v kapitole B1:

- výroba a skladové hospodárstvo na plochách **VS**
- poľnohospodárska výroba na ploche **VP**

2. **Maloroľníctvo** je prípustné na plochách **IB** a je možné ho prevádzkovať v obci za dodržania nasledovných podmienok:

- svojou prevádzkou nesmie narušovať spolunažívanie občanov - hlukom, pachom a znečisťovaním prostredia.
- maloroľníctvo v zastavanom území obce bude slúžiť len pre uspokojenie vlastných potrieb a potrieb ubytovaných návštevníkov.
- nie je prípustný nadmerný chov hospodárskych zvierat s negatívnymi účinkami na kvalitu bývania a ŽP

3. **Remeselná výroba** na plochách bývania je možná len drobná, hygienicky nezávadná, ktorá svojou prevádzkou nebude rušiť funkciu bývania a rekreácie

C.4. VÝROBA V ÚZEMÍ MIMO ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Regulatívy pre lesné hospodárstvo – plocha **OP.01** a **OP.05** - sú uvedené v kapitole E.2.2

Regulatívy hospodárenia na pôde – plocha **OP.14**, **OP.15** - sú uvedené v kapitole E.2.2

D) ZÁSADY A REGULATÍVY UMIESTNENIA VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

D.1. REGULATÍVY DOPRAVY

Z hľadiska širších dopravných vzťahov je záujmové územie napojené na nadradenú cestnú sieť (cesta I/18) prostredníctvom cesty III/2338, ktorá sa napája na štátnu cestu I. triedy I/18 v katastri obce Beňadiková, ktorá je paralelná s hlavným severným dopravným koridorom diaľnice D1 na trase Žilina – Liptovský Mikuláš – Poprad – Prešov – Košice ako nadregionálny cestný ťah E-50 medzinárodnej európskej cestnej siete. Na diaľnicu D1 je napojenie prostredníctvom cesty III. triedy III/2340 medzi obcami Uhorská Ves a Liptovský Ján. Dostupnosť tohto napojenia z centra obce Liptovský Ondrej je cca 5,5 km.

D.1..1. JESTVUJÚCE LIMITY :

- vozovky miestnych ciest - ochranné pásmo na obe strany od osi cesty je 15m
- cesta III. triedy má ochranné pásmo 20 m kolmo od osi vozovky

D.1..2. REGULATÍVY PRE CESTNÚ DOPRAVU :

1. hlavná cestná a rozvojová os obce vedie v trasách ciest III/2338 a III/2339
2. vybudovať spevnené nasledujúce cesty:
  - obslužné a prístupové cesty funkčnej triedy MO3 pre navrhované lokality bývania
  - účelovú spevnenú cestu sprístupňujúcu navrhovanú lokalitu ICHR.
3. prístupové cesty riešiť v zmysle § 82 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb v znení neskorších predpisov
4. už v projektovej príprave zabezpečiť dostatočnú prietokovú kapacitu prícestných priekopových odvodňovacích žľabov.

D.1..3. REGULATÍVY PRE STATICKÚ DOPRAVU :

1. vybudovať verejné odstavné plochy a parkoviská :
  - pri cintoríne
  - pri obchode COOP Jednota
  - ďalšie parkovanie osobných vozidiel riešiť formou rozptýlených nízkokapacitných odstavňových plôch na vlastných plochách občianskej vybavenosti a CR
2. parkovanie vozidiel obyvateľov obce riešiť na vlastnom pozemku

3. parkovanie vozidiel návštevníkov ubytovaných v obci riešiť na pozemku vlastníka, kde sú návštevníci ubytovaní.
4. parkovanie zákazníkov riešiť na pozemku príslušnej občianskej vybavenosti.

D.1..4. REGULATÍVY PRE PEŠIU DOPRAVU :

- Vybudovať chodník pre peších pozdĺž ciest III/2338 a III/2339 od ich križovatky severovýchodným smerom až po hranicu katastra s obcou Jakubovany a od križovatky ciest III. tr. juhozápadným smerom až po navrhovanú plochu bývania HB2.
- Vybudovať chodníky pozdĺž navrhovaných ciest v novej zástavbe a dobudovať chodníky pozdĺž existujúcich ciest, kde to priestorové usporiadanie umožňuje.

D.1..5. REGULATÍVY PRE HROMADNÚ DOPRAVU

- Budovať zastávky hromadnej autobusovej dopravy opatrené autobusovým výbočiskom a prístreškom pre čakajúcich, príp. ďalšou drobnou architektúrou.

D.2. REGULATÍVY VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

D.2..1. VODNÉ TOKY A VODNÉ ZDROJE

Regulatívy činností vzťahujúce sa na vodné toky :

- Rešpektovať zákon o vodách č. 364/2004 Z. z. a príslušné platné normy STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“, STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a pod.
- Dodržiavať podmienky pre nakladanie s vodami.
- Zachovať ochranné pásmo vodných tokov v šírke min. 5m od brehovej čiary obojstranne a 10m pri vodohospodársky významnom toku Trnovec. Pri ochrannej hrádzi je to 10m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. V tomto ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, resp. navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám a výstavba súbežných inžinierskych sietí.
- Zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.
- Nové dopravné a technické riešenie územia, miestne cesty resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré budú križovať vodné toky navrhnúť: ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť (urbanistický obvod, lokalitu a pod.), ktorá v prípade vhodných technických podmienok môže byť v súběhu s vodným tokom s následným iba jedným spoločným križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku.
- Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti tokov a ich ochranného pásma odsúhlasiť so správcom toku.

Regulatívy činností vzťahujúce sa na protipovodňové a mikroklimatické opatrenia :

- Komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody.
- Rozvojové aktivity musia byť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť nižšie položené úseky vodných tokov. V rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol pokiaľ

je to možné zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente.

• v zastavanom území obce :

- Na vodných tokoch nebudovať nové priečne prekážky v toku. Jestvujúce podľa finančných možností odstraňovať. Ak jestvujúca prekážka nie je možné odstrániť je potrebné zabezpečiť jej plnú biologickú priechodnosť.
- Zabezpečiť plnú protipovodňovú ochranu príbrežných častí vodných tokov v zastavanej časti obce. Do jej vybudovania osádzať prípadné nové stavby nad hladinu Q_{100R} , t. j. nad hladinu povodňového prietoku vyskytujúceho sa štatisticky raz za 100 rokov.
- Odvádzať dažďové vody z objektov povrchovými rigolmi do jestvujúcej zelene, resp. do dažďových (bioklimatických) záhrad.
- Budovať zvodnené vegetačné priekopy a priehlbne, ďalej umelé filtre a priesaky popri miestnych cestách.
- Zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov (napr. pri budovaní parkovísk), ktoré zabezpečia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy.
- Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu.
- Podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďovej vody do územia.

• mimo zastavaného územia obce :

- Vytvárať povrchové mokrade na poľnohospodárskej pôde, aby prebytočná dažďová voda bola odvádzaná do týchto mokradí.
- Zahradzovať erózne ryhy, zriaďovať zelené vsakovacie pásy
- Vytvárať pásy stromovej a krovinovej vegetácie a remízok – takto zlepšovať mikroklimu poľnohospodárskej krajiny.
- Obrábať poľnohospodársky využívané plochy orbou po vrstevnici

D.2..2. ZÁSBOVANIE PITNOU A ÚŽITKOVOU VODOU

Regulatívy pre výstavbu v obci :

- Vybudovať verejný vodovod v jestvujúcej zástavbe, kde sa vodovod nenachádza a v novonavrhovanej zástavbe
- Prípojky musia mať samostatné meranie umiestnené vo vodomernej šachte, ktorá sa osadí na hranici pozemku majiteľa
- Rekonštruovať jestvujúce kovové prívodné a zásobné vodovodné potrubie, ktoré je amortizované je amortizované
- Vzďialenosť medzi ostatnými podzemnými potrubiami inžinierskych sietí a vedením je riešená normou STN 73 6005
- Dodržiavať podmienky Zákona č. 516/2021 Z. z., ktorým sa novelizuje Zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, kde sa stanovujú pásma ochrany potrubí a podmienky pre činnosti v týchto pásmach.
- K potrubiam, ako aj ku všetkým objektom (vodojem, čerpacia stanica ...) musí byť zabezpečený bezproblémový prístup pre pracovníkov správcu siete aj s príslušnou mechanizáciou na zabezpečenie ich spoľahlivej funkcie (údržba, opravy ...).

- na zabezpečenie požiarnej vody je nutné realizovať na nových vodovodných úsekoch nadzemné požiarne hydranty v zmysle vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a čl. 4.3 STN 92 0400 Zásobovanie vodou na hasenie požiarov

D.2..3. ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD

- Vybudovať verejnú kanalizáciu v jestvujúcej zástavbe, kde sa kanalizácia nenachádza a v novonavrhovanej zástavbe. Pre nové plochy určené na zastavanie mimo dosahu gravitačného napojenie na jestvujúcu kanalizačnú sieť, sa budú musieť na kanalizačnej sieti budovať lokálne čerpacie stanice na tlakovú dopravu splaškových odpadových vôd.
- Dobudovať technologickú časť ČOV. V zmysle Zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách rešpektovať ochranné pásmo ČOV 100 m pri otvorených nádržiach čo je súčasný stav, 50 m pri dodatočnom uzavretí technológie ČOV prekrytím, prípadne požiadať o výnimku zo zákona.
- Realizovať napojenie obce Konská na splaškovú kanalizačnú sieť a ČOV Liptovský Ondrej.
- Producenti splaškových vôd z objektov s centrálnou prípravou jedál sú povinní pred napojením na verejnú kanalizáciu vody s obsahom tuku predčisťovať v lapači tukov
- Odvádzanie odpadových vôd musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. a zákona NV SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
- Po vybudovaní kanalizácie a jej uvedení do prevádzky sú vlastníci nehnuteľností povinní sa napojiť na verejnú kanalizáciu a v súlade s ekologickými zásadami zlikvidovať doterajšie zariadenia na likvidáciu odpadových vôd.
- Na území, v ktorom nebude zabezpečené odvádzanie splaškových odpadových vôd verejnou kanalizáciou do doby jej vybudovania, produkované splaškové odpadové vody akumulovať vo vodotesných žumpách, a ich zneškodňovanie zabezpečiť v súlade so Zákonom č. 364/2004 Z. z. o vodách v aktuálnom znení.
- Vzďialenosť medzi ostatnými podzemnými potrubiami inžinierskych sietí a vedením je riešená normou STN 73 6005.
- Dodržiavať podmienky Zákona č. 516/2021 Z. z., ktorým sa novelizuje Zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, kde sa stanovujú pásma ochrany potrubí a podmienky pre činnosti v týchto pásmach.
- Odvádzať dažďové vody z objektov povrchovými rigolmi do jestvujúcej zelene, resp. do dažďových (bioklimatických) záhrad.
- K potrubiam, ako aj ku všetkým objektom (vodojem, čerpacia stanica ...) musí byť zabezpečený bezproblémový prístup pre pracovníkov správcu siete aj s príslušnou mechanizáciou na zabezpečenie ich spoľahlivej funkcie (údržba, opravy ...).

D.2..4. OCHRANNÉ PÁSMA

Podľa Zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení jeho neskorších právnych úprav sa na vodovodné a kanalizačné potrubia vzťahuje nasledovné :

- Mimo súvisle zastavaného územia obce alebo územia určeného na zastavanie (ďalej len „zastavané územie“) sa nové pásma ochrany potrubí vymedzujú zvislými plochami vedenými po oboch stranách vodovodného potrubia verejného vodovodu vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti
  - a) 1,8 m pri verejnom vodovode do priemeru 500 mm vrátane
  - b) 3,0 m pri verejnom vodovode nad priemer 500 mm.

- V zastavanom území vymedzí okresný úrad v rozhodnutí na návrh stavebníka pásmo ochrany, ak to vyplýva z podmienok územného rozhodnutia, najviac však vo vyššie uvedenej vzdialenosti.
- Pásmo ochrany potrubia, ktoré je umiestňované v cestnom telese sa nevymedzuje.
- Jestvujúce pásma ochrany potrubí zostávajú v platnosti
- K potrubiam, ako aj ku všetkým objektom (vodojem, čerpacia stanica ...) musí byť zabezpečený bezproblémový prístup pre pracovníkov správcu siete aj s príslušnou mechanizáciou na zabezpečenie ich spoľahlivej funkcie (údržba, opravy ...).

D.3. REGULATÍVY ELEKTRICKEJ ENERGIE

- a) Preložky energetických zariadení riešiť v zmysle § 45 zákona o energetike 251/2012 Z. z. „Preložka elektroenergetického rozvodného zariadenia“.

D.3..1. VYSOKÉ NAPÄTIE VN A VVN

- b) Dodržať ochranné pásmo existujúcich a plánovaných VN vzdušných vedení v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. § 36
- c) VN vedenia v zastavanom území, riešiť ako zemné káblové so zokruhovaním.

D.3..2. TRAFOSTANICE

- d) Rekonštrukciu jestvujúcich trafostaníc riešiť konštrukčne do 630kVA
- e) Nové trafostanice riešiť ako kioskové výkonovo do 630kVA
- f) Umiestnenie trafostaníc v jednotlivých lokalitách riešiť tak, aby výbežky NN vedení neprekračovali 350 m a boli umiestnené pri najväčšom požadovanom odbere v lokalite.
- g) VN prívod k navrhovaným trafostaniciam riešiť podzemným káblom. Prípojky na trafostanice v zastavenej časti riešiť ako zemné káblové.

D.3..3. NÍZKE NAPÄTIE

- h) Vedenia NN riešiť ako káblové zemné so zokruhovaním a prepojením na existujúcu NN vzdušnú sieť.
- i) dĺžka výbežkov NN vedenia bude od zdroja max.350 m
- j) Dodržať manipulačný priestor od podperných bodov 1 m.
- k) Elektromerové rozvádzače pre jednotlivé odberné miesta umiestniť na verejne prístupných miestach.

D.3..4. VEREJNÉ OSVETLENIE

- l) Pri súbehu a križovaní s NN a VN káblovými vedeniami dodržať ochranné pásma.

D.3..5. NETRADIČNÉ DRUHY ENERGIE

Netradičné druhy energie sa v obci nenachádzajú. Obnoviteľné zdroje energie sa dajú zapojiť do sústavy energetiky na jestvujúce VN vedenie s napäťovou úrovňou 22kV len na základe podmienok SSE.

- m) Podporovať využívanie alternatívnych zdrojov energie.

D.3..6. OCHRANNÉ PÁSMA

- vonkajšie vedenie (od krajného vodiča na každú stranu):
  - od 110kV do 220kV - vodiče bez izolácie 25m
  - od 35kV do 110kV - vodiče bez izolácie 15m
  - od 1kV do 35kV - vodiče bez izolácie ..... 10m, v lesných priesekoch.....7m
  - vodiče so zákl. izoláciou..... 4m, v lesných priesekoch.....2m
  - závesné káblové vedenie..... 1m
  - závesný kábel 22kV DISTRI... 2m
  - zemné káblové vedenie..... 1m
- elektrické stanice do 110kV
  - vonkajšie.....10m od hranice objektu alebo jeho oplotenia
  - vnútorné..... je vymedzené oplotením alebo obstavanou hranicou objektu, pričom musí byť zabezpečený prístup do objektu na obsluhu a výmenu technologických zariadení

D.4. REGULATÍVY ZÁSOBOVANIA ZEMNÝM PLYNOM

- a) PZ (plynové zariadenia) situovať na verejne prístupných pozemkoch prednostne pozdĺž jestvujúcich a navrhovaných ciest a koridorov.
- b) Hlavné uzávery plynu (ďalej len „HUP“) treba umiestňovať na hraniciach pozemkov neverejne prístupných odberných plynových zariadení (ďalej len „OPZ“) a verejne prístupných priestranstiev riešeného územia.
- c) Objekty sa budú napájať kolmo na plynovod pomocou prípojok z rovnakého materiálu ako je plynovod. Pred každým objektom bude umiestnený stredotlaký regulátor tlaku plynu spolu s plynomerom vo vetrateľnej oceľovej skrinke.
- d) zachovať pásma ochranné a bezpečnostné (ďalej len „BP a OP“) jestvujúcich, navrhovaných, prípadne i prekladaných distribučných PZ tak, ako ich ustanovujú § 79 a § 80 Zákona NR SR č. 251/2012 Z. z.

D.4..1. OCHRANNÉ A BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA

Ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- VTL PL PN63 DN500 8 m od osi
- VTL PR PN63 DN100 4 m od osi
- STL PL a PR v extraviláne 4 m od osi
- VTL RS 8 m od pôdorysu
- STL PL a PR v intraviláne 1 m od osi
- KAO anódové uzemnenie 8 m od zariadenia

Bezpečnostné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- VTL PL PN63 DN500 150 m od osi
- VTL PL PN63 DN100 50 m od osi
- VTL RS 50 m od pôdorysu
- STL PL a PR v extraviláne 10 m od osi
- STL PL a PR v intraviláne 2 m od zariadenia
- KAO anódové uzemnenie 40 m od zariadenia

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2004 Z. z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

D.4..2. Odstupové vzdialenosti

Pri realizácii stavby plynovodov, stavebných objektov a inžinierskych sietí je potrebné dodržiavať minimálne odstupové vzdialenosti medzi týmito objektami, ktoré sú dané príslušnými slovenskými technickými normami ako sú STN 38 6413 a STN 73 6005 a ďalšími súvisiacimi právnymi predpismi.

V prípade kontaktu plynovodu s inými potrubiami a káblami sa myslia vzdialenosti medzi povrchmi potrubí a káblov. Vzdialenosti od budov sa merajú v prípade kontaktu plynovodu od vonkajšieho povrchu základu budovy po vonkajší povrch potrubia plynovodu. Tieto vzdialenosti sú uvedené v tabuľke :

Tabuľka - Ochranné pásma plynovodov

Por. číslo	Vzdialenosť objektu	od stredotlakého plynovodu
1	Budova - základy	2.0 m
2	Stredotlaký plynovod	Súbeh : 0.4 m Križovanie : 0.1 m
3	Vodovod	Súbeh : 0.5 m Križovanie : 0.15 m
4	Kanalizácia	Súbeh : 1.0 m Križovanie : 0.5 m
5	Elektrické vedenie silnoprúd - káble do 35 kV	Súbeh : 0.6 m Križovanie : 0.2 m
6	Elektrické vedenie telef. a spoj. - nn káble	Súbeh : 0.4 m Križovanie : 0.1 m

D.5. SLABOPRÚDOVÉ ROZVODY

Podzemné vedenia a zariadenia slaboprúdu je nutné rešpektovať. Pri započatí prípravy stavieb je nutné si vyžiadať súhlasy správcov týchto vedení a zariadení, prípadne požiadať o ich presné vytýčenie.

D.5..1. TELEFÓNNE SIETE

- Pri budovaní ďalších sietí v obci telefónne káblové vedenia uložiť do zeme.
- Telekomunikačné vedenia a zariadenia sú chránené ochranným pásmom v zmysle § 68 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách. Pri umiestňovaní zástavby, technickej infraštruktúry alebo iných činností v blízkosti telekomunikačných vedení a zariadení rešpektovať ich ochranné pásma, dodržať ustanovenia § 65 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách o ochrane proti rušeniu a dodržať príslušné technické normy
- Napojenie jednotlivých riešených lokalít na verejnú elektronickú komunikačnú sieť bude podrobnejšie riešené v rámci ÚPN-Z resp. projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie.

D.5..2. TV SIETE KÁBLOVÉ

Rozvody káblovej televízie ukladať do zeme.

D.5.3. MIESTNY ROZHLAS

Rozvody miestneho rozhlasu uložiť do zeme, reproduktory umiestniť na stĺpy NN -rozvodov.

D.5.4. OCHRANNÉ PÁSMO VEDENÍ SLABOPRÚDU

Ochranné pásmo pre káblové telekomunikačné a oznamovacie rozvody je 1 m na obe strany od krajného kábla.

E) ZÁSADY A REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNO-HISTORICKÝCH HODNÔT, OCHRANY A VYUŽÍVANIA PRÍRODNÝCH ZDROJOV, OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, ÚSES

E.1. REGULATÍVY OCHRANY KULTÚRNOHISTORICKÝCH HODNÔT

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v katastri obce eviduje v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok Ústredného zoznamu pamiatkového fondu SR nasledovné NKP :

Katastrálne územie	Pamiatkový objekt	Zauž. názov PO	Číslo ÚZPF	Stav.-tech. stav
Liptovský Ondrej	KURIA	kúria rod. Andreánsky solitér	11959/1	v rekonštrukcii
Liptovský Ondrej	KOSTOL	kostol r. k. Sv. Ondreja	345/1	vyhovujúci

V Centrálnnej evidencii archeologických nálezísk Slovenska (ďalej len CEANS) v katastri obce Liptovský Ondrej nie je evidované archeologické nálezisko. Krajský pamiatkový úrad Žilina eviduje v katastri obce Liptovský Ondrej okrem historického intravilánu obce viacero polôh s archeologickým potenciálom. Ide o zaniknuté historické komunikácie a historické polia.

Pamätihodnosti obce obec Liptovský Ondrej neeviduje.

V obci sa udržiavajú tradície (vid' kap. E.1. textovej časti).

Objekty pamiatkovej ochrany, ako aj zachovalé tradície, folklór a remeslá je nutné chrániť a uchovať ako kultúrno-historické dedičstvo obce, ktoré zároveň zachováva identitu obce.

Pre celé územie obce platí:

- Zachovať charakter historického urbanistického priestoru a väzby na prírodné prostredie
- Udržiavať a rozvíjať miestne tradície.
- Chrániť národné kultúrne pamiatky v obci v zmysle pamiatkového zákona
- Rešpektovať ochranné pásmo nehnuteľnej kultúrnej pamiatky „*Gotické nástenné maľby*“ nachádzajúce sa v objekte r. k. kostola Sv. Ondreja
- Z hľadiska ochrany predpokladaných archeologických nálezísk v katastri obce rešpektovať zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

E.2. REGULATÍVY OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY**E.2.1. POŽIADAVKY OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY**

- dodržať ustanovenia zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, najmä :

- rešpektovať a nenarušovať typy biotopov, ktoré sa v malej miere vyskytujú v rámci väčších obhospodarovateľných plôch (napr. vlhké, podmáčané, mokradné a rašelinné biotopy v poľnohospodárskej a lesnej krajine),
  - zachovať existujúcu a dopĺňať sprievodnú vegetáciu vodných tokov aj okolia poľných ciest pre vytvorenie lepšej štruktúry a hygieny krajiny, prípadnú náhradnú výsadbu drevín realizovať len z pôvodných domácich druhov,
  - zachovať brehové porasty v ochrannom pásme vodných tokov
  - do genofondových plôch nezasahovať, nebudovať na nich ani v ich blízkosti stavby s negatívnym dopadom
- rešpektovať prvky ÚSES v krajine
  - v rámci prípravných prác jednotlivých stavieb zohľadniť pri väčších areáloch krajinný obraz a krajinný ráz v súlade s metodikou identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny
  - dotvárať krajinný obraz a krajinný ráz prostredníctvom príslušných regulatívov platných mimo zastavaného územia obce.

Regulatívy ochrany prírody a tvorby krajiny – plochy **OP.02** až **OP.04** a **OP.06** až **OP.13** - sú uvedené v kapitole E.2.2

E.2..2. REGULATÍVY PLATNÉ NA JEDNOTLIVÝCH PLOCHÁCH OBCE MIMO JEJ SÚČASNÉHO A NAVRHOVANÉHO ZASTAVANÉHO ÚZEMIA

Zhrnutie regulatívov ochrany prírody a tvorby krajiny podľa zón vymedzených vo výkrese - KOMPLEXNÝ VÝKRES PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA:

OP.01 jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, lesy hospodárske

OHRANIČENIE		lesy hospodárske, biocentrum regionálneho významu Bc7rj – jadro
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum (Bc7r), lesy hospodárske, genofondové lokality
	Navrhované záväzné	ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; lesy hospodárske
	Navrhované smerné	ekologická stabilita v širšom zmysle, regionálne biocentrum
	Nepripustné	záber pôdy, výstavba, hromadné športové aktivity
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	vysokokmenné lesy aj podmáčané lesné biotopy v blízkosti vodných tokov
	navrhovaná záväzná	vysokokmenný hospodársky les s prirodzeným drevinovým zložením
PARCIÁLNE REGULATÍVY		- biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - pre hospodársky les - zabezpečiť trvalú existenciu lesných porastov, dodržiavať cieľové drevinové zloženie podľa stanovištného prieskumu lesných biotopov a hospodársky spôsob podľa platného PSoL, uplatňovať princípy ekologického hospodárenia - genofondové lokality – zachovať podmienky pre výskyt chránených, ohrozených a genofondovo vzácných druhov na týchto lokalitách - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov
POZNÁMKA		

OP.02 jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, brehové porasty s vodnými tokmi, podmáčané lokality, biocentrum regionálneho významu Bc7rj – jadro
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum, NDV a NDV + TTP
	Navrhované záväzné	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; NDV a NDV + TTP, jadro regionálneho biocentra

	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, Miestny biokoridor v rámci Bc7r
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do vodných tokov
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávnyimi porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	zmiešaný nelesný biotop s drevinami a trávnatými porastmi , vodnými tokmi a podmáčanými lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - podporovať pôdochrannú a protieróznu funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - NDV a TTP – prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav a pomer NDV s TTP, minimalizovať antropické zásahy - vodné toky neregulovať, nezasahovať - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov 		
POZNÁMKA		
- vodné toky s brehovými porastmi v zóne sú súčasne funkčné ako miestne biokoridory		

OP.03 jadro biocentra regionálneho významu Brestovina – Bc7rj, trvalé trávne porasty (TTP)

OHRANIČENIE		trvalé trávne porasty, biocentrum regionálneho významu Bc7rj – jadro
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum, TTP
	Navrhované záväzná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; TTP,
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, regionálne biocentrum
	Nepripustné	bývanie, výstavba
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	trvalé trávne porasty – lúky a pasienky
	navrhovaná záväzná	Trávne porasty udržiavané pastvou alebo kosbou
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - podporovať pôdochrannú a protieróznu funkciu – zachovať pokryv územia porastmi - TTP – uplatňovať princípy ekologického hospodárenia, nehnojiť, strojové kosenie neuskutočňovať systémom od okrajov do stredu, kosiť max. 2 krát za rok - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov 		
POZNÁMKA		

OP.04 biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, brehové porasty s vodnými tokmi, podmáčané lokality, biocentrum regionálneho významu Bc7r v širšom zmysle podľa RÚSES
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum, NDV a NDV + TTP
	Navrhované záväzná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; NDV a NDV + TTP, miestny biokoridor (Bk3m)
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, regionálne biocentrum
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do vodných tokov
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávnyimi porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	zmiešaný nelesný biotop s drevinami a trávnatými porastmi , vodnými tokmi a podmáčanými lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - pre funkciu biokoridoru - zachovanie brehových porastov, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať pôdochrannú a protieróznu funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - NDV a TTP – prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav a pomer NDV s TTP, minimalizovať antropické zásahy - vodné toky neregulovať, nezasahovať - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť 		

	- nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov
POZNÁMKA	- vodné toky s brehovými porastmi v zóne sú súčasne funkčné ako miestne biokoridory

OP.05 biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, lesy hospodárske

OHRANIČENIE		lesy hospodárske, biocentrum regionálneho významu Bc7r
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum (Bc7r), lesy hospodárske, genofondové lokality
	Navrhované záväzná	ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; lesy hospodárske vo funkcii interakčného prvku
	Navrhované smerné	ekologická stabilita v širšom zmysle, regionálne biocentrum
	Nepripustné	záber pôdy, výstavba, hromadné športové aktivity
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	vysokokmenné lesy aj podmáčané lesné biotopy v blízkosti vodných tokov
	navrhovaná záväzná	vysokokmenný hospodársky les s prirodzeným drevinovým zložením
PARCIÁLNE REGULATÍVY		<ul style="list-style-type: none"> - biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - interakčný prvok – nezasahovať intenzívne do štruktúry biotopov lesa - podporovať pôdoochrannú a protieróznu funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - pre hospodársky les - zabezpečiť trvalú existenciu lesných porastov, dodržiavať cieľové drevinové zloženie podľa stanovištného prieskumu lesných biotopov a hospodársky spôsob podľa platného PSoL, uplatňovať princípy ekologického hospodárenia - genofondové lokality – zachovať podmienky pre výskyt chránených, ohrozených a genofondovo vzácných druhov na týchto lokalitách - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov
POZNÁMKA		

OP.06 biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, brehové porasty s vodnými tokmi, podmáčané lokality, biocentrum regionálneho významu Bc7r
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum, NDV a NDV + TTP
	Navrhované záväzná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; NDV a NDV + TTP, Interakčný prvok
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, regionálne biocentrum
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do vodných tokov
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávnyimi porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	zmiešaný nelesný biotop s drevinami a trávnatými porastmi , vodnými tokmi a podmáčanými lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		<ul style="list-style-type: none"> - biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - podporovať pôdoochrannú a protieróznu funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - NDV a TTP – prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav a pomer NDV s TTP, minimalizovať antropické zásahy - vodné toky neregulovať, nezasahovať - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - interakčný prvok – nezasahovať intenzívne do štruktúry biotopov - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov
POZNÁMKA		- vodné toky s brehovými porastmi v zóne sú súčasne funkčné ako miestne biokoridory

OP.07 biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, trvalé trávne porasty (TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, brehové porasty s vodnými tokmi, podmáčané lokality, biocentrum regionálneho významu Bc7r
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum, TTP
	Navrhované záväzná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; TTP, Interakčný prvok

	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, regionálne biocentrum
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do vodných tokov
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávnyimi porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	trávnaté porasty, vodné toky a podmáčané lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - TTP – uplatňovať princípy ekologického hospodárenia, nehnojiť, strojové kosenie neuskutočňovať systémom od okrajov do stredu, kosiť 2 – 3 krát za rok - vodné toky neregulovať, nezasahovať - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - interakčný prvok – nezasahovať intenzívne do štruktúry biotopov - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov 		
POZNÁMKA		

OP.08 biocentrum regionálneho významu Brestovina – Bc7r, trvalé trávne porasty (TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, brehové porasty s vodnými tokmi, podmáčané lokality, biocentrum regionálneho významu Bc7r
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum, TTP
	Navrhované záväzná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; TTP
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, regionálne biocentrum
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do vodných tokov
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávnyimi porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	trávnaté porasty, vodné toky a podmáčané lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - TTP – uplatňovať princípy ekologického hospodárenia, nehnojiť, strojové kosenie neuskutočňovať systémom od okrajov do stredu, kosiť 2 – 3 krát za rok - vodné toky neregulovať, nezasahovať - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov 		
POZNÁMKA		

OP.09 biocentrum miestneho významu Javorové – Bc2m, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, brehové porasty s vodnými tokmi, podmáčané lokality, biocentrum miestneho významu Bc2m
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; miestne biocentrum, NDV a NDV + TTP
	Navrhované záväzná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; NDV a NDV + TTP, miestne biocentrum
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, Miestne biocentrum
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do vodných tokov
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávnyimi porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	zmiešaný nelesný biotop s drevinami a trávnatými porastmi , vodnými tokmi a podmáčanými lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - biocentrum - podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - NDV a TTP – prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav a pomer NDV s TTP, 		

	<p>minimalizovať antropické zásahy</p> <ul style="list-style-type: none"> - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov
POZNÁMKA	

OP.10 biokoridor miestneho významu, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, brehové porasty s vodnými tokmi, podmáčané lokality, biokoridor miestneho významu
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; regionálne biocentrum, NDV a NDV + TTP
	Navrhované záväzná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; NDV a NDV + TTP, miestny biokoridor
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, regionálne biocentrum
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do vodných tokov
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávnyimi porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	zmiešaný nelesný biotop s drevinami a trávnatými porastmi, vodnými tokmi a podmáčanými lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		<ul style="list-style-type: none"> - pre funkciu biokoridoru - zachovanie brehových porastov, zákaz vypúšťania nevyčistených odpadových produktov do vodných tokov - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi, - NDV a TTP – prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav a pomer NDV s TTP, minimalizovať antropické zásahy - vodné toky neregulovať, nezasahovať - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov
POZNÁMKA		

OP.11 interakčný prvok, nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, podmáčané lokality, interakčný prvok
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; interakčný prvok, NDV a NDV + TTP
	Navrhované záväzná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; NDV a NDV + TTP, Interakčný prvok
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle, Interakčný prvok
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, výrub drevín,
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávnyimi porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	zmiešaný nelesný biotop s drevinami a trávnatými porastmi, podmáčanými lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		<ul style="list-style-type: none"> - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi, - NDV a TTP – prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav a pomer NDV s TTP, minimalizovať antropické zásahy - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - interakčný prvok – nezasahovať intenzívne do štruktúry biotopov - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov
POZNÁMKA		

OP.12 interakčný prvok, trvalé trávne porasty (TTP)

OHRANIČENIE	trvalé trávne porasty, podmáčané lokality, interakčný prvok
--------------------	---

FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; interakčný prvok, TTP
	Navrhované záväzné	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; TTP, Interakčný prvok
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle,
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do podmáčaných lokalít
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	lúky a pasienky,
	navrhovaná záväzná	trávnaté porasty, podmáčané lokality
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - TTP – uplatňovať princípy ekologického hospodárenia, nehnojiť, strojové kosenie neuskutočňovať systémom od okrajov do stredu, kosiť 2 – 3 krát za rok - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - interakčný prvok – nezasahovať intenzívne do štruktúry biotopov - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov 		
POZNÁMKA		

OP.13 nelesná drevinová vegetácia (NDV) a zmiešané plochy NDV s trvalými trávnatými porastmi (NDV+TTP)

OHRANIČENIE		NDV a trvalé trávne porasty, podmáčané lokality,
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; NDV a NDV + TTP
	Navrhované záväzné	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; NDV a NDV + TTP,
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle,
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, výruby drevín,
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Nelesná drevinová vegetácia a NDV zmiešaná s trvalými trávami porastmi – lúky a pasienky, brehové porasty a vodné toky
	navrhovaná záväzná	zmiešaný nelesný biotop s drevinami a trávnatými porastmi , podmáčanými lokalitami
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - NDV a TTP – prirodzeným spôsobom zachovávať súčasný stav a pomer NDV s TTP, minimalizovať antropické zásahy - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - interakčný prvok – nezasahovať intenzívne do štruktúry biotopov - nezvyšovať doterajšiu mieru obhospodarovania/zasahovania do biotopov 		
POZNÁMKA		

OP.14 trvalé trávne porasty (TTP)

OHRANIČENIE		trvalé trávne porasty, podmáčané lokality
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; TTP
	Navrhované záväzné	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; TTP
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle,
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do podmáčaných lokalít
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	lúky a pasienky,
	navrhovaná záväzná	trávnaté porasty, podmáčané lokality
PARCIÁLNE REGULATÍVY		
<ul style="list-style-type: none"> - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – zachovať pokryv územia porastmi , - TTP – uplatňovať princípy ekologického hospodárenia, nehnojiť, strojové kosenie neuskutočňovať systémom od okrajov do stredu, kosiť 2 – 3 krát za rok - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť 		

POZNÁMKA	
----------	--

OP.15 orná pôda (OP)

OHRANIČENIE		Orná pôda, podmáčané lokality
FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA	Súčasná	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; TTP
	Navrhované záväzné	Ochrana prírody a krajiny – 1. stupeň; TTP
	Navrhované smerné	Ekologická stabilita v širšom zmysle,
	Nepripustné	bývanie, výstavba, hromadné športové aktivity, zásahy do podmáčaných lokalít
PRIESTOROVÁ FORMA	súčasná	Kultúry ornej pôdy,
	navrhovaná záväzná	Kultúry ornej pôdy
PARCIÁLNE REGULATÍVY		<ul style="list-style-type: none"> - podporovať pôdoochrannú a protieróznú funkciu – skúsiť nové formy obrábania bez orby, - podmáčané a mokradné lokality ponechať prirodzenému vývoju, neodvodňovať ani chemicky neošetrovať, v prípade zarastania nežiaducimi drevinami je možné tieto mechanicky odstrániť - hospodáriť so zreteľom na ochranu pôdy a eróziu – oranie po vrstevnici, oziminy, veľké plochy rozčleniť na menšie lány, - uplatniť ekologické princípy hospodárenia – používanie organických hnojív, kompostov a pod, redukovať chemické prípravky
POZNÁMKA		

E.3. REGULATÍVY ÚSES

Vzhľadom k tomu, že zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny uvádza, že vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom, je potrebné jeho jednotlivé zložky v riešenom území rešpektovať a dodržiavať zásady pre trvalé zabezpečenie ich funkčnosti. Sú to najmä nasledovné:

- rešpektovať územný systém ekologickej stability vo všetkých hierarchických úrovniach – od úrovne európskych ekologických sietí NECONET, EECONET, cez národnú - nadregionálne, regionálne aj miestne prvky vo vzťahu k jeho základným zložkám, ktorými sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky – to znamená zachovať bezzásahovosť vymedzených prvkov ÚSES a do ich priestoru neumiestňovať žiadne aktivity
- biocentrá v katastri :
  - Biocentrum regionálneho významu:**
Bc7r - Brestovina
  - Biocentrum miestneho významu:**
Bc1m – Brestoviny – Kostolné – včlenené v rámci spracovania ÚPD do Bc7r
Bc2m – Javorové
- biokoridory v katastri :
  - Bk1m – potok Stošianka
  - Bk2m – potok Trnovec
  - Bk3m – Konský potok
  - Bk4m – potok Brestovina
- interakčné prvky :
  - IP1 – lesík na Osikovci
  - IP2 – NDV v lokalite Diel
  - IP3 – lúka v lokalite Povrazy
  - IP4 – svah Pod stráňami
  - IP5 – Pri cintoríne

- IP6 – Háje
- IP7 – Pri salaši
- IP8 – Dolné
- IP9 – Pred Osikovcom

- v priestoroch biocentier a biokoridorov neumiestňovať prvky a nevykonávať aktivity, ktoré budú zásadne narušovať alebo znemožňovať ich ekostabilizačné poslanie. Na plochách biokoridorov je v nevyhnutnom rozsahu prípustné križovanie biokoridorov dopravnými líniami (miestna cesta, cyklotrasa).
- potenciálne aj existujúce konflikty záujmov ochrany prírody s inými záujmami riešiť vždy primárne s príslušným správcom územia. V prípade presahu konfliktov do iných zložiek životného prostredia aj s príslušnými úradmi životného prostredia ustanovenými v zmysle platnej legislatívy.
- dodržiavať ustanovenia zákona č.24/2006 Z. z. o hodnotení vplyvov na životné prostredie a dôsledne vykonávať posudzovanie strategických dokumentov aj konkrétnych činností pred rozhodnutím o ich umiestnení alebo povolení v území

Regulatívy pre jednotlivé prvky ÚSES sú podrobne rozpísané vo funkčných zónach krajiny (kapitola E.2.2).

E.4. REGULATÍVY OCHRANY A VYUŽÍVANIA PRÍRODNÝCH ZDROJOV

E.4.1. POŽIADAVKY OCHRANY LESNÉHO FONDU

- Ak stavebnými resp. terénnymi úpravami budú zasiahnuté lesné pozemky, je potrebné požiadať orgán štátnej správy lesného hospodárstva o dočasné resp. trvalé vyňatie lesných pozemkov z plnenia funkcií lesov podľa § 5 ods. 1 zákona o lesoch.
- V prípade umiestnenia stavby v ochrannom pásme lesa t. j. do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku je potrebné požiadať o súhlasné záväzné stanovisko orgán štátnej správy lesného hospodárstva v zmysle § 10 ods. 2 zákona o lesoch.
- Dodržiavať zásady ekologického hospodárenia v lesnom poraste, kde platí :
  - uskutočňovať obnovu lesa maloplošnými zásahmi
  - predlžovať obnovnú dobu v lesoch a maximalizovať podiel prirodzenej obnovy
  - používať jemnejšie spôsoby hospodárenia
  - uskutočňovať lokálne ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny)
  - optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín
  - odstraňovať invázne druhy rastlín

E.4.2. POŽIADAVKY OCHRANY A VYUŽÍVANIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Zaberať poľnohospodársku pôdu je možné len na základe súhlasu podľa ust. §13 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a v zmysle tohto súhlasu platí:

- Pre účely výstavby, súvisiacich a podmieňujúcich investícií je možné použiť iba poľnohospodársku pôdu uvedenú v tomto súhlase.
- Na ploche trvalého odňatia bude jednotlivým investorom uložená podľa § 17 zákona povinnosť vykonať skrývku ornice a podorničia. V tejto súvislosti jednotliví investori predložia bilanciu skrývky humusového horizontu spracovanú podľa prílohy k vyhláske MP SR č. 508/2004 Z. z..
- V prípadoch použitia poľnohospodárskej pôdy do jedného roka za účelom realizácie podzemných a nadzemných vedení súvisiacich s vybudovaním investície je potrebné postupovať v zmysle ust. §18 ods.2 zákona 220/2004 Z. z..

- Pri zástavbe lokality prísne dodržiavať, zásady ochrany poľnohospodárskej pôdy ustanovené v § 12 zákona zvlášť zásadu nevyhnutnosti a odôvodneného rozsahu (so zreteľom na odsúhlasenú funkciu) pričom zástavbu navrhovať tak, aby nevznikali plochy so sťaženým obrábaním poľnohospodárskej pôdy, ktorá v rámci lokality nebude dotknutá rozhodnutím podľa § 17 zákona.
- Dodržiavať zásady ekologického hospodárenia v poľnohospodárstve, kde platí :
  - vylúčiť používanie pesticídov
  - podporovať vznik remízok a podmáčaných plôch
  - podporovať výsadbu vzrastlej vegetácie popri poľných cestách

F) ZÁSADY A REGULATÍVY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Slúžia na stabilizáciu krajiny prírodnými, technickými aj organizačnými prostriedkami. V katastri Liptovského Ondreja sa jedná sa predovšetkým o nasledovné:

F.1. OVZDUŠIE

- podporovať využívanie alternatívnych zdrojov energií
- podporovať ekologické zdroje energie pre vykurovanie v obci na úkor spaľovania tuhých palív (napr. tepelné čerpadlá, fotovoltaika...)
- zaistiť kvalitné tepelno-izolačné vlastnosti nových budov
- podporovať zlepšenie tepelno-izolačných vlastností existujúcich budov
- monitorovať stav ovzdušia v obci

F.2. VODA

- chrániť podzemné a povrchové vody pred akýmkoľvek znečistením
- odstraňovať nelegálne výsypy odpadov v blízkosti vodných tokov
- vybudovať kanalizáciu v celej obci
- realizovať protipovodňové, vodozádržné a mikroklimatické opatrenia v zastavanej časti obce a v katastri v zmysle kapitoly D.2. REGULATÍVY VODNÉHO HOSPODÁRSTVA v záväznej časti dokumentácie, podkapitola D.2.1., časť „Regulatívy činností vzťahujúce sa na protipovodňové a mikroklimatické opatrenia“ a kapitoly F.7. ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY.

F.3. PÔDA

- podporovať výsadbu pôdoochrannej zelene
- zneškodňovať existujúce nelegálne skládky odpadu a zamedzovať vytváranie nových nelegálnych skládok odpadu

F.4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

- dodržiavať nakladanie s odpadmi v zmysle hierarchizácie odpadového hospodárstva :
  - predchádzať vzniku odpadov a obmedziť ich tvorbu
  - zhodnocovať odpady ich recykláciou, opätovným využitím alebo procesmi umožňujúcimi získavanie druhotných surovín
  - zneškodňovať odpady spôsobom neohrozujúcim životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom

Uvedené body zároveň určujú prioritnú postupnosť pri nakladaní s odpadmi. Pre obec znamená dodržiavanie a realizácia týchto princípov nasledovné :

- vytvárať podmienky pre zber druhotných surovín
- zabezpečovať likvidáciu odpadov
- odstrániť výsypy odpadov v katastri (pri vodných tokoch v blízkosti obce a pri miestnych cestných komunikáciách vedúcich do voľnej krajiny), vyvíjať nástroje pre likvidáciu divokých skládok odpadu a zamedzovať ich vzniku

F.5. URBANISTICKÁ ZÁSTAVBA

- zachovať identitu obce
- rozvíjať vhodné funkcie v existujúcej štruktúre zástavby v zmysle regulatívov uvedených pri jednotlivých plochách v kapitole B.1..2.
- rozvíjať priestorové usporiadanie jednotlivých funkčných plôch v obci tak, aby vzťahy vnútri obce boli prehľadné, jasné a zrozumiteľné pre návštevníkov obce, ale i jej občanov
- Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných zosuvov posúdiť a overiť inžiniersko-geologickým prieskumom.

Podrobnejšie regulatívy výstavby v obci sú uvedené v kapitolách záväznej časti A.1., A2. a B.1..

F.6. VEGETÁCIA

- zachovať a zveľaďovať jestvujúcu zeleň v obci
- výsadbou izolačnej zelene znižovať prašnosť, nepriaznivé hlukové a pohľadové pomery v obci
- výsadby drevín a starostlivosť o dreviny realizovať v súlade s STN 83 7010 Ochrana prírody a krajiny Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie
- pri vedení inžinierskych sietí v blízkosti koreňovej sústavy drevín je potrebné tieto opatriť neprerastavou geotextíliou, resp. vhodnou chráničkou, aby sa v budúcnosti vylúčil negatívny vplyv koreňovej sústavy drevín na inžinierske siete
- podporovať rozširovanie nelesnej drevinovej vegetácie na vhodných miestach v katastri - doplniť sprievodnú vegetáciu vodných tokov aj okolia poľných ciest pre vytvorenie lepšej štruktúry a hygieny krajiny, prípadnú náhradnú výsadbu drevín realizovať len z pôvodných domácich druhov
- vytvárať plochy verejnej zelene podľa návrhu (komplexný výkres funkčného využívania a priestorového usporiadania územia – č.2) a regulatívov jednotlivých plôch uvedených v rámci príslušnej kapitoly B.

F.7. ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY

Opatrenia voči zvýšenému počtu tropických dní a častejšiemu výskytu vín horúčav

- (1) Zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, využívaním svetlých farieb a odrazových povrchov na budovách
- (2) Zachovať a zveľaďovať podiel vegetácie a vodných prvkov v sídlach
- (3) Vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do príľahlej krajiny - pri voľbe druhov uprednostňovať pôvodné a nealergénne druhy pred inváznymi
- (4) Zachovať a zvyšovať podiel vegetácie v okolí ciest
- (5) Poporovať tvorbu medzí/remízok s drevinovou vegetáciou na poľnohospodárskej pôde
- (6) Zachovať prvky nelesnej drevinovej vegetácie, podmáčaných lokalít, koridorov vodných tokov s brehovými porastami

Opatrenia voči extrémnym poveternostným situáciám (búrky, víchrice, tornáda)

- (7) Podporovať výsadbu spoločentiev drevín mimo zastavanej časti obce – vetrolamy, živé ploty, líniová zeleň popri cestách

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha

- (8) Zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodou v sídlach - podporovať opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody
- (9) Podporovať a zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.
- (10) Podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v zastavanej časti obce
- (11) Podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí
- (12) Usmerniť odtokové pomery pomocou drobných hydrotechnických opatrení

Opatrenia voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok

- (13) Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu
- (14) Zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov, ktoré zabezpečia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy. Zabezpečiť zvýšenie podielu vsakovacích zariadení a plôch pre zrážkovú vodu v sídlach
- (15) Zabezpečiť zadržiavanie zrážkovej vody a budovanie dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí
- (16) Podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy.
- (17) realizovať protipovodňové a mikroklimatické opatrenia v zastavanej časti obce a v katastri v zmysle kapitoly D.2. REGULATÍVY VODNÉHO HOSPODÁRSTVA v záväznej časti dokumentácie, podkapitola D.2.1. VODNÉ TOKY A VODNÉ ZDROJE, časť „Regulatívny činností vzťahujúce sa na protipovodňové a mikroklimatické opatrenia“.

F.8. INÉ USTANOVENIA

- neuvažovať s rozšírením chovu hospodárskych zvierat v hospodárskych dvoroch, ktoré sú v kontakte s obytným a rekreačným územím - telovýchovno-športové zariadenie umiestňovať tak, aby ich činnosť neovplyvňovala nepriaznivo okolie, najmä obytnú zástavbu hlukom, prachom alebo svetlom

- rešpektovať možné negatívne ovplyvnenie hlukom v danom území z existujúcich a navrhovaných stavieb (rekreačné a športové zariadenia, prevádzkarne drobnej remeselnej výroby a služieb, výrobné areály a výrobné služby) vypracovaním hlukovej štúdie, pre konkrétnu stavbu a lokalitu, v ktorej budú ozrejmene hlukové pomery v danom území a podľa výsledkov hodnotenia navrhnete protihlukové opatrenia na navrhovanej stavbe tak, aby hlukové pomery v obytnom a rekreačnom prostredí boli v súlade s vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z. z.
- neuvažovať s budovaním výrobných prevádzok s nadmerným hlukom v blízkosti obytného a rekreačného územia
- rešpektovať pôsobenie hluku z dopravy (cesty III. triedy, parkoviská, miestne cesty) na navrhovanú obytnú zástavbu, ktoré je potrebné preveriť hlukovou štúdiou a v prípade nepriaznivých výsledkov navrhnúť protihlukové opatrenia

G) VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Zastavané územie je vymedzené hranicou zastavaného územia obce k 1.1.1991. Podľa podkladov z Katastrálneho úradu ohraničuje súčasná hranica zastavaného územia obce Liptovský Ondrej zastavané územie o rozlohe **42,27** ha.

Návrhom nových urbanistických funkčných plôch dôjde k rozšíreniu zastavaného územia obce a to na **69,47**. Tento nárast predstavuje rozšírenie v súčasnosti zastavaného územia v rámci jeho hraníc (podľa katastra nehnuteľností) o **27,2ha** územia, ktoré predstavujú navrhované hranice ohraničujúce nové funkčné plochy, ktoré sú predmetom návrhu UPN-O Liptovský Ondrej.

H) VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

H.1. OCHRANNÉ PÁSMA

- Hygienické ochranné pásmo hospodárskych dvorov v obci neboli doposiaľ stanovené – návrh UPN-O ich stanovuje nasledovne :
  - Navrhované ochranné pásmo hospodárskeho dvora Agria podľa aktuálneho počtu hospodárskych zvierat a prevládajúcich smerov vetra je nasledovné :

pásmo v smere	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
pásmo v metroch	265	147	148	139	165	71	32	56

- Navrhované ochranné pásmo hospodárskeho dvora Agrofarmy Baranec podľa aktuálneho počtu hospodárskych zvierat a prevládajúcich smerov vetra je nasledovné:

pásmo v smere	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
pásmo v metroch	337	188	189	177	210	90	40	72

- Poľné hnojisko má ochranné pásmo 100 m.

- Stavby nesmú byť situované vo vzdialenosti menšej ako 50 m od hranice lesa (bez udelenia príslušnej výnimky) v súlade s § 10 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch.
- Pri vodohospodársky významnom vodnom toku je ochranné pásmo 10 m od brehovej čiary, pri ostatných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary, pri ochrannej hrádzi 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

V ochrannom pásme vodných tokov je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity. Nie je tu prípustné trvalé oplotenie, orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí so správcom toku.

- V záujme rešpektovania brehových porastov ponechať pásmo bez zásahov v min. šírke 15 až 20 m od brehovej čiary po oboch stranách toku.
- Ochranné pásmo kultúrnej pamiatky rozhodnutím č. 95/01652-002/Šá – ref. kult. pam. zo dňa 14.11.1995 nehnuteľnej kultúrnej pamiatky „Gotické nástenné maľby“ - objekt r. k. kostola Sv. Ondreja, zapísanej v ÚZPF pod evid. č. 345/1. Toto OP je graficky znázornené vo výkrese č. 2 - KOMPLEXNÝ VÝKRES PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami.
- Ochranné pásmo pohrebiska v obci v zmysle §15 ods.7 zákona č. 131/2010 nie je stanovené.

Ochranné pásma vzťahujúce sa na dopravné a technické vybavenie územia sú uvedené v kapitole D záväznej časti tohoto dokumentu.

H.2. CHRÁNENÉ ÚZEMIA

V katastri obce sa nenachádzajú štátom chránené územia ani chránené územia európskeho významu.

Z uvedeného vyplýva, že v území katastra platí prvý stupeň ochrany prírody podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z..

I) PLOCHY PRE VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY, NA VYKONANIE DELENIA A SCELENIA POZEMKOV, NA ASANÁCIU A CHRÁNENÉ ČASTI KRAJINY

I.1. PLOCHY PRE VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Sú to plochy, na ktorých sú navrhované verejnoprospešné stavby. Jedná sa o plochy pre :

1. plochy trafostaníc
2. plochy zariadení technickej infraštruktúry
3. plochy ciest a priestranstiev pre chodcov
4. plochy ciest pre automobilovú dopravu vrátane zastávok verejnej dopravy
5. plochy verejných parkovísk a odstavných plôch

6. plochy športových zariadení a ihrísk nekomerčného charakteru
7. plochy verejnej parkovej zelene

I.2. PLOCHY NA VYKONANIE SCELENIA A DELENIA POZEMKOV

Predmetné plochy sa v návrhu nenachádzajú.

I.3. PLOCHY NA ASANÁCIU

Predmetné plochy sa v návrhu nenachádzajú.

I.4. PLOCHY NA CHRÁNENÉ ČASTI KRAJINY

Plochy na chránené časti krajiny nad rámec evidovaného stavu a zámerov nie sú.

J) URČENIE ČASTÍ OBCE, KDE JE POTREBNÉ OBSTARAŤ UPN-Z

Časti obce potrebné riešiť prostredníctvom UPN-Z nie sú navrhované.

K) ZOZNAM VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB

Zoznam navrhovaných verejnoprospešných stavieb pre obec Liptovský Peter je nasledovný :

1. trafostanice
2. všetky líniové stavby a zariadenia technickej infraštruktúry :
  - 2.1 Verejné vodovody
    - 2.1.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje....)
  - 2.2. Verejné kanalizácie
    - 2.2.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd....),
  - 2.3. Verejná sieť VN a NN
  - 2.4. Verejné plynovody
  - 2.5. Verejné slaboprúdové rozvody
3. cesty a priestranstvá pre chodcov
4. cesty pre automobilovú dopravu vrátane zastávok verejnej dopravy

5. verejné parkoviská a odstavné plochy
6. stavby športových zariadení a ihrísk nekomerčného charakteru
7. stavby verejnej parkovej zelene

Na uskutočnenie uvedených stavieb je možné podľa § 108 zák. č. 50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení zák. č. 262/92 Zb. a zák. č. 199/95 Z. z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

L) SCHÉMA ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ RIEŠENIA A VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB

Grafická príloha č. 1 – Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb